ISSN 1814—4357

Дачникам садівникам городникам

Всеукраїнський щомісячний журнал

Дім · Сад · Город

№5 травень 2007



Цибуля ріпчаста з сіянки та з розсади



Смородина: мої улюблені сорти



І знову про в'єтнамських свиней





ІНФІНІТО® – нова ера в боротьбі з фітофторозом!

Байєр КропСайєнс Р.П. Б № 01158, Ліц. АБ №216539

Фітофтороз картоплі і томатів залишається головною небезпекою для цих культур.

При **фітофторозі** уражаються листки, стебла і особливо сильно плоди томатів і бульби картоплі. На листках утворюються бурі плями, які розміщенні переважно по краю листкової пластинки, а з нижньої сторони білуватий наліт. На стеблах і черешках з'являються темно-бурі смуги, а на плодах томатів – плями різного забарвлення і форми.

Розвитку **фітофторозу** в полі сприяють холодні ночі і порівняно теплі дні при високій вологості повітря (часті дощі, тривалі тумани і рясні роси). У теплицях хвороба сильно розвивається при дощуванні рослин і вологості повітря понад 70%.

До того ж наприкінці XX сторіччя в Європі з'явився новий для нас збудник цієї хвороби з так званим А2 типом сумісності. За лічені роки він розповсюдився по усій зоні вирощування картоплі та томатів і навіть поєднався зі «старими» збудниками типу сумісності А1. В результаті з'явилися нові штами, яким притаманні:

більш раннє зараження рослин, прискорений термін розвитку, більша агресивність,

схильність до сильного ураження стебел, сильне ураження бульб картоплі зооспорами, які потрапляють у ґрунт з уражених листків і стебел.

Різні прояви фітофторозу картоплі


Ураження бутонів


Ураження стебла


Ураження листя


Фітофтороз томатів


Пероноспороз огірків

З найбільш поширених хвороб огірків виділяють **пероноспороз** або **несправжню борошнисту росу**.

Пероноспороз проявляється у вигляді округлих і чотирикутних жовто-бурих плям, які з нижнього боку за підвищеної вологості вкриті сіро-фіолетовим нальотом. В разі сильного ураження листки стають крихкими, уражена тканина випадає, а листок стає дірчастим або від нього залишається тільки черешок.

Компанія Байєр створила і пропонує найсучасніший високоефективний фунгіцид з подвійним захисним механізмом **ІНФІНІТО**, який здатен протистояти збудникам обох типів **фітофторозу**, а також формам, що з'явилися в результаті їхнього схрещення. Він надійно захищає картоплю та томати від **фітофторозу**, а огірки від **пероноспорозу**.

ІНФІНІТО – препарат, який містить дві діючі речовини.

Перша діюча речовина системної дії з нового хімічного класу, з унікальним механізмом дії на **фітофтороз**. **Вона руйнує з'єднання клітинного каркасу та клітинної стінки грибів – збудників хвороби**, на що не здатний жоден з існуючих фунгіцидів, а дія поширюється на всі стадії розвитку патогенну, тим самим виліковує рослину від хвороби та дає їй подальший розвиток.

Друга діюча речовина повної системної дії – рухається в рослині у висхідному і низхідному напрямках, та крім фунгіцидної дії **є потужним стимулятором росту**. Наявність двох діючих речовин разом з новим механізмом дії **запобігає виникненню стійкості збудників хвороб до препарату**.



Препарат діє як профілактично, так і при ураженні хворобами, зберігаючи свою ефективність протягом тривалого часу.

15 мл препарату необхідно розвести в 5 літрах води. Цього робочого розчину достатньо для обробки 1 сотки картоплі, томатів та огірків. Обробку картоплі та томатів слід проводити в період вегетації, починаючи з періоду кінця бутонізації – цвітіння, за допомогою ранцевого обприскувача. Обприскування огірків проводять як тільки кліматичні умови стануть сприятливими для розповсюдження інфекції. Обприскування повторюють з інтервалом в 10 днів у випадку різкого спалаху хвороби чи з інтервалом між обприскуваннями в 14 днів при незначному розвитку захворювання.

Для зручного використання в селянських та фермерських господарствах розроблена зручна упаковка під ТМ «Зелений Світ» – багатошарові полімерні пакети ємкістю 15 мл та пластикові флакони ємкістю 150 мл та 500 мл, що достатньо для обробки відповідно 1 сотки, 10 соток та 30 соток томатів, картоплі, огірків.

ІНФІНІТО – це нова ера в боротьбі з **фітофторозом** та **пероноспорозом** томатів, картоплі, огірків! Радимо усім дачникам, городникам, фермерам використовувати найсучасніші засоби захисту рослин та отримувати високі врожаї!

кандидат с.-г. наук, О.О. Каушан

І картопля вродить щедро

Підбиваючи підсумок минулорічного сезону щодо вирощування картоплі, я зробив висновок, що він для мене був не таким вже й поганим, хоча погода не надто сприяла: бездощове й спекотне літо. Адже багато людей скаржаться на мізерний врожай другого хліба, вбачаючи причину у несприятливих погодних умовах. На мою думку, відповідь проста й однозначна: низькі врожаї – від недбалості!

Неодноразово доводилося спостерігати, як багато городників збирають своїх рідних та знайомих і гуртом саджають картоплю. Іноді її навіть непрогріту виносять з погреба і одразу ж загортають на штик лопати в холодну землю. За такого садіння марно сподіватися на високий урожай.

Коротко поділюся своїм досвідом. Картоплю на насіння викопую, коли бадилля ще зелене. При цьому вона до весни зберігає підвищену енергію росту. Крім того, бульби відбираю з найкращих кущів і не уражені хворобою. Викопану картоплю розстеляю у затіненому й прохолодному місці. Протягом 10–12 днів вона повністю дозріває, прозеленюється і потім значно краще зберігається.

Велике значення в отриманні високого врожаю має прогрівання картоплі за 30–40 днів до садіння. У цієї культури багато хвороб, отож, щоб мати щедрий урожай, потрібно їм запобігти. Краще провести профілактичні заходи, ніж потім лікувати хворобу. Тому безпосередньо на городі, перед садінням обробляю бульби згідно з інструкцією препаратом Престиж. Це гарантія її стійкості до фітофторозу та шкідників, зокрема совки, вовчка.

А колорадського жука на кущах протягом літа зовсім не буває. До того ж цей препарат – прекрасний стимулятор росту.

Під час садіння в кожну ямку вношу жменю перегною та чайну ложку нітроамофоски. Намагаюся не запізнитися з підгортанням рослин. Перед цвітінням та за два тижні після нього роблю позакореневе підживлення (обприскування) розчином нітроамофоски або карбаміду (40–50 г на відро теплої води).

Минулого сезону на 18 сотках вирощував 13 сортів картоплі (Адретта, Беллароза, Удача, Нібіта, Журавлинка, Ефект та ін.). Охарактеризую лише деякі з них.

Кожний городник мріє мати сорт картоплі, який би довго не вироджувався, був урожайним та смачним. Саме таким є надранній сорт **Мінерва**, до того ж він може давати два врожаї за сезон. Термін дозрівання – 38–42 дні. Після збирання врожаю (наприкінці червня) картоплю після відповідної підготовки можна в середині липня висаджувати вдруге. Це дасть змогу мати молоду картоплю до осені та врожай якісного добірного насіння.



Сорт Мінерва порадував мене гарним урожаєм. З кожного висадженого відра картоплі накопав 9. Гадаю, що прекрасний смак цього сорту не залишить байдужим жодного цінителя картоплі, який її спробує, а висока врожайність забезпечить моральне задоволення та пристойний прибуток.

Тим, хто любить викопувати великі картоплини, обов'язково потрібно посадити **Богатир**. Назва цього сорту говорить сама за себе, бо в кущі всі бульби великі, а окремі сягають 500–600 г. До того ж яскраво-малинова шкірка надає їм привабливого зовнішнього вигляду. А квітуюча картопля – то справжня окраса городу. Богатир добре зберігається, має тривалий період спокою і під час зберігання не проростає, а також стійкий до виродження.

Щороку радує гарним урожаєм **Слов'янка**. Цей сорт дає до 700 кг з сотки. Минулого літа була посуха, але кущі стояли темно-зелені, висота їх сягала навіть більше метра і зелена стіна не давала рости бур'янам. Слов'янка – середньостиглий сорт, бульби видовжено-овальні, великі, рожеві, шкірка гладенька, вічка дрібні, м'якуш кремовий, з добрим смаком.

Визнаними лідерами за смаковими якостями є сорти картоплі з жовтим м'якушем. Вони характеризуються підвищеним вмістом каротину, амінокислот та аскорбінової кислоти. Відомо, що каротин цілюще впливає на зір і організм людини в цілому. Особливо потрібен він навесні, коли гостро відчувається нестача вітамінів. Я віддаю перевагу ранньостиглому сорту **Бородянська рожева**. У нього бульби округлі, рожеві, з численними дрібними вічками, м'якуш жовтий (до та після кулінарної обробки колір не змінюється), нерозсипчастий, смак добрий. До того ж урожайність завжди – від середньої до високої. Сорт стійкий до багатьох захворювань.

Щоб бути з урожаєм, особливих таємниць немає, лише слід дбати про землю і саджати в неї кожну картоплину з любов'ю, душевним спокоєм, дотримуватися технології вирощування та старанно щоденно працювати.

В.С. Швець,
вул. Суворова, 46, с. Політанки,
Шаргородський район, Вінницька обл., 23542

Дім·сад·город **№5** **2007 р.**
Щомісячний виробничо-практичний журнал
Засновник і видавець —
КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город"
Зареєстрований
Міністерством інформації України,
серія КВ, №3536 від 23.10.98 р.
Видається з січня 1989 р.

Баклажани під плівкою



Баклажан – рослина з родини пасльонових, вирощують її як однорічну овочеву культуру. Тепер його культивують у всьому світі, бо цей овоч має не лише чудові смакові якості, а й лікувальні властивості. Він сприяє кровотворенню, знижує рівень холестерину в крові, протидіючи тим самим розвитку атеросклерозу. Його корисно споживати при діабеті та захворюваннях нирок.

Цікаво мати на грядці колекцію різних сортів баклажанів. Залежно від сорту вони можуть бути куле- чи грушоподібними, вигнутими або циліндричними, відносно дрібними (Пасхальне яйце, 100–150 г) або дуже великими (Чорний красень, 1500 г), фіолетовими, майже чорними, білими, зеленими, червоними й смугастими. Розповім про два сорти, які мені дуже подобаються.

Іспанський. Середньостиглий сорт. Від сходів до технічної стиглості минає 120 днів, а до повної біологічної – 148. Рослина міцна, могутня коренева система розгалужується й проростає в ґрунт на глибину до 100–150 см. Стебло прямостояче, високоросле, до 150 см, жовте, зеленого кольору. Листя просте, зелене, черешки і жилки світло-коричневі. Квітки поодинокі, фіолетові. Пилок важкий, тому вітер розносить його не далі як на один метр. Рослина самозапильна, на ній формується до восьми плодів масою 500 г. Форма плодів циліндрична, схожа на баклажан сорту Алмаз, але вони значно більші. Забарвлення у технічній стиглості буре, а у біологічній набуває коричневого відтінку. М'якуш білий, без гіркоти. Насіння дрібне, зберігає схожість 3–4 роки.

Пулавський зелений. Сорт польської селекції, дуже ранній, користується великим попитом у західних областях України. Стиглі плоди (у технічній стиглості), зберігають зелений колір, а у повній біологічній стають блідо-зеленими. Висота куща 80 см, плоди досить великі, завдовжки 25–30 см, діаметр у вузькій частині 7–8 см, а в широкій 10–12 см, маса – до 800 г. М'якуш зеленого кольору, ніжний, приємного смаку.

Вирощую баклажани на вузьких грядках за технологією Міттлайдера. Використовую лише власне насіння, яке заряджене в піраміді енергією Космосу. Щоб отримати насіння, на насінники залишаю 2–3 перших плоди. На початку вересня обрізую верхівки рослин (чеканка). Плоди на насіння збираю у біологічній стиглості, на що вказує часткове їхнє пожовтіння. Зібрані плоди витримую до розм'якшення. З боку плодоніжки відрізую й викидаю четверту частину плоду з гірким насінням. Те, що залишилося, перетираю і зброджую, як і насіння помідорів. Після промивання його добре просушую.

На невеликих ділянках багато городників перестали вирощувати баклажани через колорадського жука. Але з цим "розбійником" легко впоратися, навіть коли ви приїжджаєте на дачу раз на тиждень. Йдеться про різні накриття рослин плівками.

Як відомо, баклажани – самозапильні рослини (щоправда, невеликий відсоток перезапилення відбувається за допомогою бджіл, джмелів і трипсів). На невеликих ділянках баклажани можна вкрити плівкою "Спанбонд", "Пегас Агро" та іншими. Ці матеріали створені спеціально для захисту рослин від заморозків, комах, спеки, роси. Агроплівка дає можливість ведення екологічно чистого овочівництва при збільшенні врожайності на 30–40% та прискорення дозрівання на 15–20 днів. Найважливіша особливість плівки – вона пропускає повітря, світло й вологу (в один бік), зберігає тепло й створює оптимальний мікроклімат для рослин. Для накриття найбільш придатна плівка П-17 (щільність – 17 г/м^2) для відкритого ґрунту. Це безкаркасна теплиця, оскільки сама рослина слугує каркасом і в міру росту піднімає плівку, кінці якої (з деяким запасом) присипають ґрунтом. Баклажани залишаються під плівкою до збирання врожаю.

В.В.Беспалов,
м. Миколаїв



призводить до висихання пера, що в свою чергу, ускладнює збирання, збільшує затрати праці, а в роки з надмірною кількістю опадів – до збільшення виходу вибірки, ураження цибулин шийковою гниллю та повторного утворення коренів.

Сіянку малогніздих сортів сортують на дві групи: діаметр цибулин першої групи 0,7–1,4, другої – 1,5–2,2 см, а багатогніздих на три групи: діаметр цибулин першої групи становить 1,5–2,2 см, другої – 2,3–3, а третьої – 1–1,4 см. Вибірок (цибулини малогніздих сортів діаметром 2,3–3 см, а середньо- і багатогніздих – 3,1–3,5 см) використовують для вирощування зеленого пера. Більші за розміром цибулини відбирають і використовують для продовольчих потреб. За правильної агротехніки врожайність сіянки становить 15–20 т/га.

Зберігають сіянку в сухих, добре вентильованих, темних приміщеннях на стелажах або в ящиках. Після дезінфекції дерев'яні частини сховища обробляють вапняним розчином. На

Цибуля ріпчаста: з сіянки та з розсади

Сіянка – це дрібні цибулини діаметром до 3 см, які виростають із насіння в загущених посівах. Таким способом вирощують переважно гострі сорти, рідше – напівгострі.

Висаджені сіянкою рослини ростуть значно швидше, ніж з насіння. Через місяць після висаджування утворюється великий листковий апарат – близько 120 см^2. Це прискорює дозрівання цибулі та забезпечує високий урожай (40–50 т/га).

Ґрунти. Під сіянку відводять високородючі, чисті від бур'янів ґрунти. Найдоцільніше розміщувати посіви після озимої пшениці, ранньої картоплі та ранньої капусти. Після цих попередників проводять осінній напівпаровий обробіток ґрунту. Удобрення, гербіциди й передпосівна підготовка ґрунту та насіння такі самі, що й для цибулі-ріпки, вирощуваної з насіння.

Строки і способи сівби. Насіння цибулі на сіянку висівають якомога раніше. Ранні строки сівби дають можливість вирощувати її і без поливу в усіх ґрунтово-кліматичних зонах. Сівбу проводять стрічковим способом з відстанню між стрічками 50–60 см. У стрічці роблять 6–12 рядків з відстанню 7,5–15 см.

Найчастіше насіння цибулі на сіянку висівають широкосмуговим способом з шириною міжрядь 45 см (ширина смуги 6–8 см) або 60–70 см (ширина смуги 15–20 см) чи стрічковим. Норма висіву насіння першого класу за стрічкової сівби – 70–90, а широкосмугової – 50–70 кг/га. Зменшення норми висіву призводить до зрідження посівів та збільшення виходу вибірки, а збільшення норми – до зменшення розміру сіянки. Глибина загортання насіння – 1–3 см. До і після сівби поле коткують.

Догляд за рослинами полягає у розпушуванні міжрядь, боротьбі з бур'янами, хворобами й шкідниками, а також у поливах (за потреби). За 10–15 діб до збирання врожаю поливи припиняють. Це сприяє кращому дозріванню цибулин.

Збирають сіянку на початку вилягання пера. У роки з підвищеною кількістю опадів це роблять тоді, коли цибулини сягають у діаметрі 1–1,5 см. У цьому випадку під час просушування поживні речовини з листків переміщуються в цибулини. Запізнення із збиранням за умов сприятливої погоди

Коли садити сіянку, вам підкажуть… жаби. Річ у тім, що "шлюбний період" у них розпочинається, коли добре прогріється вода і земля (до температури 9–10°С), а саме ці показники визначають строк висаджування цибулі-сіянки. Здебільшого таке трапляється через 10–15 діб після висівання насіння, залежно від погодних умов року. Якщо ґрунт надто холодний, рослини надалі будуть масово стрілкувати. Запізнення з висаджуванням зумовлює погане вкорінення рослин унаслідок пересихання верхнього шару ґрунту.

стелажі сіянку насипають шаром 15–20, а добре висушену – 25–35 см. Найчастіше для зберігання сіянки застосовують тепло-холодний режим: до настання приморозків за температури 20–25°С, а потім – мінус 1–3°С. Навесні з настанням теплої погоди температуру повітря у сховищі знову підвищують до 20°С.

За 5–6 діб до висаджування сіянку сортують, прогрівають у добре провітрюваному приміщенні за температури 30–35°С. Для знезараження від збудників грибних хвороб (шийкової гнилі, пероноспорозу) за 8 годин до закінчення прогрівання температуру підвищують до 40–42°С.

Для того щоб сходи цибулі-сіянки з'явилися швидше та були однаковими, перед садінням рекомендують обережно, аби не пошкодити верхівкову бруньку, обрізати суху частину шийки. Після цього намочують цибулини у воді кімнатної температури на 10–12 годин. Запізнюватись із висаджуванням пророщеної сіянки не варто, оскільки ніжні корінці, що утворилися, легко пошкоджуються і швидко засихають.



Сіянку висаджують на глибину 3–6 см, залежно від розміру цибулин. При глибшому загортанні будуть нерівномірні сходи та формуватимуться цибулини видовженої форми. Якщо ж навпаки – корінці під час проростання "випиратимуть" цибулину на поверхню ґрунту. Під час висаджування вдавлювати цибулини у землю чи притоптувати не потрібно, щоб не травмувати бруньки та корінці на денцях. Краще загорнути їх шаром вологого ґрунту.

Сходи цибулі з'являються через 8–10 діб після висаджування. Завдяки запасу поживних речовин у цибулині листки досить інтенсивно наростають, внаслідок чого вони швидко формуються і визрівають на 35–40 діб раніше, ніж висіяні насінням. Догляд за рослинами, збирання врожаю та доведення його до товарних кондицій такі самі, як при вирощуванні з насіння. Особливістю догляду є те, що під час стрілкування стрілки на початку їхнього з'явлення виламують. Це сприяє пробудженню сплячої бруньки, яка формує нову цибулину. Однак такі цибулини менші за розміром, гірше визрівають і взимку погано зберігаються.

У період дозрівання цибуля "полюбляє" суху погоду. Це прискорює визрівання цибулин, надалі вони будуть краще зберігатися та менше уражуватися шийковою гниллю. Підвищена вологість ґрунту у цей час сприятиме утворенню нових корінців та подовженню тривалості визрівання цибулин. У такому разі підріжте гострою лопатою корінці рослин на глибині 5–6 см нижче від денця. Через 4–5 днів перо пожовкне, а цибулини набудуть характерного золотавого забарвлення.

Урожайність цибулі ріпчастої, вирощуваної з сіянки, за належної агротехніки становить 35–50 т/га.

Особливості вирощування цибулі розсадою

Розсадним способом вирощують цибулю ріпчасту солодких і напівгострих сортів. Цей спосіб більш трудомісткий, ніж вирощування з насіння та сіянки. Однак урожайність при цьому значно вища і покриває додаткові витрати.

Вирощування цибулі розсадою дає змогу захистити рослини від пошкодження цибулевою мухою, яйцекладка у якої за строками збігається з цвітінням вишні, черешні та терену.

Розсаду вирощують у спорудах закритого ґрунту. Для вирощування розсади на площі 1 га потрібно 110–150 парникових рам або 200–260 м^2 теплиць. Насіння висівають у південних районах на початку лютого, а в Лісостепу – у другій половині лютого.

Перед сівбою насіння замочують у теплій (25–28°С) воді або пророщують. Ширина міжрядь становить 4–6 см, глибина загортання насіння – 1–2 см. На одну парникову раму висівають 20–25 г насіння I класу (13–16 г на 1м^2 теплиць або утепленого ґрунту). Сходи не проривають.

До появи сходів температуру підтримують на рівні 18–20°С, а після появи упродовж 5–10 діб – 12–15°С, у подальшому – 16–18°С. Розсаду своєчасно поливають, прополюють бур'яни, провітрюють. За 10–12 днів до висаджування на постійне місце теплицю повністю розкривають, щоб загартувати розсаду.

Вік розсади – 50–60 діб у фазі 4–5 листків. Вибрану розсаду сортують (вибраковують недорозвинуту й пошкоджену механічно та уражену хворобами). Вихід розсади з однієї парникової рами становить в середньому 3,5–4 тис. шт., а з 1 м^2 – 2,3–2,6 тис. шт.

Строки висаджування. Розсаду у відкритий ґрунт у південних районах висаджують наприкінці



березня – на початку квітня, у Лісостепу та на Поліссі – у другій половині квітня. Перед висаджуванням корінці вкорочують на дві третини довжини, аби не загиналися, а листки – на одну третину, щоб зменшити поверхню випаровування. Рослини висаджують у борозни або щілини на 0,5–1 см глибше, ніж вони росли раніше.

Спосіб висаджування – широкорядний (45, 60, 70 см) або стрічковий (20+50 см). Відстань між рослинами у рядку 6–8 см. На 1 га висаджують 400–600 тис. рослин. Якщо ґрунт недостатньо вологий, перед садінням розсади проводять вологозарядковий полив або поливають рослини під час висаджування. Відразу після садіння рослин ґрунт у міжряддях розпушують, а в умовах зрошення перед розпушуванням поливають.

Слід зазначити, що висаджувати розсаду цибулі потрібно дуже обережно, оскільки рослини ніжні й легко ламаються. Догляд за рослинами, збирання врожаю та доведення його до товарного вигляду ті ж самі, що й при вирощуванні цибулі ріпчастої з насіння.

Розсадний спосіб вирощування ріпчастої сприяє прискоренню її достигання та поліпшенню товарної якості. Урожайність цибулі ріпчастої за такого способу вирощування та належної технології – 35–45 т/га.

І порада наостанок. Якщо ви плануєте отримати великі цибулини, не зрізуйте їхні листки на перо.

Оксана ЗАВАДСЬКА,
кандидат сільськогосподарських наук,
Ірина ВІНТОНЯК,
здобувач,
Національний аграрний університет



Амарант сорту Стерх

Амарант не має конкурентів

Останнім часом про амарант (*Amaranthus L.*) у періодичних виданнях з'являється дедалі більше інформації. Рік у рік його посіви збільшуються в усіх країнах світу, підтверджуючи передбачення всесвітньовідомого ученого Вавілова про те, що амарант буде в XXI столітті основною, особливо ефективною кормовою, харчовою і лікарською культурою. Про це переконливо свідчить не тільки збільшення посівних площ, а й те, що вчені та землероби виявляють у цій унікальній культурі все нові й нові, особливо цінні властивості.

Нагадаємо, що амарант – однорічна, добре відома ще найдревнішим цивілізаціям інків та ацтеків рослина, де її використовували як основний продукт харчування і називали "джерелом чудодійної сили" та "їжею Богів". У найдревніших потаємних записах народів Америки, Африки, Єгипту, Близького Сходу, Індії і Китаю амарант згадується як високоефективний допінг для посилення магічної сили чародіїв, факірів і магів. Мабуть, саме тому середньовічна інквізиція оголосила цю рослину диявольською і під страхом смертної кари заборонила вирощувати у підлеглих їй регіонах. Колись знаменита "їжа Богів" почала відроджуватися тільки на початку XX століття. Незалежно від академіка Вавілова, дослідивши якості амаранта, знаменитий американський вчений Д. Лемман на Всесвітній конференції у Мехіко (1968 рік) заявив: "І тепер немає навіть найменшого сумніву в тому, що в наступному столітті амарант буде основною кормовою і харчовою культурою світу". Сучасний досвід показує, що це справді так. Звернемось хоча б до таких переконливих фактів.

Відомо, що основною причиною дефіциту продуктів харчування для населення і кормів для тваринництва нині є недостатня кількість білка, а основна перевага амаранта – це наявність у ньому рекордної кількості білка, за кількістю і якістю якого ця рослина залишає далеко позаду навіть такі високобілкові культури, як конюшина і соя, а з-поміж тваринних білків – навіть коров'яче молоко. Згідно з міжнародною шкалою якості рослинних білків, амарантовий білок оцінюється у 100 балів, тоді як соєвий – лише у 60 балів.

Крім того, досліди вчених показали, що за смаковими і поживними якостями у амаранта немає конкурентів. За калорійністю японці прирівнюють його листя да м'яса кальмарів; особливо цінної для живого організму амінокислоти – лізину – в амаранті у 2–2,5 раза більше, ніж у будь-яких найбільш визнаних "лізинових" рослинах. Зелень амаранта особливо корисна в салатах, у перших і других стравах, а останнім часом її охоче засолюють, квасять і маринують на зиму; виготовляють дуже смачні й особливо корисні прохолодні напої та соки, які на Заході цінуються дорожче за пепсі і кока-колу.

У США, Японії та в багатьох інших країнах амарант останнім часом – одна із складових десятків кондитерських виробів і страв, які коштують на 20% дорожче від загальновідомих за високі смакові, поживні і лікувальні якості. Цікаво, що на багатьох автомобільних магістралях США з'явилися численні стаціонарні і пересувні кіоски з продажу амарантового чаю, який користується великим попитом у шоферів і подорожніх, бо не тільки добре тамує спрагу, але й має тонізуючі, лікувальні та профілактичні якості. У періодиці з'явилися повідомлення про те, що амарантова олія, яка містить унікальні жирні кислоти і особливо цінні елементи для високоефективних ліків від імпотенції та фригідності, на світових ринках цінується на вагу золота.

Численні досліди у європейських державах і в країнах СНД підтвердили, що амарант – надзвичайно ефективний засіб підвищення продуктивності тваринництва. Його посіви, які загалом досягають 3,5-метрової висоти, дають рекордну врожайність зеленої маси: до 2 тисяч ц/га за сезон (три укоси) і до 65–75 ц/га високоякісного зерна. Одержуючи у денному раціоні лише четверту частину амарантової зелені, домашні тварини збільшують добові прирости живої маси до 1 кг, корови, кози і вівці дають значно більше молока з підвищеною жирністю – від 4 до 5,4%. Особистий досвід автора цих рядків показав, що введення до раціону кроленят і нутрій невеликої кількості листя амаранта, а потім 20–30 % – у відгодівельний раціон у півтора рази збільшує добовий приріст і повністю убезпечує від захворювань, не допускаючи падежу. Використання протягом двох-трьох діб молодої амарантової зелені або ж відвійок із невеликими залишками зерна повністю позбавляє курчат і каченят від рахіту, протягом двох-чотирьох днів виліковує поросят від "краснухи" й інших хвороб.

Науково-дослідні інститути у багатьох країнах Європи та Азії недавно встановили, що зібраний з амарантових посівів мед є неперевершеними ліками для позбавлення від багатьох раніше невиліковних хвороб, а використовуване у



тим, у кого підвищений кров'яний тиск, шлункові захворювання з підвищеною кислотністю, хронічні запалення шлунково-кишкового тракту.

Стебло французького гарбуза гілясте, завдовжки до трьох метрів. Тому гніздо від гнізда я розміщую на відстані 3–3,5 м. У кожну ямку насипаю літрову банку перегною та кладу по три насінини. Ця рослина перехреснозапильна, тому, щоб мати якісне насіння, потрібно вирощувати її ізольовано від інших гарбузових або запилювати вручну. Плоди цього гарбуза довше, ніж традиційні, придатні для переробки. У сухому й прохолодному місці свіжими можуть зберігатися до весни.

Споживати французькі гарбузи можна не лише у свіжому вигляді, а й готувати з них варення. Для цього слід взяти 3 кг гарбуза, почистити від шкірки та насіння, натерти на тертці з великими отворами або перекрутити на м'ясорубці. Потім у каструлі засипати цукром (1,5 кг) і поставити на 8 годин, щоб маса пустила сік. Після цього довести до кипіння і варити ще тричі по 5 хвилин з перервою 4 години. Чотири апельсини обшпарити окропом, видалити кісточки і разом із шкіркою перекрутити на м'ясорубці. Додати до варення, коли ставите його на вогонь вдруге. Наприкінці третього варіння покласти половину чайної ложечки лимонної кислоти, потім ще раз дати закипіти і розлити в стерильні банки, закатати їх стерильними кришками. Таке варення дуже смачне й корисне.

Гарбуз – окраса мого городу

Два роки вирощую французький сорт гарбуза Руж Віф Д'єтамп. Він став справжньою окрасою мого городу. Плоди цього дива природи із своїм червоно-оранжевим забарвленням настільки красиві й незвичні, що з першого погляду здаються казковими. Минулої осені вони здивували не лише моїх сусідів, а й їхніх гостей з Вінниці та Києва, які із захопленням розглядали їх та милувалися їхньою красою.

Руж Віф Д'єтамп – середньостиглий, невибагливий до умов вирощування сорт. Плоди важать 5–20 кг, а то й більше. У них гладенька поверхня, оранжевий м'якуш. Ніжний та соковитий гарбуз не тільки смачний, а й дуже поживний і корисний для здоров'я. Адже здавна радять вживати продукти переробки гарбузових за виснаження організму, для дитячого харчування, при діабеті, захворюваннях печінки, нирок, серцево-судинної системи, за багатьох розладів, жовчнокам'яної хвороби. Страви з гарбуза очищають організм від токсинів та радіонуклідів, особливо корисні вони



В.С.Швець,
с. Політанки,
Шаргородський р-н,
Вінницька обл., 23542

зимових підгодівлях бджіл амарантове борошно значно підвищує лікувальні якості меду і, що не менш важливо, є особливо ефективним засобом боротьби з найнебезпечнішою сучасною хворобою бджіл – вароатозом. Але це ще далеко не повний перелік лише за останні роки виявлених кормових, харчових і лікувальних властивостей найдревнішої на землі культури.

Відомо, що агротехнічні характеристики амаранта вражаючі: він посухостійкий, морозостійкий, не уражується хворобами і сам протидіє бур'янам, невибагливий до ґрунтів (крім кислих). З'ясувалося, що його можна сіяти й під зиму, а це значно зменшує затрати праці по догляду за посівами, оскільки ранні сходи майже стовідсотково заглушують сходи бур'янів. Вирощувати і збирати зерно можна наявною нині технікою. Затрати зерна для засіву одного гектара в суміші з піском чи іншим наповнювачем – лише 3–3,5 кг.

Але, крім цього, амарант – ще й багатюща зелена аптека, надійний охоронець здоров'я людини. Встановлено, що його листя і зерно добре виводять радіонукліди і солі важких металів, сприяють ефективному лікуванню цукрового діабету, ожиріння, неврозів, атеросклерозу, серцево-судинних захворювань, аденоми, геморою, нирок і печінки, енурезу, запальних процесів; поновлюють фізичні, інтелектуальні і статеві сили, а також повертають посивілому волоссю первинний колір.

Окрім вищевказаного, амарант може давати кожному, хто має бодай невеликий клаптик родючої землі і бажання, поповнювати сімейний бюджет від реалізації зерна, оскільки потреба в ньому буде зростати з кожним роком.

Іван ДЯЧКО,
травознай, пропагандист високоефективних кормових, харчових і лікарських рослин

Деревний попіл – замість отрутохімікатів

Попіл – не тільки цінне добриво. Його з успіхом можна використовувати для боротьби з шкідниками й хворобами садово-городніх культур.

Наприклад, цибулю нерідко пошкоджують личинки цибулевої мухи – дрібні білі черв'ячки. Цибулева муха з'являється наприкінці травня – на початку червня і знову в липні. Для відлякування її під час льоту ґрунт уздовж рядків і між цибулинами потрібно посипати сумішшю нафталіну або тютюнового пилу порівну з попелом. Таким же чином відлякують і капустяну муху: навкруги стебел розсипають суміш з однієї частини нафталіну і п'яти частин попелу.

Ділянки, заражені капустяною попелицею, обприскують лугом (дві склянки деревного попелу на 10 л води з додаванням 50–100 г мила). Щоб позбутися городньої блішки, після поливу або зранку посіви редиски обпилюють деревним попелом, або до схід сонця обприскують витриманим протягом доби і процідженим через марлю настоєм (склянка попелу на відро води кімнатної температури).

Проти попелиці на плодових деревах ефективний відвар попелу. 300 г його просіюють, заливають окропом і кип'ятять 20 хв. Коли відвар відстоїться, його проціджують, доливають водою до 10 л й обприскують дерева.

Попіл застосовують і для знищення колорадського жука. На рівномірно й достатньо обпилених картопляних рослинах гинуть личинки і значна кількість дорослих особин.

Щоб врятувати суницю від ненажерливих личинок травневого хруща, дно і стінки лунок під час висаджування розсади обкладають тонким шаром деревного попелу, на нього кладуть вологий ґрунт (тоді попіл не буде обсипатися).

Попіл добре захищає чорну смородину і аґрус від грибного захворювання – борошнистої роси. Для цього під кожен кущ потрібно рівномірно й не глибоко внести по 200–300 г попелу. При появі першого ж борошнисторосяного нальоту на нижньому боці молодих листків рослини обприскують лугом (4 кг попелу заливають 10 л гарячої води, настоюють дві доби, проціджують).

Відвари та настої потрібно використовувати свіжоприготовленими.

Борис Сеник,
вчений агроном-плодоовочівник,
Вінницька обл.



Чорні боби захищають від колорадських жуків

Баклажани – один з найулюбленіших овочів у моїй родині. Та от біда: вирощувати їх на городі з деяких пір стало проблемою. А справа в тому, що баклажани дуже полюбляють колорадські жуки.

Якось один знайомий розповів, що рятує баклажани від цієї нечисті, обсаджуючи ділянку по периметру чорними бобами (саме чорними!) і з того часу горя не знає: жуки тримаються подалі від насаджень синеньких. Знайомий дав трохи бобів, мовляв, спробуй.

По правді кажучи, я не вірив в успіх, бо читав у багатьох виданнях, що колорадські жуки не бояться тих чи інших рослин. Однак вирішив спробувати, взяв боби і висадив їх на грядці. Яким же було здивування і моє, й сусідів, коли ми побачили, що жуки не хотіли їсти листя баклажанів і вони були неушкодженими!

Я вже кілька років використовую цей спосіб захисту синеньких і зовсім не застосовую отрутохімікатів. Попри все це мені вдається щороку одержувати непоганий урожай.

А тепер розповім детальніше про те, як я висіваю боби. Попередньо замочую їх у воді протягом доби, додавши до неї трохи марганцівки. У воді боби набухають. Навесні, тільки-но зійде сніг, по периметру майбутніх насаджень баклажанів висаджую по одній зернині на глибину 3–4 см, відстань між рослинами – 10 см.

Коли з'являться сходи, по більшому периметру, відступивши від першого на 20 см, висаджую ще один рядок бобів. Пізніше можна посадити ще й третій рядок. Жуки не полюбляють молодого листя і цвіту бобів. Другий і треті ряди продовжать строк захисту рослин від атаки колорадських жуків.

Баклажани я висаджую у підготовлений квадрат після того, як мине загроза заморозків. Боби за цей час відростають приблизно на 10 см. Подальший догляд за обома рослинами звичайний: прополювання, поливання, підживлення.

Протягом всього вегетаційного періоду колорадських жуків на грядці не було, за винятком двох-трьох особин, схоже, перелітних. І вже тоді, коли боби почали підсихати, жуки масово накинулися на баклажани. Але на той час основну масу врожаю було зібрано і я, вирвавши коріння синеньких, прибрав їх з городу. Боби ж деякий час продовжували дозрівати. Я збираю їх і використовую для сівби в наступному році.

Боби я давав багатьом сусідам. Вони скористалися моїми порадами і ефект був такий самий, як і в мене.

Б.О. Карпич,
м. Харків-52, а/с 32

Яглиця звичайна



Квітування яглиці

Цілюща рослина з родини селерових – яглиця звичайна (Aegopodium podagraria) росте у вологих лісах, чагарниках, у садах, на вирубках. Російською мовою її називають "сныть обыкновенная", а народні назви такі: борщівка, гірошник, дяглиця, подагричник, снить, снітка, шелест, шнирка, ягличка.



Декоративнолистяний сорт яглиці

Ця багаторічна кореневищна рослина, висота якої до цвітіння становить 30–40 см, рано навесні вкриває долини смарагдовим килимом. Цвіте у червні-липні, викидаючи трубчасті пустотілі квітконоси з суцвіттями – складними зонтиками заввишки 60–100 см. Найбільший центральний зонтик складається з жіночих квіток, які дають насіння, а на невеликих бічних розміщуються чоловічі квітки, які слугують запилювачами (насіння не утворюють).

Листочки яглиці з'являються рано навесні, як тільки зійде сніг. Їх використовують для приготування свіжих овочевих салатів, а також для супів, борщів, як замінник щавлю чи капусти, маринують, солять, квасять, сушать і розтирають на порошок для приправи. Листкові черешки можна маринувати, смажити, тушкувати, переробляти на ікру, як кабачки. Цілющі властивості яглиці відображає її біохімічний склад: це велика кількість вітаміну С (100 мг%) та вміст таких мікроелементів, як залізо, мідь, марганець, бор, титан тощо.

З лікувальною метою траву яглиці використовують при хворобах шлунково-кишкового тракту, суглобів (подагра, ревматизм), у дієтичному харчуванні як вітамінну рослину.

Салат з яглиці. 150 г молодого листя яглиці потримати в окропі 5 хвилин. Воду злити, листя подрібнити, додати 25 г тертого хрону, посолити, заправити сметаною.

Овочевий салат. Відварити 100 г картоплі та 20 г моркви, нарізати шматочками. Притрусити зверху нарізаною зеленню яглиці (150 г) й щавлю (40 г). Посолити, залити олією та гострим томатним соусом.



Листя яглиці багате на вітаміни

Тушкована яглиця з картоплею. 100 г зелені яглиці нарізати і тушкувати до напівготовності. Додати тушковану картоплю (100 г) з цибулею (15 г), сметану (15 г). Тушкувати 10 хвилин, залити томатним соусом.

За невибагливість, раннє відростання, компактне розташування листя яглицю полюбляють і квітникарі: виведено кілька декоративних сортів цієї рослини з різноманітним забарвленням листя. Її використовують у низькорослих групах на рокаріях, у бордюрах.

Н.М.Смілянець

Розмноження винограду відсадками

У популярних виданнях найчастіше приділяється увага розмноженню винограду садінням чубуків. У цього способу є свої позитивні й негативні сторони. Все залежить від того, з якою метою вирощується саджанець та від можливостей агротехніки.

Якщо у вас багато лози для нарізування чубуків і потрібно отримати велику кількість саджанців для власних потреб або на продаж, тоді, звісно, потрібно обирати розмноження чубуками. Дехто купує чубуки для самостійного вирощування саджанців. Але несумлінні продавці можуть підмінити сорт необізнаним аматорам, продати неякісний товар: недозрілі, хворі, надто слабкі (тонкі), або, здавалося б, потужні, міцні, але нарізані з жируючих вовчкових пагонів, котрі відростають у великій кількості після вимерзання надземної частини куща. Доброго результату від таких чубуків чекати не варто.

Для чубуків важливо дотриматись умов зберігання, провести підготовку до висаджування. Сама процедура висаджування чубуків – нескладна, а основні трудозатрати (поливання, розпушування, просапування, обприскування тощо) припадають на період росту саджанця. Недотримання вимог агротехніки різко зменшує вихід кондиційних саджанців. Негативний вплив літньої спеки на результати вирощування саджанців винограду в 2005–2006 роках виноградарі вже побачили. Зарадити цьому можна мульчуванням та застосуванням крапельного зрошення. Якщо вам не вдалося виростити власні саджанці, то ви змушені їх купувати. Що ж пропонують покупцеві? Добре, якщо буде дотримана сортність, і ви отримаєте той сорт, який обіцяє продавець. А якість матеріалу? Які гарантії вкорінення можуть бути, якщо лоза погано визріла, викопування проведено абияк, саджанці на базарі не перший день з голими підсохлими корінцями. Результатом придбання такого саджанця стане його загибель ще під час зберігання або він вимерзне після осіннього висаджування, або ж будуть втрачені сили та роки в очікуванні врожаю від слабкого саджанця.

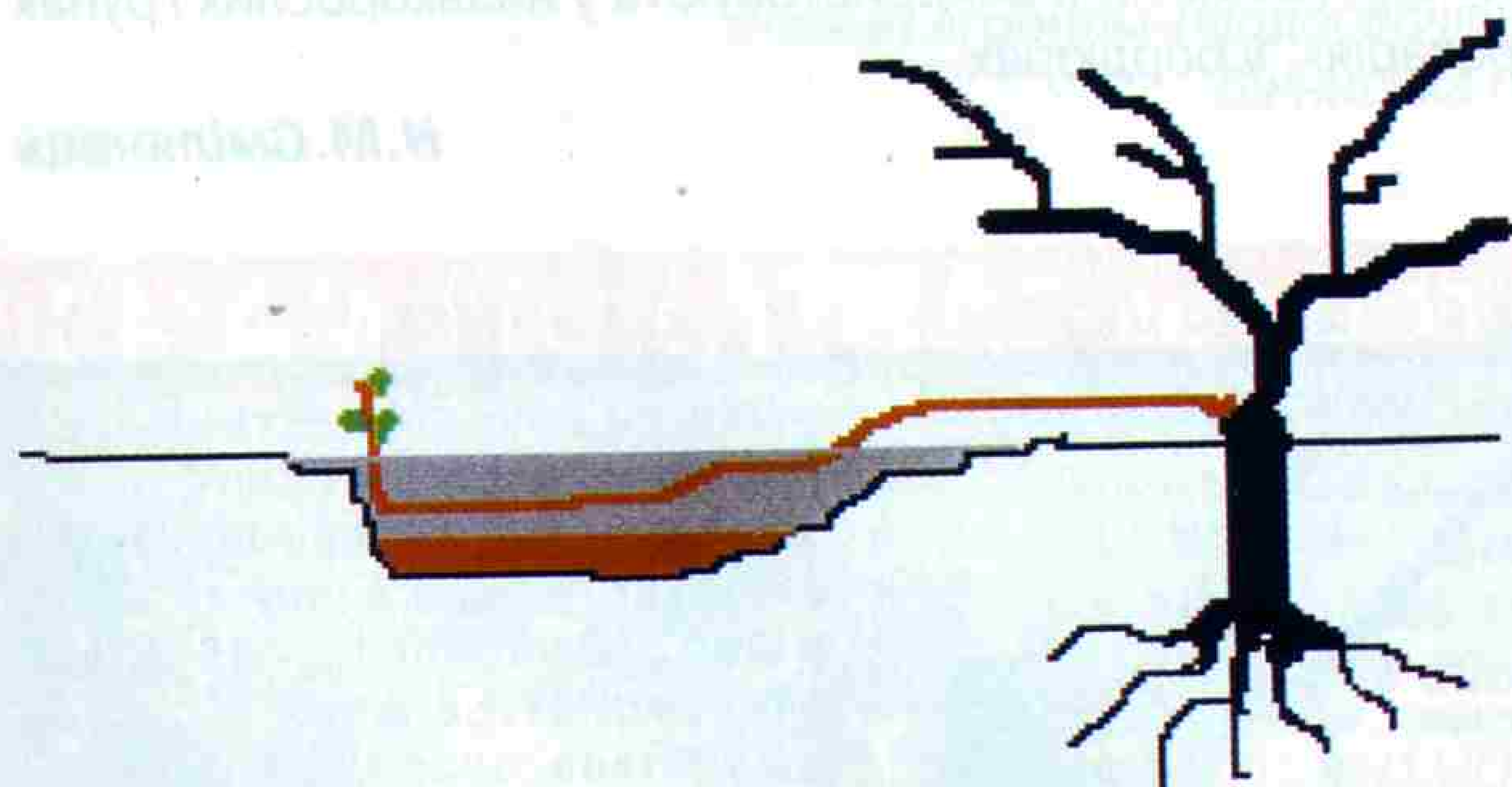


Рис. 1. Закладання лози для одержання відсадка: прикопана однорічна лоза, над поверхнею залишили три бруньки, довжина прикопаної лози достатня для формування потужної кореневої системи. В результаті можна сподіватися, що отримаємо відмінний саджанець з могутньою кореневою системою. В поточному сезоні можемо отримати з відсадка кілька грон винограду (залежно від кількості залишених бруньок та пагонів на відсадку, у сортів з великими гронами на відсадку половину пагонів залишаємо без урожаю).

До певної міри покращує ситуацію поява в продажу саджанців, вирощених у "контейнерах". У них значні переваги – збережена коренева система (це не ті декілька пересохлих паличок, котрі продавці називають корінням, а велика кількість живих, активних корінців, збережених у ґрунті "контейнера"). Ці корінці і є гарантія вкорінення саджанця, бо починають працювати відразу після висаджування на постійне місце. Але такі саджанці (як і все якісне) коштують дорого, та й вибір їх замалий. Адже в той же об'єм авто або причепа можна завантажити значно більше "звичайних", стандартних саджанців і запропонувати їх покупцеві за нижчою ціною.

Тобто, якщо ви вирішили придбати виноградний саджанець на базарі, то в більшості випадків це саджанець без живого коріння і ризик його загибелі досить високий. Ліпше буде придбати матеріал у знайомого виноградаря, захистити кореневу систему від висихання і посадити у найкоротші строки після викопування.

Але крім придбання готових саджанців або вирощування їх із чубуків існують інші способи розмноження винограду. Це і перещеплення, тобто заміна надземної частини куща, що не сподобався, на бажаний сорт (перещеплення за умови його успішності дає змогу отримати товарний урожай у найкоротший строк), і отримання садивного матеріалу способом відсадків. Якщо у сусіда, знайомих, у вас є сорт, котрий бажано розмножити (але ви не маєте кущів для перещеплення) і при цьому для вас важливо отримати сильні, життєздатні саджанці, які забезпечать швидке вкорінення, ріст та плодоношення, то слід вдатися до розмноження відсадками.

Спосіб відсадків має різновиди: горизонтальні, дугоподібні та повітряні.

Чим вони відрізняються та який з них вибрати в конкретній ситуації?

Розмноження дугоподібними відсадками

Якщо вам потрібно отримати декілька саджанців від одного виноградного куща, можна обрати розмноження дугоподібними (або верхівковими) відсадками. Цей спосіб дає можливість за один сезон отримати повноцінні, потужні саджанці, що вже плодоносять. Для отримання однієї молодої рослини використовується одна довга однорічна лоза. Укладати відсадки можна з жовтня по червень включно.

За весняних строків закладання відсадків ще з осені лози, призначені для цього, кладемо на землю та, за необхідності,

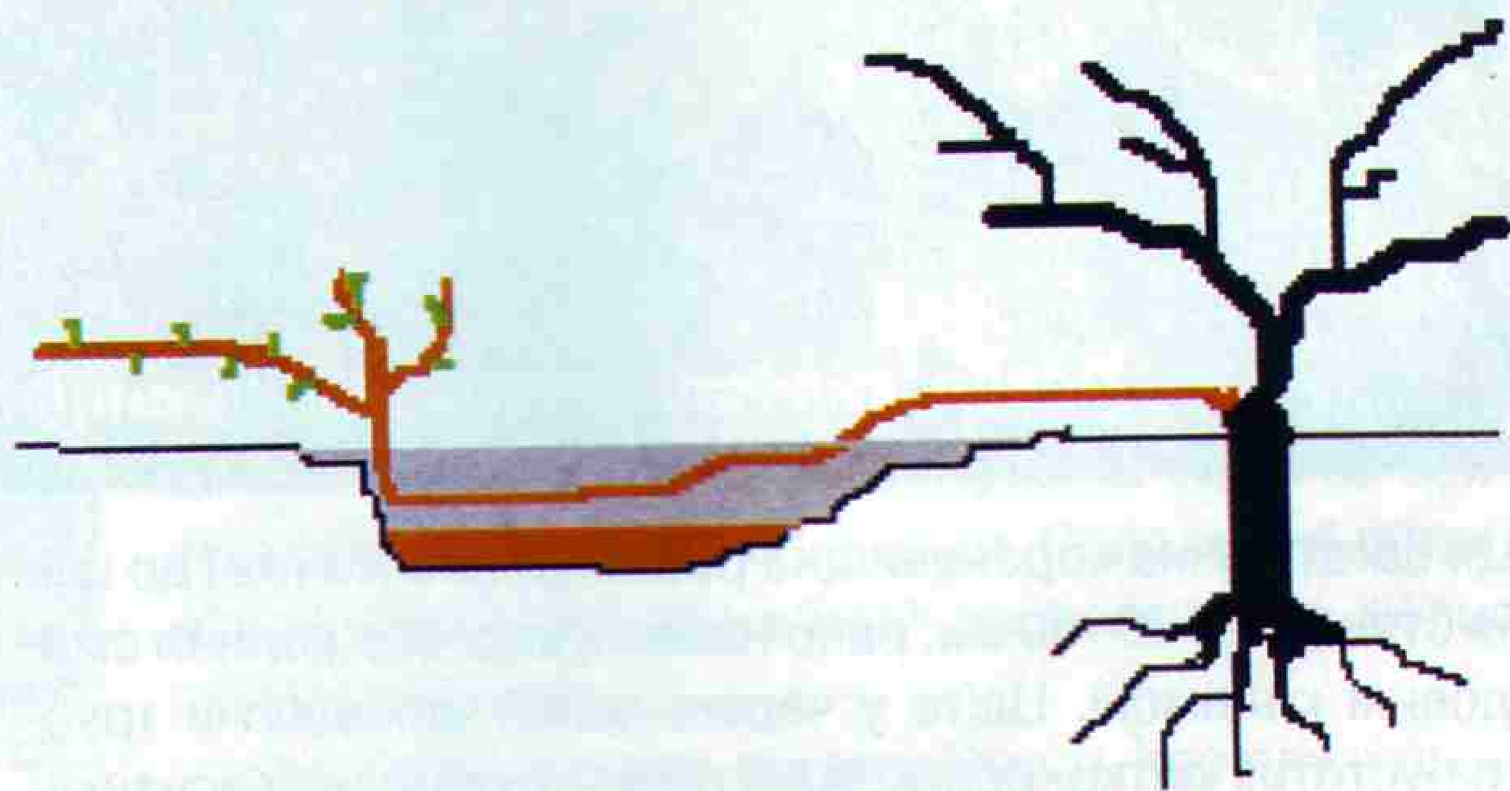


Рис. 2. Формування відсадка: над поверхнею – ділянка однорічного пагона з потужними пасинкованими пагонами, обрізаними на ріст (1–2 сучки по 1–2 бруньки) та на плодоношення (3–12 бруньок залежно від особливостей плодоношення конкретного сорту). Результат: за сезон на лозі плодоношення відсадка отримуємо врожай у кількості як на звичайній плодовій ланці. Після збирання врожаю плодову стрілку з пагонами вирізуємо. На коротких сучках за сезон виводимо 1–4 сильних пагони, які обрізуємо на потрібну довжину (для прискореного формування нового куща) після пересаджування на постійне місце.

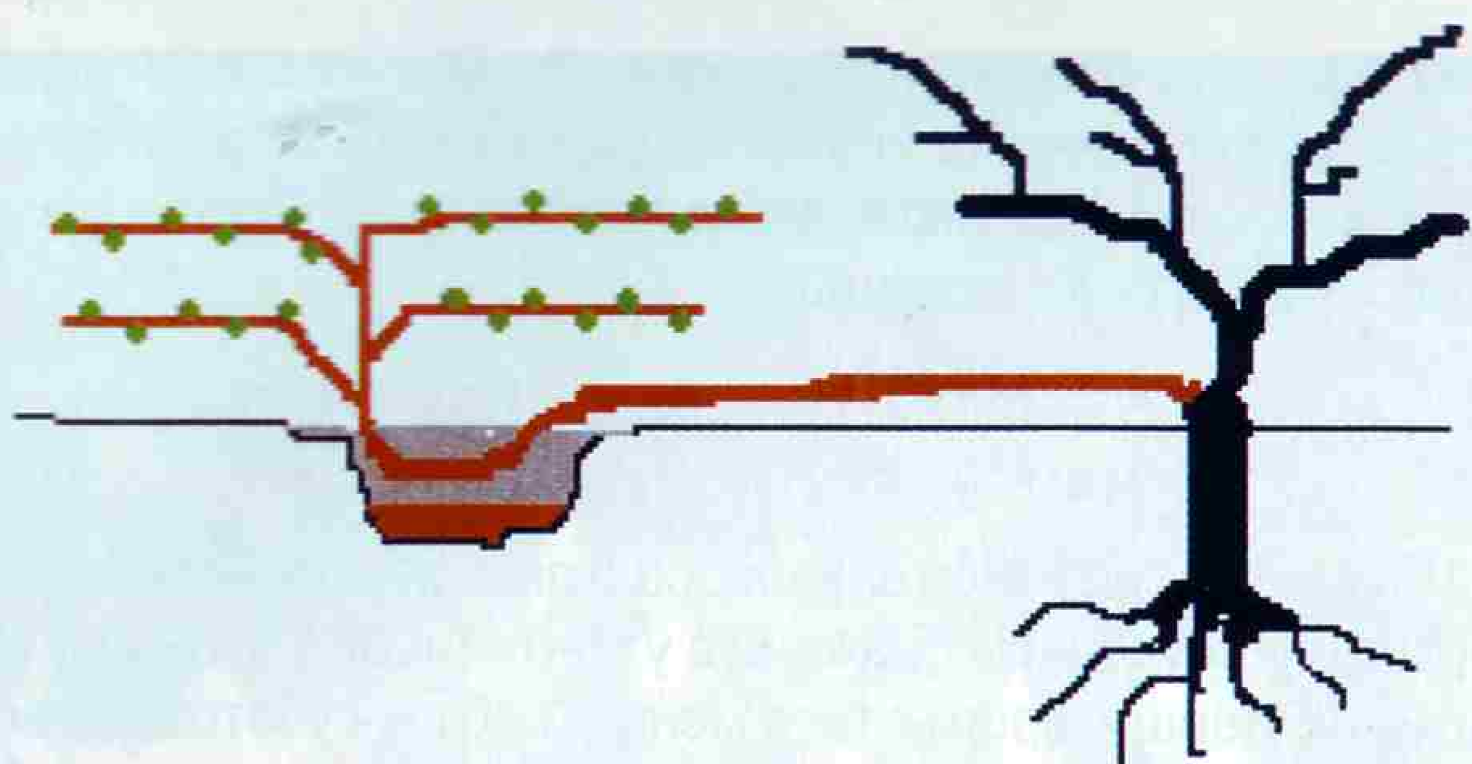


Рис. 3. Характерна помилка, яку допускають початківці, закладаючи лозу для одержання відсадків: для відсадка використана потужна однорічна лоза з довгими пасинками (або дворічний рукав з довгими однорічними лозами), довжина прикопаної лози недостатня для формування могутньої кореневої системи. Як наслідок поряд з материнським кущем отримаємо ще один кущик із слабкою кореневою системою, перевантажений пагонами та гронами. Добрий догляд за маточним кущем забезпечить збільшення врожаю фактично завдяки збільшенню формування маточної рослини. Адже до завершення сезону такий відсадок не зможе повноцінно рости без зв'язку з основним кущем і за своїми якостями виконуватиме функцію додаткового плодоносного рукава. В такому випадку, можливо, доведеться додатково нормувати пагони та грона і на маточному кущі, щоб він не ослабнув до осені.

вкриваємо. Навесні від материнського куща в напрямку відсадка копаємо канавку глибиною 15–20 см. Профіль канавки може бути довільним і залежить від довжини відсадка, бажаних розмірів кореневої системи саджанця тощо. На дно канавки кладемо шар родючого ґрунту з перегноєм. На цей шар вкладаємо і закріплюємо відсадок та залишаємо над поверхнею землі частину лози (з 2–3 бруньками), необхідну для формування нової рослини (рис. 1).

Якщо при формуванні відсадка ви допустили помилку (як на рис. 3), то як це виправити? На початку наступного сезону можна застосувати два способи.

Перший: навесні провести коротке обрізування відсадка, залишивши 2–4 бруньки для росту нових пагонів (при довжині 20–40 см залишаємо один найсильніший, усі інші виламуємо), і видалити всі суцвіття на відсадку (подібно як на рис. 1), а нормування маточного куща здійснювати як звичайно. У жовтні отримаємо відсадок з довгою лозою та кореневою системою невеликого об'єму. Викопування необхідно провести після обпадання листя максимально обережно, зберігши землю на корінні. Яму під висаджування готуємо на прийняту у даній місцевості глибину. А діаметр ями такий, щоб без ускладнень укласти на дно кільцем або вісімкою максимальну довжину лози (рис. 4). На рівні поверхні ґрунту або над ним повинна бути визріла лоза. Після висаджування видаляємо невизрілий приріст. Після приморозків бажано не тільки підгорнути саджанець, а й укрити землю над корінням, щоб максимально віддалити строки промерзання грунту та дати рослині добре вкорінитися з осені. На тому відрізку лози, що знаходиться у землі, вічка я не осліплюю (так менше "вхідних воріт" для інфекції).

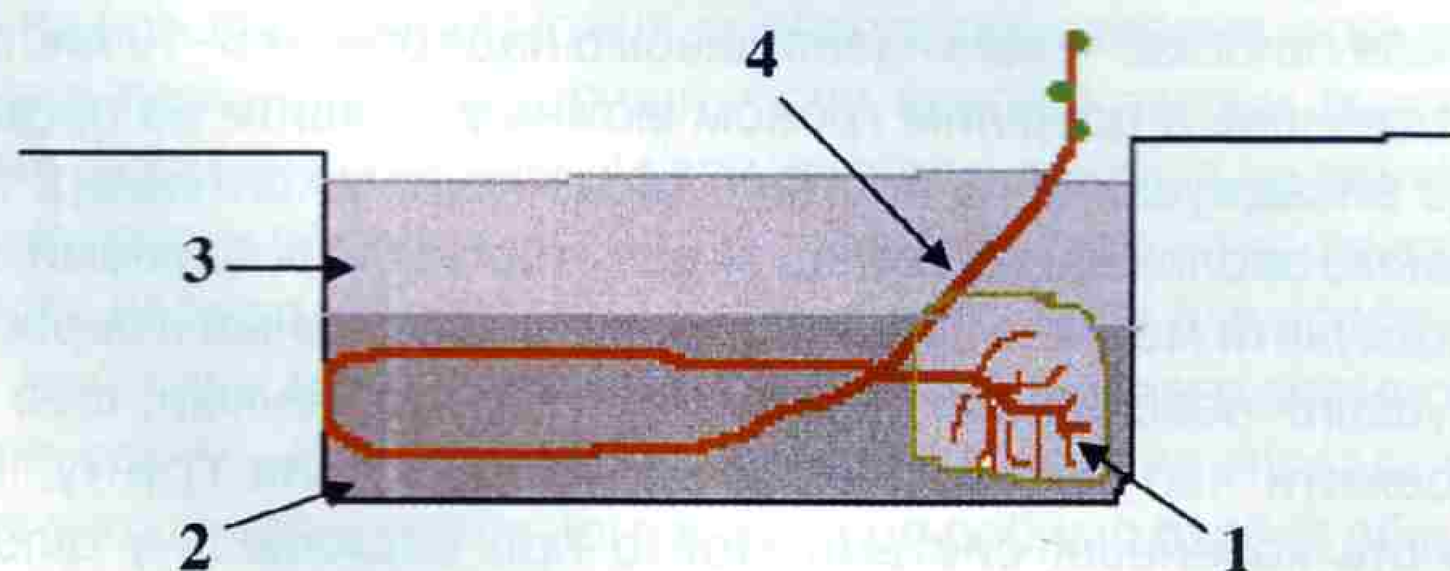


Рис. 4. Схема садіння саджанця з довгою лозою: 1 – коренева система в земляній грудці; 2 – поживний, удобрений шар ґрунту; 3 – нижній шар викопаного ґрунту, переміщений у верхній шар посадкової ями; 4 – прикопана лоза саджанця.

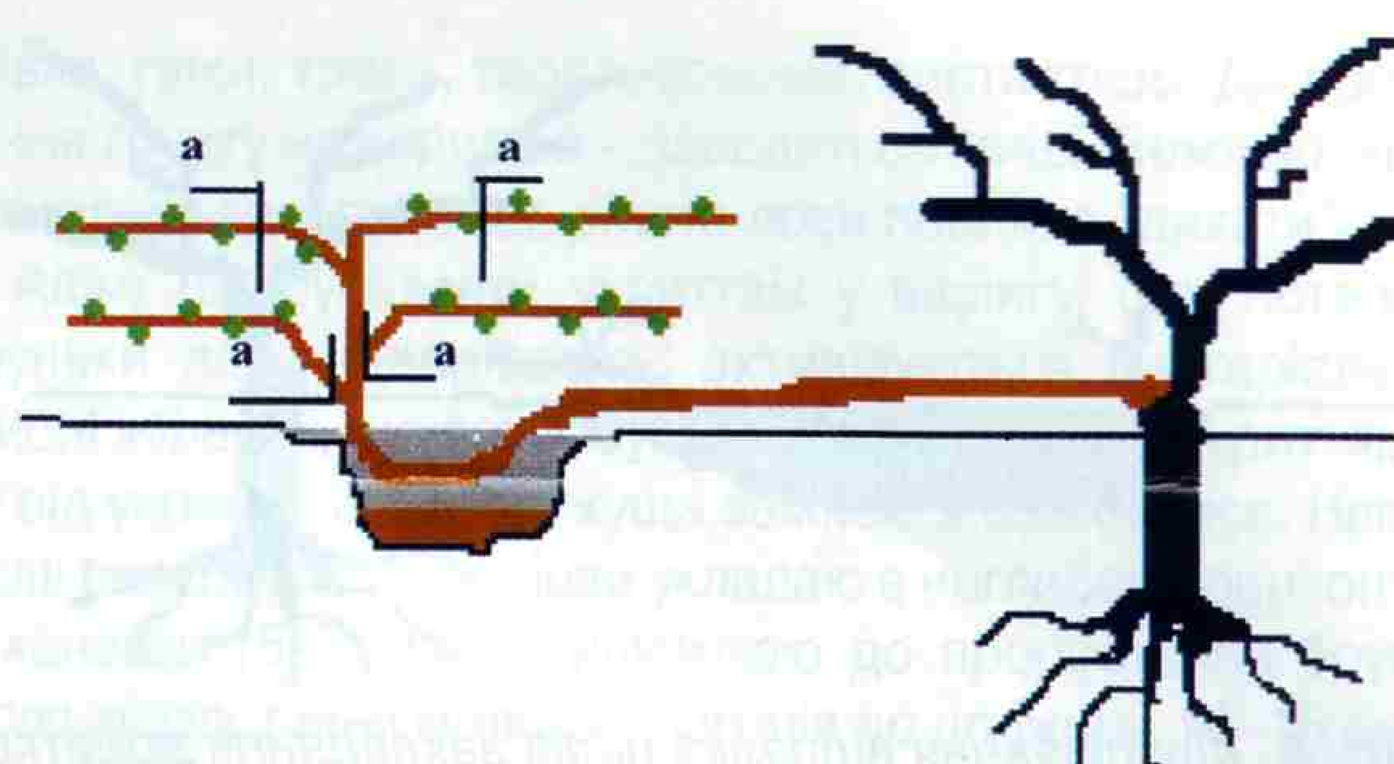


Рис. 5. Схема обрізування відсадка на ріст з подальшим прикопуванням лози: а – відмічені місця можливого обрізування лози.

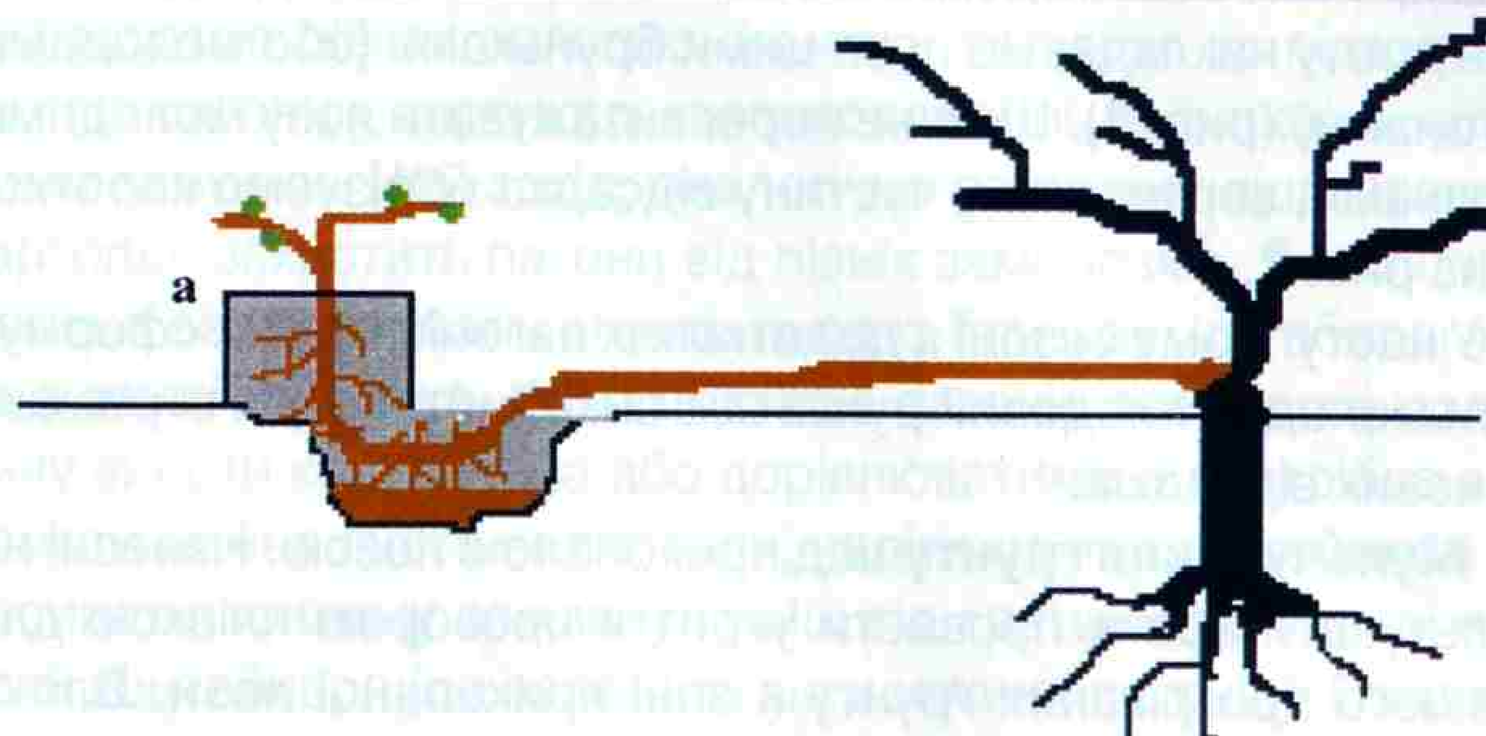


Рис. 6. Нарощування кореневої системи без заглиблення лози у ґрунт: а – вертикальна частина відсадка після обрізування вміщена в ємкість без дна, яка заповнена поживним ґрунтом.

Якщо саджанець з довгою лозою висадити так, як показано на рис. 4, то навесні він відставатиме в розвитку порівняно з потужними відсадками, але до осені "наздоганятиме" їх завдяки наростанню коріння на довгій підземній ділянці лози. Але такий саджанець завжди розвивається інтенсивніше порівняно зі стандартним "базарним" матеріалом, тому що одразу після висаджування живе, активне коріння забезпечить йому швидке вкорінення та випереджаючий ріст у наступному сезоні.

Другий спосіб: можна прикласти зусилля для збільшення об'єму кореневої системи з одночасним зменшенням надземної частини відсадка: провести обрізування на ріст (рис. 5) з помірним навантаженням гронами і збільшити довжину прикопаної лози, тобто перейти до варіанта, як на рис. 2. З торішньою лозою ці маніпуляції можна проводити по червень включно. Пізніші строки не забезпечують формування до осені задовільної кореневої системи. Можна не заглиблювати додаткову горизонтальну ділянку відсадка, а прикопати вертикальний відрізок лози, використовуючи ящики, відра, дерев'яні, пластикові коробки чи інші ємкості без дна (рис. 6). Чим більший об'єм ємкості, тим потужнішою буде коренева система, але і важчим пересаджування.

Способи стимулювання росту коріння на відсадках

Кільцювання лози проводять після прикопування відсадка на горизонтальному відрізку лози біля материнського куща (рис. 7).



Рис. 7. Кільцювання відсадка: а – кільце (дріт).

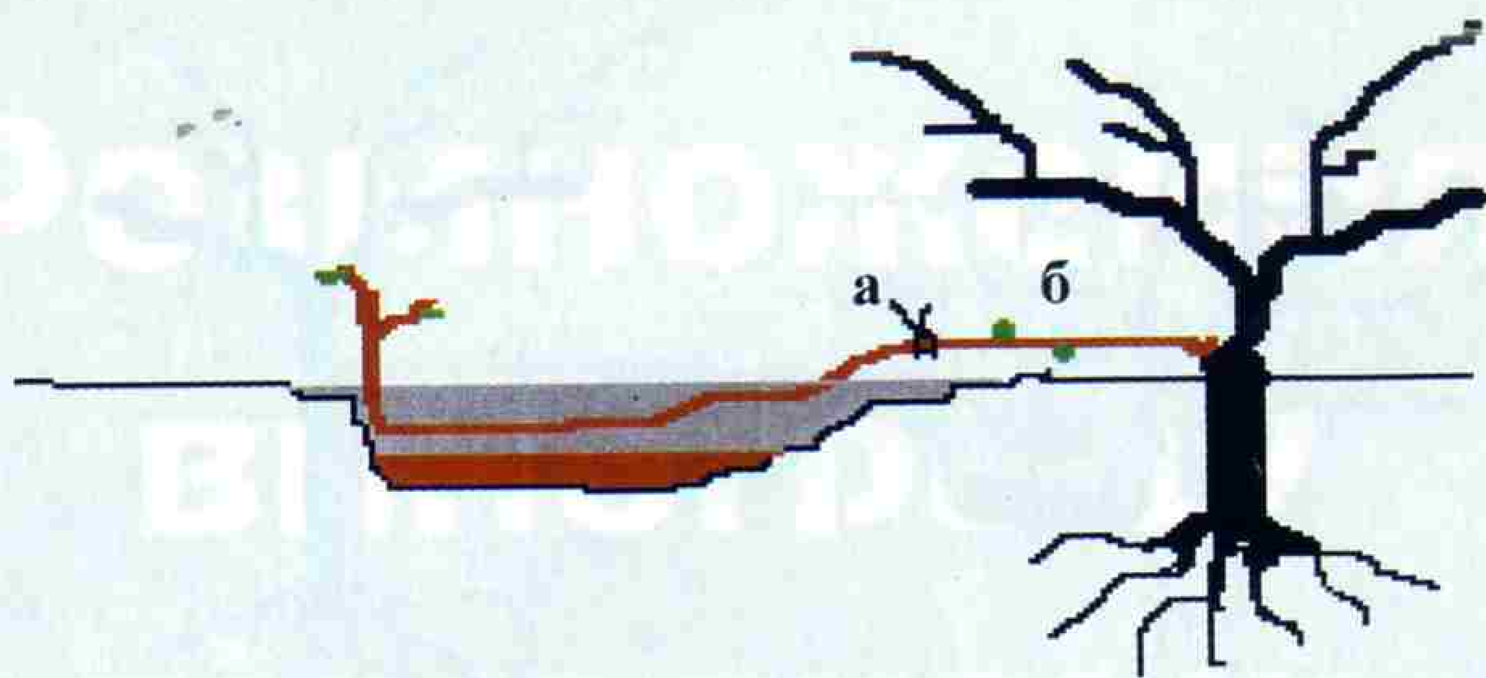


Рис. 8. *Кільцювання відсадка після закладання додаткових пагонів: а – кільце; б – бруньки для утворення додаткових пагонів.*

А при закладанні додаткових пагонів на лозі відсадка кільце з дроту накладаємо поза цими бруньками (або молодими пагонами) (рис. 8). Щоб не перевантажувати лозу молодими пагонами, вертикальну частину відсадка обрізуємо коротко, як на рис. 1.

У наступному сезоні з додаткових пагонів можна сформувати молодий плодовий рукав або використати для отримання нових відсадків.

Мульчування грунту над прикопаною лозою. Навесні не мульчувати або ж провести укриття прозорою плівкою для кращого прогрівання ґрунту в зоні прикопаної лози. Влітку необхідно мульчувати ґрунт над відсадком сипким матеріалом (перегній, січка соломи, трава, тирса тощо), аби запобігти перегріваннію та пересиханню грунту в зоні молодих коренів відсадка.

Зрошення. Потрібне регулярне (краще крапельне) для постійного забезпечення зволоженого стану ґрунту в зоні молодого коріння.

Розмноження горизонтальними відсадками

Не меншу цікавість викликає розмноження винограду способом горизонтальних відсадків, котрий разом з вирощуванням саджанців із зелених живців у теплиці в умовах штучного туману, вирощуванням саджанців з укорочених здерев'янілих живців та щепленням у зелений пагін належить до способів інтенсивного розмноження винограду. Спосіб горизонтальних відсадків дуже зручний в тому випадку, коли від кожного маточного куща потрібно отримати не 2–6, а більше десятки саджанців (дещо меншого розміру, ніж верхівкові відсадки).

Технічно спосіб нескладний і під силу кожному. Навесні для відсадків під час обрізування на кущі залишаємо 2–4 лози по 8–12 бруньок кожна, котрі в травні прикопуємо вздовж шпалери в канавках глибиною 20 см. Під лозою відсадка насипаємо поживний субстрат, над відсадком – шар вологої землі 5–6 см (рис. 9).

Догляд полягає у регулярному зрошуванні, розпушуванні та підсипанні ґрунту в канавки, підв'язуванні, обприскуванні від хвороб та передбачає інші операції на зелених пагонах.

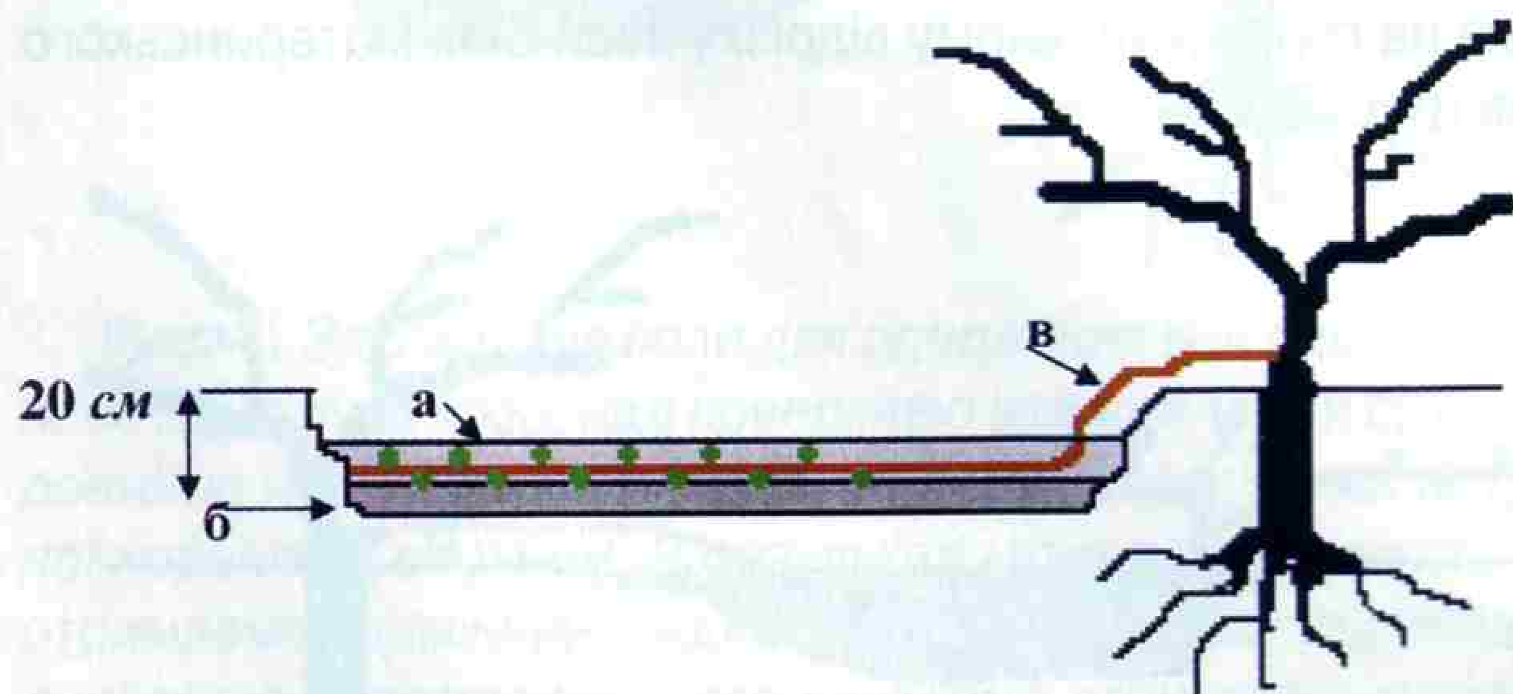


Рис. 9. *Прикопування лози для одержання горизонтальних відсадків: а – шар грунту (5–6 см), що вкриває відсадок; б – поживний шар ґрунту під відсадком; в – лоза відсадка.*

Лозу відсадка бажано кільцювати. Поліпшують якість саджанців мульчування та крапельне зрошення. Восени відсадок викопують, відділяють від материнської рослини, ріжуть на окремі вкорінені саджанці.

Як підвищити ефективність розмноження відсадками?

Покращити розмноження відсадками можна, комбінуючи його з вирощуванням саджанців у контейнерах. У такому випадку, по-перше, зрошується менший об'єм субстрату в зоні коріння і значно зменшується витрата води, по-друге, коріння росте в обмеженому просторі контейнера, а значить легше виконати пересаджування на постійне місце і при цьому максимально зберегти активне, живе коріння.

Укладання горизонтального відсадка в канавку можна спростити (рис. 9): глибина не 20 см, а 5–10 см.

Горизонтальну лозу закріплюємо в рівчаку вздовж шпалери за допомогою дерев'яних або металевих гачків, шпильок тощо. Спочатку також можна канавку не загортати землею (в такому разі бруньки на відсадку пробуджуються активніше). Після відростання молодих пагонів до 10–15 см необхідно видалити слабкі, зайві. При довжині пагонів понад 20 см видаляємо листя на нижніх вузлах, на пагони надіваємо ємкості без дна (обрізані пластикові каністри, пляшки, паперові пакети з-під напоїв, відра тощо). Ємкості заповнюємо поживною земляною сумішшю, поливаємо, мульчуємо ґрунт у контейнерах і над горизонтальною частиною відсадка. Контейнери, розміщені над поверхнею ґрунту, навесні добре прогріваються, що стимулює швидкий ріст коренів, але в літню спеку потрібно запобігати перегріванню контейнерів (регулярне зрошування, підгортання контейнерів соломою, тирсою, скошеною травою, перегноєм, землею). Такий відсадок може заплодоносити вже у перший рік (фото 1).

Дугоподібний (верхівковий) відсадок закріплюємо в рівчаку, а виведений на поверхню вертикальний відрізок лози підв'язуємо до кілка, надіваємо ємкість без дна, заповнюємо контейнер землею, ущільнюємо, поливаємо та обрізуємо лозу на необхідну довжину. На потужному відсадку можна спробувати отримати декілька грон винограду. Для плодоношення залишаємо або сильний пасинок, або верхню частину вертикальної лози. Ці плодоносні лози потрібно підв'язати до дроту шпалери горизонтально. Для формування нових пагонів залишаємо 2–3 бруньки на відсадку або на сильному пасинку, але бажано нижче від лоз плодоношення. Всі зайві бруньки на вертикальній лозі відсадка видаляємо. Технічно це відповідає рисунку 6.

Результати та перспективи

За значної економії води на зрошування ми виростили саджанці, у яких основний об'єм коренів розміщений у ґрунті контейнера. Така коренева система не пошкоджується під час викопування, транспортування та пересаджування на постійне місце. Це демонструє такий досвід: у контейнері за весняних строків відведення лоз уже в серпні коренева система достатньо розвинута для пересаджування саджанця. Після глибокої чеканки (залишаємо над гроном 8–10 листків) саджанець з дозрілим гроном можна виставити на продаж. До висаджування на постійне місце ґрунт у контейнері тримаємо зволоженим; догляд як за кімнатними рослинами. Висаджувати можна в будь-які строки, але за пізнього пересаджування необхідно вкривати землю над коренями, щоб подовжити час на вкорінення до промерзання ґрунту. Про якість кореневої системи (тобто про саджанець у цілому) засвідчить його листя: якщо саджанець перебуває у задовільних умовах (не під спекотними променями сонця, субстрат у контейнері вологий) і відмічається в'янення листя, значить коренева система недостатня для забезпечення над-



Фото 1. Горизонтальні відсадки з гронами на молодих пагонах

земної частини. Необхідно вкоротити саджанець, частково видалити листя. Можна висадити такий саджанець (за схемою, як на рисунку 4) у найкоротший строк (серпень, вересень), залишивши 2–3 вузла з листям та пасинками над поверхнею, добре поливати, на пару тижнів притінити надземну частину папером, травою. До морозів такий саджанець укоріниться, визріє і закладе суцвіття на майбутній сезон.

Потенціал, сила контейнерних відсадків відкривають нові перспективи агротехніки порівняно із стандартним базарним матеріалом.

По-перше: відсадок пізнього сорту з невизрілими гронами, коренева система якого знаходиться в ємкості достатнього об'єму (відро, ящик, корзина), з настанням холодів можна перенести в теплицю, на веранду, в плівковий парник до повного визрівання ягід, лози. Після природного листопаду його до весни можна прикопати в парнику, неопалюваній теплиці, у відкритому ґрунті (з укриттям) або висадити на постійне місце в будь-які строки, укривши лози.

По-друге: враховуючи велику силу росту відсадка-саджанця порівняно із стандартними саджанцями, втрачають актуальність деякі рекомендації з агротехніки,вирощування винограду в перший рік після садіння. Наприклад, зазвичай основне завдання у перший рік – виростити один пагін, який восени обрізують на 2–4 бруньки, щоб у наступному році мати два пагони і почати формування плодових рукавів для віялового формування, або один пагін для штамба. В поодиноких випадках при інтенсивному догляді можливе прискорене формування куща.

А високий потенціал росту саджанців з відсадків можна використати у таких напрямках:

– на всіх саджанцях можна провести прискорене формування в перший сезон: прищипуючи основні пагони та пасинки, формуємо плодові рукави, стрілки, ланки, а на ранніх сильнорослих сортах, здатних до плодоношення на пасинках другого порядку, можна залишити декілька грон для проби;

– за нестачі материнських кущів для подальшого розмноження сорту використовуємо висаджені восени відсадки. Після висаджування сильного саджанця робимо слабке обрізування, залишаючи максимум довжини визрілої лози. Я вкриваю лози злегка (для захисту від зледеніння). На пришпилені лози після промерзання землі на 2–4 см кладу смуги шиферу або дошки чи інший підручний матеріал: картон, плівка, гілки, трава, тирса, солома, листя тощо. До промерзання ґрунту не вкриваю – заводяться миші. Землею підгортаю тільки голову куща, решта лози повинна "дихати".

Адже під суцільним укриттям у відлигу, при потеплінні, бруньки лози підпрівають, активізуються бактеріальні та грибні інфекції, що потребує хімобробки перед укриттям, тому від укривання всього куща землею я відмовився. Навесні, після розкриття куща, лози укладаю в неглибокі горизонтальні канавки (5–7 см), пришпилюю до проростання бруньок. Після відростання молодих пагонів до довжини 10–15 см відламую слабкі, незручно розміщені та зайві пагони. Залишаю тільки необхідну кількість: 1–3 біля основи лози для формування рукавів майбутнього куща, на них суцвіття видаляю, та на горизонтальній лозі в канавці для нових саджанців. Відразу загортаю рівчак вологою землею, поливаю та підгортаю молоді пагони у вертикальному положенні, залишаючи вільними верхівки. Цей захід, аналогічно ранньому підгортанню картоплі, захистить пагони від пізніх заморозків. Якщо і підмерзне верхівка, пагін відновиться із бруньок, що збереглися в землі горбочка. Коли довжина пагонів переросте половину висоти контейнера або дорівнюватиме їй, потрібно виламати нижнє листя на пагонах, надіти на них контейнери та насипати поживну земляну суміш від третини до повної висоти контейнера (це залежить від довжини пагонів). Подальший догляд включає зрошення, підсипання грунту, мульчування, підживлення та захист від хвороб.

Скільки пагонів можна залишити навесні для отримання відсадків на саджанці, висадженому минулої осені? На це впливають об'єм кореневої системи під час висаджування, довжина лози, покладеної в посадкову яму (на ній також наростає коріння), довжина та діаметр надземної частини лози. Збільшена довжина підземної та надземної лози за відносно малого об'єму коренів дадуть задовільний ріст на старті сезону. Потім за перевантаження пагонами ріст може загальмуватись, але поступово, в міру наростання коріння на підземній частині саджанця, на горизонтальній лозі відсадка в рівчачку, на молодих пагонах у контейнерах, швидкість росту збільшується, значно випереджаючи "базарні" саджанці. В серпні – вересні пагони карбую, нижче місця чеканки на пагонах бажано залишати пару пасинків. Такий саджанець з відсадку (сорт Талісман), висаджений восени 2005 р., вже з



Фото 2. Дугоподібний відсадок з одним пагоном та одним гроном



Фото 3. Молодий кущ з урожаєм і власними відсадками, сорт Талісман

новими відсадками у контейнерах відзнято у серпні 2006 року (фото 3).

Через пару тижнів після чеканки саджанці можна відокремити від маточного куща і висадити на постійне місце. Важливо під час висаджування зберегти коріння в земляній грудці контейнера. Тому спочатку саджанець вміщуємо в посадкову яму, обережно знімаємо контейнер; пластикові пляшки, паперові пакети краще обережно розрізати, щоб легше їх видалити. Яму засипаємо, саджанці поливаємо, лози саджанців на 10–14 днів притінюємо або підв'язуємо вертикально до кілка (останнє важливо за ранніх строків садіння!) і до настання природного листопаду утримуємо землю вологою. За ранніх строків садіння саджанець може потрапити у спекотні умови, тому необхідно пильно стежити за його станом (як і при висаджуванні вегетуючих саджанців інших культур). Якщо в'яне листя, треба збільшити зрошування, притінити рослини і, за необхідності, видалити частину листя на нижній частині саджанця. Якщо погода спекотна, а зрошування недостатнє, можна видалити все листя. Не бійтесь цього. Як тільки коріння приживиться на новому місці, прокинуться бруньки на збережених пасинках, а якщо навіть засохли пасинки, то проростуть 1–2 пазушні (зимуючі) бруньки на верхівці пагона. Цього листя саджанцю буде достатньо, щоб накопичити сили перед зимівлею. Адже найактивніше працює якраз молоде листя. Ось чому важливе вертикальне підв'язування лози; в такому випадку пазушні бруньки в нижній частині пагона не пробуджуються після висаджування і проростуть тільки наступної весни.

Наостанок хочу відмітити, що, на мій погляд (в умовах дачного чи присадибного виноградника), вирощування відсадків – ефективніший, цікавіший спосіб розмноження винограду, ніж розмноження чубуками, бо забезпечує отримання за 2–3 роки повноцінних плодоносних кущів винограду. Якщо ви один раз випробуєте його в дії, то не пошкодуєте і ще неодноразово будете використовувати його. Але не лише швидке збільшення кількості кущів винограду, врожайності вашого виноградника стануть вашою винагородою. Ваші сусіди, знайомі, друзі звернуть увагу на ваш виноградник, що інтенсивно розширюється, прийдуть до вас за саджанцями, за досвідом.

Запрошую всіх зацікавлених виноградарів на сторінках журналу поділитися своїм досвідом інтенсивного розмноження винограду, висловити свої зауваження, поділитися своїми успіхами та проаналізувати невдачі під час розмноження винограду тим чи іншим способом.

Я.Р. Себало,
вул. Героїв Сталінграда, 6, кв. 12,
м. Запоріжжя

З журналу "Виноград. Вино"

Смородина: мої улюблені сорти



Львівська зеленоплідна

Минулий рік, на мій погляд, був дуже сприятливим для смородини і майже всі сорти у моєму ягіднику дали високий урожай, а окремі мали навіть гігантські за розмірами ягоди. Дуже врожайними були сорти: Софіївська, Рандужна, Орловський вальс, Гетьман Мазепа, Володимирська, Ювілейна Копаня, Чернеча, Лєнтяй, Созвєздіє, Доля, Дачниця, Сокровище, Іскушеніє, Перун, Санюта, Сюїта київська, Оджебін, Черешнева, Фараон. А ось деякі новинки навпаки не виправдали покладених на них сподівань і не дали очікуваного врожаю: Глобус, Ізюмна, Заглядєніє, Київський велетень, Чорна вуаль, Блакестон. Хоча, можливо, в інших аматорів ці сорти гарно вродили.

У таких сортів, як Венера, Добриня, Пігмей, Русалка, Краса Львова, крім високого врожаю, були дуже великі ягоди, іноді гігантські, майже монета в 1 грн., а маса деяких ягід сягала 8 грамів.

Однак улюбленим сортом залишається Екзотика, яка дає надзвичайно великий урожай ранніх ягід, причому дуже рівномірних і смачних. До речі значна частина ягід була навіть більша за монету в 25 коп.

З червоних порічок улюбленим моїм сортом залишається Осипівська солодка. В неї дуже великі і смачні ягоди та надзвичайна врожайність.

Серед незвичних, екзотичних сортів хотілось би розповісти про чорну смородину Львівська зеленоплідна. Цей



Екзотика

Продовження на стор. 33

БЕЗКОШТОВНИЙ ДОДАТОК ДО ЖУРНАЛУ "ДІМ, САД, ГОРОД"

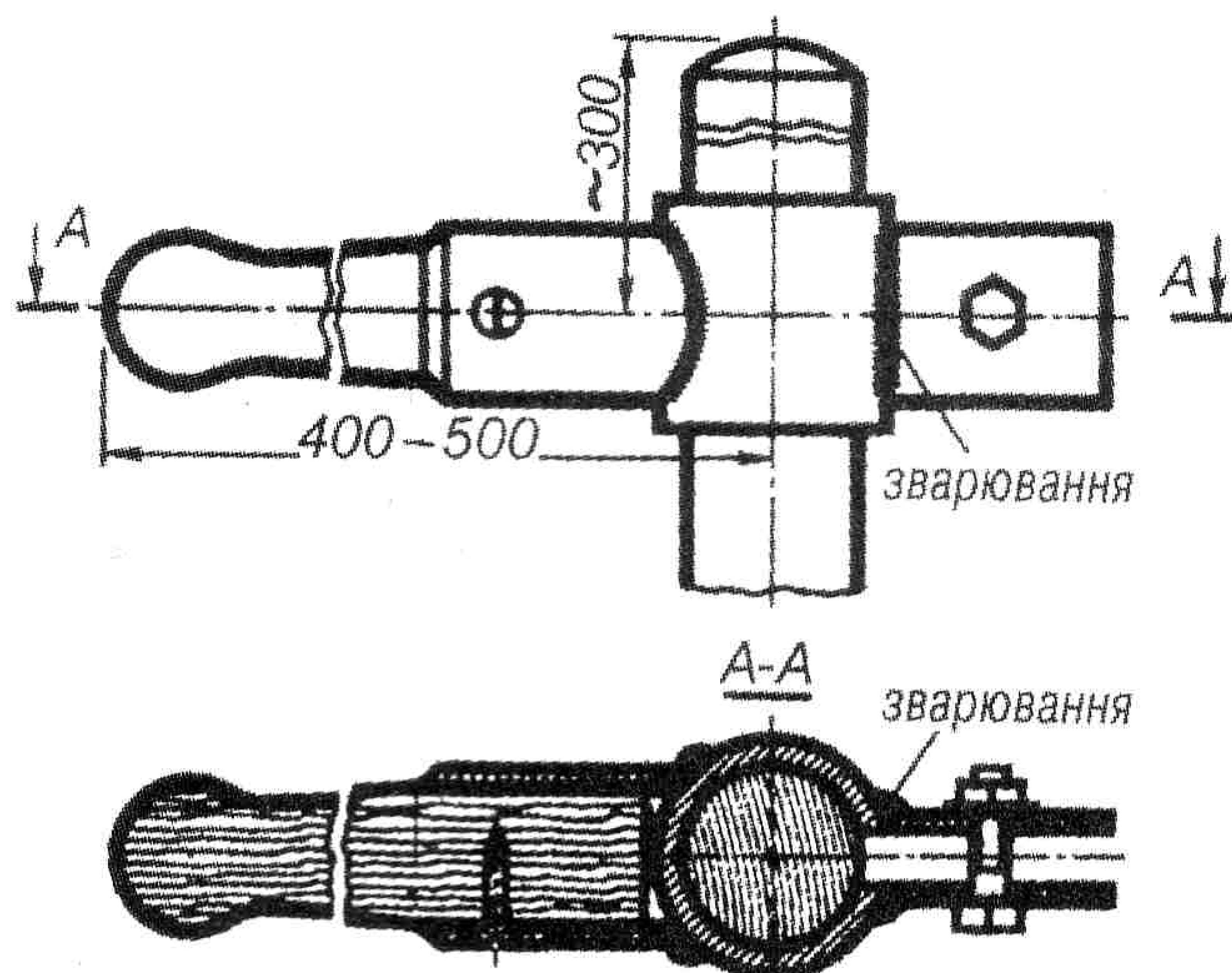
ГОСПОДАР

ЖУРНАЛ У ЖУРНАЛІ

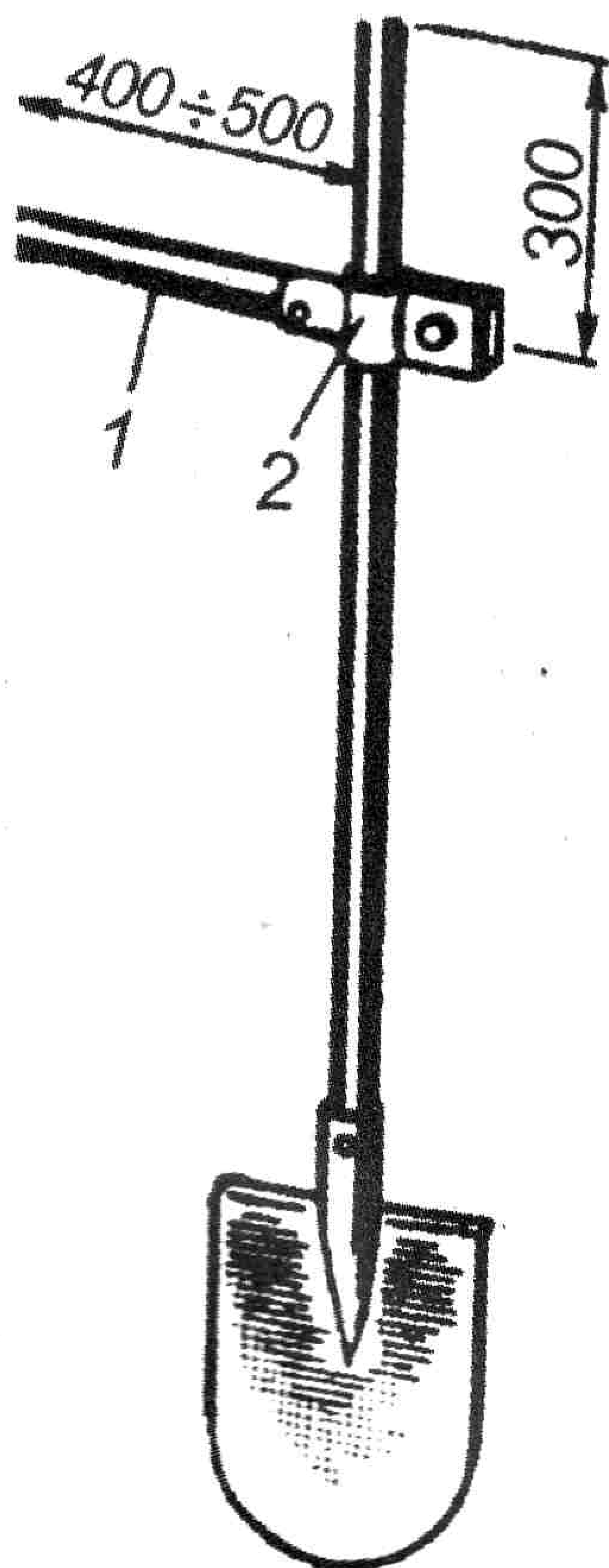
КОПАТИ – НЕ МІШКИ ПЕРЕВЕРТАТИ

Копають землю на садових ділянках і городах, підготовляючи її до садіння тих або інших культур, звичайними штиковими лопатами із прямокутним штиком (лопатою), якщо ґрунт легкий, з округлим або гострим – на давно неораних й цілинних ґрунтах. Працювати такими лопатами доводиться напівзігнутим, тримаючись за держак однією рукою по можливості ближче до штика, а другою – за верхній кінець держака, щоб зменшити фізичні зусилля. Така праця малопродуктивна й доволі важка, особливо для людей похилого віку. Тому багато умільців давно шукають способи вдосконалення лопат, аби полегшити копання. У періодичній пресі, і не тільки, можна знайти описи десятків різноманітних варіантів лопат, обладнаних додатковими пристроями. Один із цих варіантів, який підгледіли в альманасі "Сделай сам", пропонуємо вашій увазі.

"Доопрацьована" лопата відрізняється від звичайної лише важелем, укріпленим на держаку за допомогою хомута. Хомут являє собою відрізок сталевої труби завдовжки 60 мм і діаметром 40 мм із поздовжнім розрізом завширшки 10 мм. По краях розрізу один проти одного приварені дві щічки з 5-міліметрової сталі з отвором під болт діаметром 6–8 мм. Із протилежного щічкам боку до хомута приварений шматок труби діаметром 40 мм і довжиною 70 мм, у який і вставлений важіль завдовжки 400–500 мм. Місце розташування важеля вибирають дослідним шляхом. Орієнтовно ж його кріплять паралельно штику на висоті плеча працюючого.



Хомут, який тримає важіль

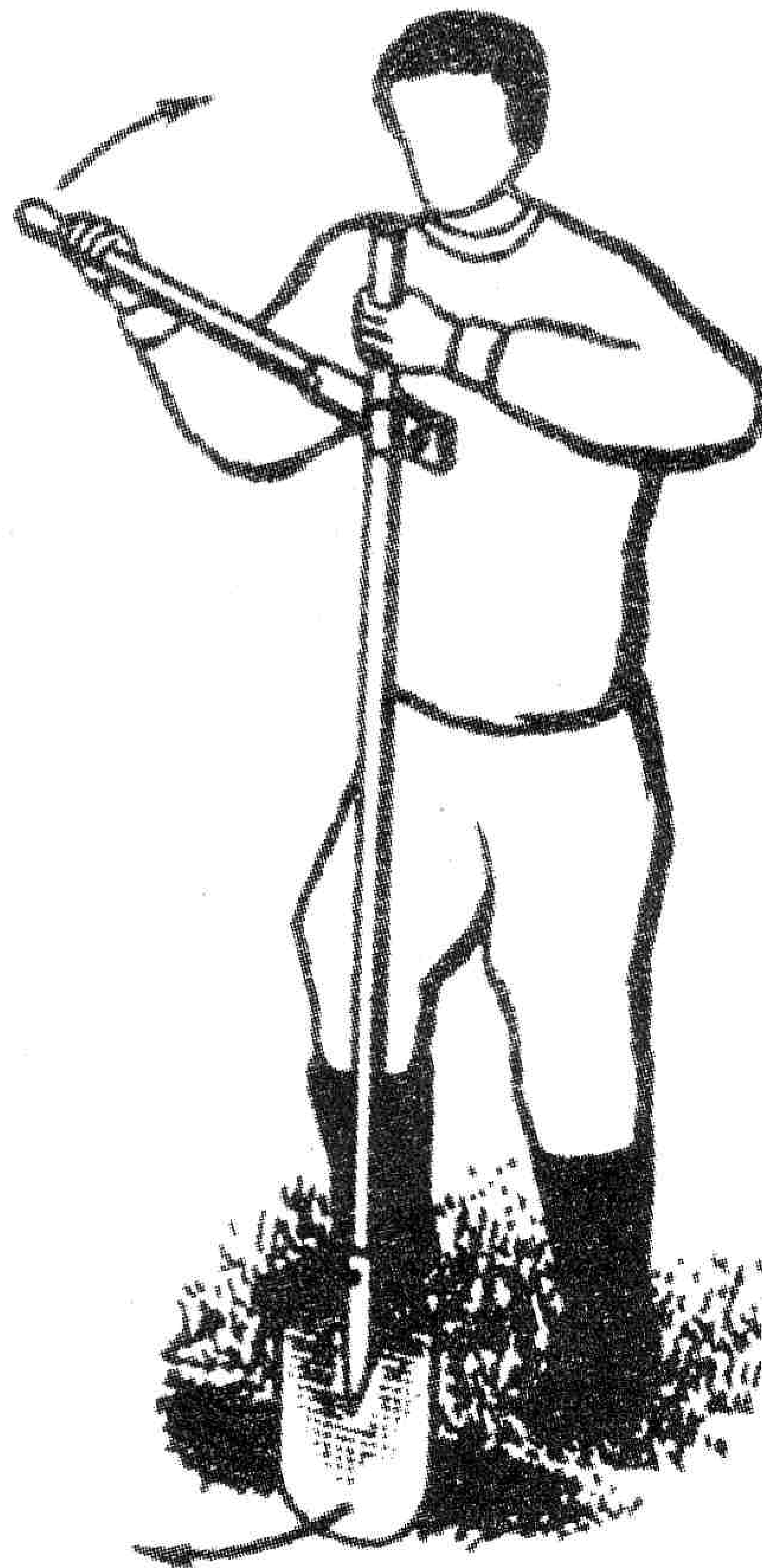


Держак з закріпленим на ньому важелем:
1 – важіль; 2 – хомут

Принцип роботи лопатою показаний на рисунку. Заглиблену на штик лопату спочатку погойдують вперед–назад, розриваючи тим самим коріння трави, а потім, притримуючи верх держака однією рукою, іншою тягнуть важіль "на себе". При цьому чим більше буде зусилля на важелі, тим далі "відлетить" викопана земля.

Застосування лопати показало, що вона особливо ефективна під час перекопування цілинного або давно неораного (некопаного) ґрунту (тобто там, де коріння більше, ніж землі). Крім того, така лопата дає змогу обробляти ґрунт людям з остеохондрозом та інвалідам з однією рукою. Для них випробувана (з позитивним результатом) опора, яка кріпиться до пояса людини й виконує роль опорної руки. Особливу увагу приділіть з'єднанню "штик–держак", оскільки навантаження, які там виникають, будуть чималі.

Підготував ***Г.Галкін***


Принцип роботи з лопатою

КЛЕЙТЕ ШПАЛЕРИ ПРИ ЗАЧИНЕНИХ ВІКНАХ І ДВЕРЯХ

Насамперед треба ретельно виміряти поверхню стін. Шпалери варто купувати із запасом у кілька метрів. Підбирати рулони слід за кольором і заздалегідь визначити, скільки шматків з обрізаним правим і лівим краєм знадобиться. Після цього шпалери ріжуть на полотна потрібної довжини, роблячи при цьому невеликі припуски на випадок неоднакової висоти приміщення і різної усадки паперу. Малюнки поєднують заздалегідь. Верхню частину обрізують точно за горизонтальною лінією, а припуск по довжині роблять у нижній частині полотен, який потім обрізують біля плінтусів.

Нарізані полотна складіть на підлогу лицьовим боком донизу. Кожне полотно має виступати з-під верхнього на 1,5–2 см.

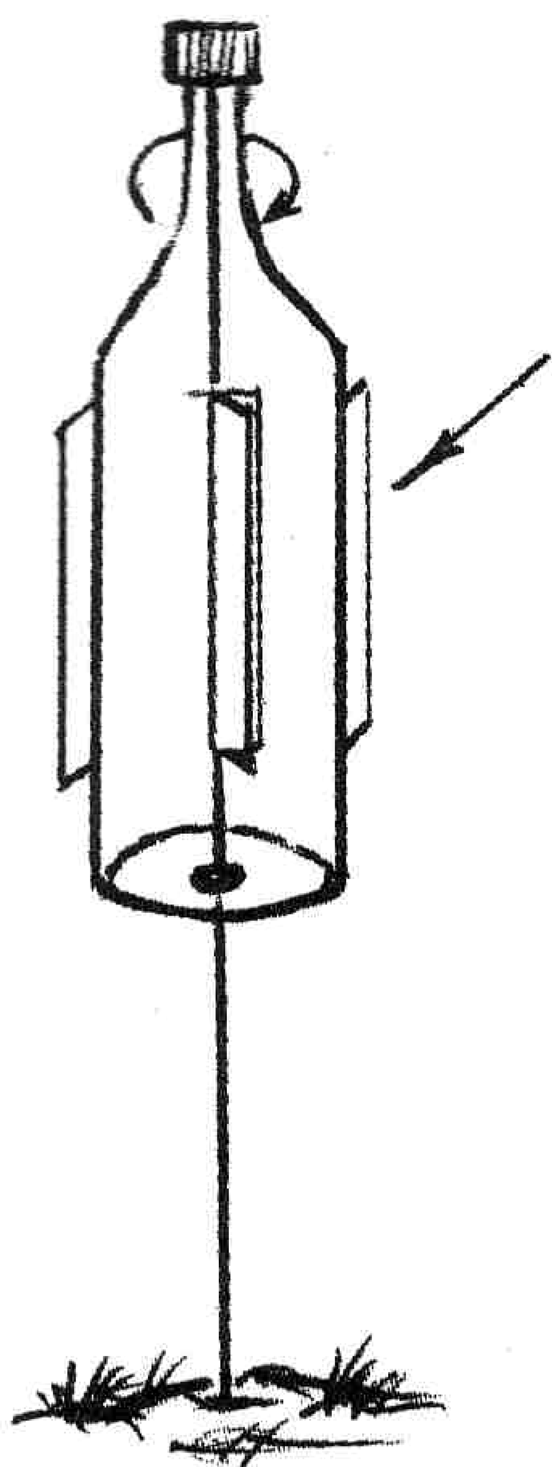
Клей наносять на все полотно шпалер, особливо ретельно намащуючи краї. Потім піднімають, притискують до стіни, обережно прогладжуючи сухою чистою ганчіркою від середини до країв полотна.

У кутках шпалери клеять у стик, інакше вони будуть стовбурчитися. Обклеювати починайте від вікна. У полотен, призначених для обклеювання правої стіни (від вікна), обрізують лівий край, а для лівої стіни – правий край. Під час обклеювання вікна мають бути зачинені. Провітрювати кімнату можна лише після того, як шпалери майже зовсім висохнуть.

Г. Давиденко

Як позбутися кротів

Дуже багато існує "рецептів", як позбутися кротів. Це різні конструкції кротоловок, про які писав ваш журнал "Дім, сад, город", але не кожний може їх виготовити. Я пропоную дуже простий, гуманний і доступний кожному спосіб боротьби з цими звірками.



Як відомо, кроти дуже чутливі до звуків, не люблять їх і намагаються тікати від них подалі. Ще наші прадіди, знаючи про це, брали так звані довбні, ходили по "слідах" кротів і гупали ними об землю, щоб вони тікали, але це була важка робота.

Матеріалом для "кротогонки" є пластикова пляшка і шматок дроту діаметром 5–6 мм, завдовжки 70–90 см. Виготовити цей пристрій дуже просто. У дні пляшки по центру паяльником або свердлом (бо дуже міцна середина) виплавити отвір діаметром 10–12 мм. Пляшку брати не фігурну, а циліндричну. Вздовж пляшки зробити чотири вертикальні розрізи, а потім горизонтально вгорі і внизу надрізи, щоб можна відігнути крильця. Дріт вгорі і внизу загострити. Пляшка має бути з пробкою. Застромити дріт у землю де є кротовини, надіти пляшку, і вона від найменшого подиху вітру крутитиметься, даючи вібрацію і звуки через дріт. Від такої "мелодії" кротики покинуть ваш город. За необхідності можна поставити кілька таких "кротогонок".



В.А. Перев'язко,
с. Шестеринці, Лисянський р-н, Черкаська обл., 19324

ВИРУЧИТЬ ГРУША-СПРИНЦІВКА

Гумовий клапан зливного бачка, який вийшов з ладу, на певний час може замінити гумова груша-спринцівка відповідного розміру.

Є багато різних способів усунення течі зливного бачка. Пропонуємо один: заповнити порожнину клапана теплим пластиліном, поставити клапан на місце і легкими натисканнями надати йому форми, що повторює форму отвору. У воді пластилін швидко охолоне і, затверднувши, збереже потрібну конфігурацію.

Г. Ткаченко

Цена - 2,50 грн.

05. **«Сети делайте сами!»** Чертежи и описание изготовления ручной машинки для вязания сетей любого размера, и способы их вязания. Без проблем свяжете садок, подсачек, малявочницу и сеть большего размера. **Цена - 2,50 грн.**

06. **«Тонирование»** Технология тонирования автостекол, светофильтров и стёкол для очков. Любой тон: светло-коричневый, желтый,молочно-белый, зелёный, изумрудный, рубиновый и др. **Цена - 1,50 грн.**

07. **«Бесплатный бензин делайте сами!»** Подробное руководство по самостоятельной сборке простого миниаппарата для домашнего изготовления 100% заменителя бензина любой марки (А-76, АИ-93 и др.) из воды и бытового газа. Материалы для сборки доступны всем, а получаемое топливо к тому же повышает ресурс двигателя в 1,5-2 раза. Приводятся рекомендации конструктора установки, советы и опыт практиков-любителей, их варианты. Потрясающая экономия средств для каждого автовладельца! **Цена - 2,50 грн.**

08. **«Вместо бензина - кухонный газ!»** Руководство по изготовлению полного комплекта газобаллонной аппаратуры для любого автомобиля из доступных комплектующих, советы по переводу машины с бензина на обычный природный газ, а также - чертежи и описание сборки уникальной миниустановки для заправки переоборудованного автомобиля природным газом от к вартирной газосети! Материальные затраты небольшие, а выгода от установки - максимальная! **Цена - 2 грн.**

09. **«Экономия»** Народные способы экономии автотоплива на 20-30% при эксплуатации автомобилей и мотоциклов. **Цена - 1,50 грн.**

10. **«Маленькие хитрости, необходимые в дороге»** Как запустить двигатель в сильный мороз, приспособление для быстрой разбортовки колёс, как вытащить застрявший автомобиль в одиночку, и другие советы. **Цена - 1,50 грн.**

11. **«Если Вы выпили за рулем»** Советы опытного водителя тем, кто слегка выпил, но по каким-то причинам вынужден сесть за руль - как не попасть в аварию, скрыть от инспектора свое состояние, разговор с ним, и другие полезные советы. **Цена - 1,50 грн.**

12. **«Меха, шкурки и шапки»** Подробное руководство и рекомендации опытных сибирских скорняков по выделке и окрашиванию шкурок, а также шитью меховых шапок. Отличный бизнес на всю зиму! **Цена - 1,50 грн.**

13. **«Коллекционер»** Вы хотите продать монеты СССР, но не знаете их реальной стоимости? Каталог, в котором даны цены на монеты СССР и России с 1700 по 1992 г. **Цена - 1 грн.**

14. **«Телеантенна - своими руками!»** Практическое руководство по сборке уникального антенного устройства, с помощью которого любой телевизор станет принимать множество новых интересных коммерческих и др. телеканалов не только России и СНГ, но и дальнего зарубежья! Конструкцию может собрать даже начинающий радиолюбитель из самых распространенных деталей. **Цена -2,50 грн.**

15. **«Антенный усилитель»** Описание и схема сборки простого антенного усилителя, который обеспечит отличное качество изображения в зоне неуверенного приема и позволит нормально принимать даже удаленные телесигналы. Незаменимое устройство для настоящих телезрителей! **Цена - 2,50 грн.**

IV. ПРИГОДИТСЯ ВСЕМ (сборник изданий)

01. **«Кирпичи-почти бесплатно!»** Руководство по изготовлению красного термостойкого кирпича из практически бесплатных, доступных всем материалов. По качеству и внешнему виду ничем не отличается от промышленного! **Цена - 1,50 грн.**

02. **«Строительные блоки»** Простая технология изготовления строительных блоков повышенной прочности и без цемента! Возможны любые размеры, формы, расцветки. **Цена - 1,50 грн.**

03. **«Прочно и практично!»** Руководство по сборке своими руками простого механического устройства для плетения сетки - рабицы - универсального материала, из которого можно сделать и забор для защиты огорода или пасеки, и клетку для кроликов или цыплят, а также арматуру для блочных конструкций. **Цена - 1,50 грн.**

04. **«Электроды для сварки»** Простые рецепты изготовления электродов из самых доступных материалов, а также рецепт знаменитого среди умельцев «термитного карандаша»,который заменяет электросварку. **Цена - 1,50 грн.**

05. **«Помощник мастера»** Подробная инструкция и схема сборки сварочного аппарата, который собирается всего за пару дней, варит металл толщиной до 20 мм электродами диаметром до 4 мм и при этом работает от сети 220 В. Наверняка пригодится в гараже при ремонте автомобиля, на даче,в быту. **Цена - 2 грн.**

06. **«Ремонт сантехники»** Подробное описание технологии восстановления эмалированного покрытия на ваннах, раковинах, посуде в домашних условиях. **Цена - 1,50 грн.**

07. **«Волшебная жидкость!»** Сборник рецептов простых средств для удаления с бумаги любого типа различных печатей, штампов, записей и т. п. Необходимые химикаты продаются в каждой аптеке! **Цена - 1,50грн.**

08. **«Печати и штампы»** Способы изготовления в домашних условиях печатей, штампов, штемпелей и экслибрисов любой сложности. Самая доступная технология. **Цена - 1,50 грн.**

09. **«Мини-ксерокс из увеличителя!»** Руководство по переделке обычного фотоувеличителя в домашний миниксерокс, способный ежедневно делать нужное количество копий. **Цена - 1 грн.**

10. **«Вечная лампочка!»** Простой секрет переделки обыкновенной лампочки, после которой она станет «вечной» и никогда не перегорит. **Цена - 1 грн.**

11. **«Враг ржавчины»** Рецептура специальной мази для 100% удаления ржавчины и защиты от неё кузова, днища, других частей автомобиля и любых металлических изделий (замки, петли и т. п.). Надежная защита от коррозии теперь Вам обеспечена! **Цена-1,50 грн.**

12. **«Кинескоп»** Простой способ восстановления «севшего» кинескопа у телевизора. **Цена - 1 грн.**

13. **«Защитник»** Описание и схема изготовления мощного карманного электрошокера - максимально эффективного прибора для самообороны. «Защитник» парализует нападающего током и ослепляет его яркой вспышкой. Вечерние прогулки будут спокойнее! **Цена - 1,50 грн.**

14. **«Шпион»** Простая схема «жучка» для прослушивания помещений и автомобилей в радиусе 100 м по бытовому УКВ-приёмнику. **Цена - 2 грн.**

15. **«Сторож»** Руководство по изготовлению универсального радиоохранного устройства для автомобиля, гаража, квартиры и т. п. Простое в сборке, но ничем не уступает дорогим импортным конструкциям! **Цена - 1,50 грн.**

16. **«Кулинарные рецепты»** Как приготовить в домашних условиях маргарин высшего сорта, уксус, искусственный мёд, мармелад, конфеты, дрожжи, кетчуп, шампанское, «черную икру», мороженое, хрустящий картофель - и другие продукты. **Цена - 1,50 грн.**

17. **«Спирт и пиво!»** Сборник рецептов простого приготовления в домашних условиях питьевого спирта без сахара из доступных компонентов и продуктов, а также секреты приготовления вкуснейшего домашнего пива 10 сортов на любой вкус. Всегда будет что поставить на стол и приятно удивить гостей! **Цена - 2,50 грн.**

18. **«Избавьтесь от вредителей!»** Сборник рецептов приготовления очень эффективных составов для борьбы с беспокойными насекомыми - тараканами, мухами, клопами, комарами, блохами, вшами, а также рецепты средств против мышей и крыс. **Цена-1,50 грн.**

19. **«Займитесь делом!»** В этом пособии предлагается более 30 способов честного и легального зарабатывания денег на дому. Все способы не требуют вложения больших средств, высокой квалификации, а доходность зависит от Вашего желания работать и зарабатывать. **Цена - 2,50 грн.**

ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Рубрику веде
Т.В.Грабовська,
головний спеціаліст з правових питань

Що робити з Державним актом на землю?

З вашого журналу дізналася, що маю право на державний акт на землю. Сільрада віддала його, але що з ним робити далі – не знаємо. Прочитала про особисте селянське господарство. Поясніть, будьте ласкаві, що це таке і як його оформити?

Катерина Костянтинівна Правотор,
с. Лощинівка, Ізмаїльський р-н, Одеська обл.

Роздержавлення на паювання земель недержавних сільськогосподарських підприємств здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Згідно з частиною другою ст. 5 Земельного кодексу України суб'єктами права колективної власності на землю є колективні сільськогосподарські підприємства, сільськогосподарські кооперативи, сільськогосподарські акціонерні товариства, у тому числі створені на базі радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств.

Постановою Верховної Ради України від 13 березня 1992 року № 2201 затверджена форма державного акта на право колективної власності на землю, до якого за встановленою формою додається вичерпний список громадян-співвласників цієї власності.

Указом Президента України від 8 серпня 1995 р. №720 "Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям" визначено, що право на земельну частку (пай) мають члени сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарського кооперативу, сільськогосподарського акціонерного товариства, в тому числі пенсіонери, які раніше працювали в ньому і залишаються членами зазначеного підприємства, кооперативу, товариства відповідно до списку, що додається до державного акта на право колективної власності на землю.

Земельним кодексом України – основним законом, який регулює земельні відносини в Україні, встановлено, що право власності на землю виникає після одержання документа, що посвідчує це право (ст. 22 ЗКУ).

Право власності на землю посвідчується державними актами, які видаються і реєструються сільськими, селищними, міськими радами. Державний акт на право колективної власності на землю видається сільськогосподарському підприємству, сільськогосподарському кооперативу, сільськогосподарському акціонерному товариству із зазначенням розмірів земель, що перебувають у власності підприємства, кооперативу, товариства і у колективній власності громадян. До державного акта додається список цих громадян (ст. 23 ЗКУ).

Власники земельних ділянок можуть добровільно створювати на базі належних їм земельних ділянок спільні сільськогосподарські підприємства, асоціації, спілки, акціонерні товариства, інші кооперативні підприємства й організації, передавати ці ділянки у спадщину, дарувати, обмінювати, здавати під заставу, надавати в оренду без зміни цільового призначення земельних ділянок.

Відповідно до Закону України "Про особисте селянське господарство" особисте селянське господарство – це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки та споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму.

Члени особистого селянського господарства здійснюють діяльність на свій розсуд і ризик у межах встановленого правового господарського порядку, дотримуючись вимог цього Закону, законів України, інших нормативно-правових актів.

Діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, не належить до підприємницької діяльності.

Для ведення особистого селянського господарства використовують земельні ділянки розміром не більше 2 гектарів, передані фізичним особам у власність або оренду в порядку, встановленому законом.

Розмір земельної ділянки особистого селянського господарства може бути збільшений у разі отримання в натурі (на місцевості) земельної частки (паю) та її спадкування членами особистого селянського господарства відповідно до закону.

Земельні ділянки особистого селянського господарства можуть бути власністю однієї особи, спільною сумісною власністю подружжя та спільною частковою власністю членів особистого селянського господарства відповідно до закону.

Членам особистого селянського господарства земельні частки (паї) можуть виділятися в натурі (на місцевості) єдиним масивом у спільну часткову власність та спільну сумісну власність (подружжя) відповідно до закону.

У разі виходу з особистого селянського господарства кожен його член має право на виділення належної йому земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Громадяни України, які реалізували своє право на безоплатну приватизацію земельної ділянки для ведення особистого підсобного господарства в розмірі менше 2 гектарів, мають право на збільшення земельної ділянки у межах норм, установлених статтею 121 Земельного кодексу України для ведення особистого селянського господарства.

Члени особистого селянського господарства мають право: самостійно господарювати на землі; укладати осо-

бисто або через уповноважену особу будь-які угоди, які не суперечать законодавству; реалізовувати надлишки виробленої продукції на ринках, а також заготівельним, переробним підприємствам та організаціям, іншим юридичним і фізичним особам; самостійно здійснювати матеріально-технічне забезпечення власного виробництва; відкривати рахунки в установах банків та отримувати кредити в установленому законодавством порядку; бути членами кредитної спілки та користуватися її послугами; отримувати в установленому законом порядку трудову пенсію, а також інші види соціальної державної допомоги та субсидії; надавати послуги з використанням майна особистого селянського господарства; використовувати в установленому порядку для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти, а також інші корисні властивості землі відповідно до закону; на відшкодування збитків у випадках, передбачених законом; вільно розпоряджатися належним майном, виробленою сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки; отримувати дорадчі послуги; брати участь у конкурсах сільськогосподарських виробників для отримання бюджетної підтримки відповідно до загальнодержавних і регіональних програм; об'єднуватися на добровільних засадах у виробничі товариства, асоціації, спілки з метою координації своєї діяльності, надання взаємодопомоги та захисту спільних інтересів тощо.

Члени особистого селянського господарства також, зобов'язані: дотримуватися вимог земельного законодавства та законодавства про охорону довкілля; забезпечувати використання земельної ділянки за цільовим призначенням; підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі; не порушувати права власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів; дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних із встановленням земельних сервітутів та охоронних зон; своєчасно сплачувати земельний податок або орендну плату; дотримуватися діючих нормативів щодо якості продукції, санітарних, екологічних та інших вимог відповідно до законодавства; надавати сільським, селищним, міським радам необхідні дані щодо їх обліку.

Члени особистих селянських господарств підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та пенсійному забезпеченню.

Особисті селянські господарства підлягають обліку. Облік особистих селянських господарств здійснюють сільські, селищні, міські ради за місцем розташування земельної ділянки.

Тому з питань створення особистого селянського господарства Вам необхідно звернутися до сільської ради за місцем розташування земельної ділянки.

Якщо я не маю іншого помешкання?

У жовтні 1999 року померла моя мати. Залишилося шестеро дітей. Усі вони живуть по різних містах, мають власне житло і ніяких претензій на будинок не мають. Я залишився жити у батьківському будинку. Однак є заповіт, згідно з яким будинок відписаний старшому братові і він має намір продати будинок. Зараз брат проживає на Камчатці, домовитися з ним за ці 7 років я не зміг. Чи маю я право на частину будинку? Чи має право брат продавати батьківський будинок, "виписати мене", коли я там проживаю і не маю іншого житла?

Віктор Михайлович Горячих,
с. Воронове, Синельниківський р-н,
Дніпропетровська обл., 52551

За загальним правилом, спадкування – це перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців). Воно забезпечує правонаступництво цивільних прав та обов'язків після смерті їхнього носія.

Положення про заповіт у Цивільному Кодексі посідають перше місце. Це пояснюється тим, що право на спадкування виникає передусім в осіб, зазначених у заповіті. Лише за відсутності заповіту, визнання його недійсним або відмови від спадщини спадкоємців за заповітом, право спадкувати одержують спадкоємці за законом.

Згідно зі ст.1233 ЦК заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті. Право на заповіт має фізична особа з повною цивільною дієздатністю. Заповідач може призначити своїми спадкоємцями одну або кілька фізичних осіб, незалежно від наявності у нього з цими особами сімейних, родинних стосунків, а також інших учасників цивільних відносин. Принцип свободи заповіту полягає у праві заповідача заповісти своє майно на власний розсуд, змінити або скасувати свій заповіт у будь-який час. Заповідач самостійно визначає обсяг того, що передається у спадок. Він може охопити заповітом права та обов'язки, що йому належать на час складання заповіту, а також ті, що можуть йому належати в майбутньому, заповідати все майно або його частину.

Відповідно до ст.1268 Цивільного Кодексу України спадкоємець за заповітом має право прийняти спадщину або не прийняти її. Для прийняття спадщини встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини (смерть спадкодавця) – ст. 1270 ЦКУ.

Спадкоємець за заповітом може відмовитися від прийняття спадщини протягом строку, встановленого статтею 1270 Кодексу. Заява про відмову від прийняття спадщини подається до нотаріальної контори за місцем відкриття спадщини (останнє місце проживання спадкодавця).

У Вашому випадку мати заповіла будинок старшому братові, і він не відмовився від прийняття спадщини, є законним спадкоємцем, що прийняв спадщину за заповітом, тобто він законний власник майна. Термін для відмови від прийняття спадщини минув.

Якщо Ваш брат не бажає бути власником майна, то він, за законом, може оформити договір дарування, купівлі-продажу, міни тощо, на це майно із будь-якою фізичною особою, тобто з Вами.

Що стосується Вас та інших чотирьох дітей померлої, то вони не можуть оформити спадщину, бо є заповіт і спадкоємець за заповітом уже прийняв спадщину і є законним власником майна.

Але ж і "виписати" Вас із будинку Ваш брат не має права, бо згідно з Житловим законодавством України виселення із займаного жилого приміщення допускається з підстав, установлених законом і лише в судовому порядку.

ЧЕРВЕНЬ



Стрілець 31.05 (8.08) – 2 (18.11)

Повний Місяць 1 (4.04)

Висівають насіння і висаджують розсаду квітів. Підживлюють овочеві культури.

Розпочинають збирати черешні ранніх сортів. Якщо не прикріплювали захисні палички та прутики до перещеплених гілок у травні, роблять це у червні. Підгортають картоплю.

Виполюють бур'яни. Обпилюють листки редиски і редьки попелом від шкідників. Накладають ловильні пояси.



Козеріг 2 (18.11) – 5 (2.17)

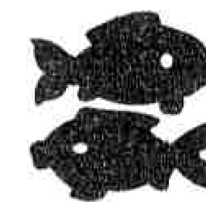
Висаджують у ґрунт розсаду помідорів пізніх сортів, перцю, баклажанів. Збирають листя суниць, смородини, меліси, малини на лікарські потреби. Підживлюють дерева в садах, а також парникові огірки. Висаджують у ґрунт розсаду динь і кавунів, перед цим розсаду дині прищипують над 2–3-м листком. У період росту кавуни й дині двічі-тричі підживлюють.

Ще можна висівати боби, квасолю. Виполюють бур'яни. Прополюють і підгортають картоплю.



Водолій 5 (2.17) – 7 (8.25)

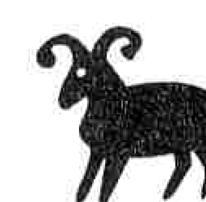
Відламують неплідні пагони, які відросли від підземної частини виноградного куща, та пасинки. Обрізують й обприскують кісточкові дерева. Підстеляють під кущі суниці і в міжряддях цупкий папір або темну плівку для пригнічення бур'янів і захисту від грибних хвороб. Починають збирати суниці.



Риби 7 (8.25) – 9 (12.28)

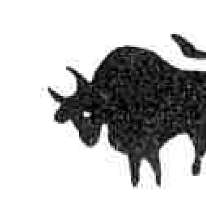
Остання чверть Місяця 8 (14.43)

Розпушують ґрунт у ягідниках і на суничних грядках, скошують траву в саду, викопують цибулини тюльпанів і нарцисів. Висівають головчастий салат у розсадник через кожних два тижні, а одержану розсаду висаджують на звільнених ділянках. Насіння спаржевого салату висівають у розсадник або ґрунт.



Овен 9 (12.28) – 11 (14.30)

Висівають портулак, кріп. Обприскують плодові дерева, підживлюють салатний цикорій, листкову селеру, цибулю, часник. Поливають увечері. Збирають і настоюють у гарячій воді траву чистотілу, квіти пілретруму, ромашки, листки волоського горіха для обприскування овочів, дерев і кущів проти шкідників і хвороб.



Телець 11 (14.30) – 13 (15.25)

Здійснюють щеплення плодових дерев зеленими пагонами.

Вносять добрива під вишні, сливи, обліпиху, проріджують буряки, мангольд, цибулю, моркву, поступово збирають редиску і редьку, інші овочі. Сушать і консервують пряні рослини.



Близнюки 13 (15.25) – 15 (16.46)

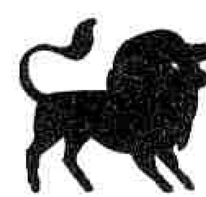
Розпушують ґрунт навколо дерев і кущів. Підживлюють, мульчують. Видаляють вуса суниць. Підкопують у червні 2–3 рази ранню картоплю. Перевіряють ловильні пояси і знищують шкідників.



Рак 15 (16.46) – 17 (20.26)

Новий Місяць 15 (6.13)

Збирають і знищують падалицю в ягідниках, проріджують і підживлюють огірки. Поливають дерева і овочі. Проріджують кукурудзу, проводять боротьбу з колорадським жуком та іншими шкідниками.



Лев 17 (20.26) – 20 (3.47)

У цій декаді, як правило, обсипається зайва зав'язь. Необхідно її своєчасно збирати і знищувати. Знімають плівку із суничних грядок, збирають ягоди. Рослини гарбузів прищипують над 5–6-м листочком. Збирають черешні.



Діва 20 (3.47) – 22 (14.45)

Видаляють підмерзлі гілки (з дрібними, світло-зеленими і підсохлими листочками). Зрізи зафарбовують бурою або суриком. Збирають суниці. Обприскують проти борошнистої роси сумішшю з мила і попелу (300 г попелу, 40 г мила на відро води) смородину, порічки, аґрус. Активно ведуть боротьбу з колорадським жуком. Підв'язують до опор огірки, помідори, виноград.



Терези 22 (14.45) – 25 (3.28)

Перша чверть Місяця 22 (16.15)

У червні продовжують догляд за ґрунтом у саду, розпушують його, виполюють бур'яни.

Підживлюють 1–2-річні дерева, смородину, аґрус мінеральними добривами з розрахунку 20–30 г нітрофоски чи нітроамофоски або 15–20 г аміачної селітри на 1 м^2. До речі, азотні добрива надалі не слід застосовувати.

Якщо у вас є попіл, то його можна застосовувати як джерело калію. Ним посипають ґрунт з розрахунку 50–70 г на 1 м^2, або трохи більше півсклянки. Якщо в цей період немає дощу, то поливають грядку і розпушують ґрунт.



Скорпіон 25 (3.28) – 27 (15.25)

Упродовж червня застосовують підживлення розведеними у воді мінеральними добривами. Зокрема, на 10 л води беруть 10 г карбаміду або 20 г аміачної селітри, 30 г суперфосфату та 15–20 г сірчанокислого калію чи калімагнезії. Можна використовувати для підживлення розбавлений водою у 7–10 разів і настояний протягом 7–10 днів гній.

Окремі садівники додають до цього настою попіл – приблизно півсклянки.

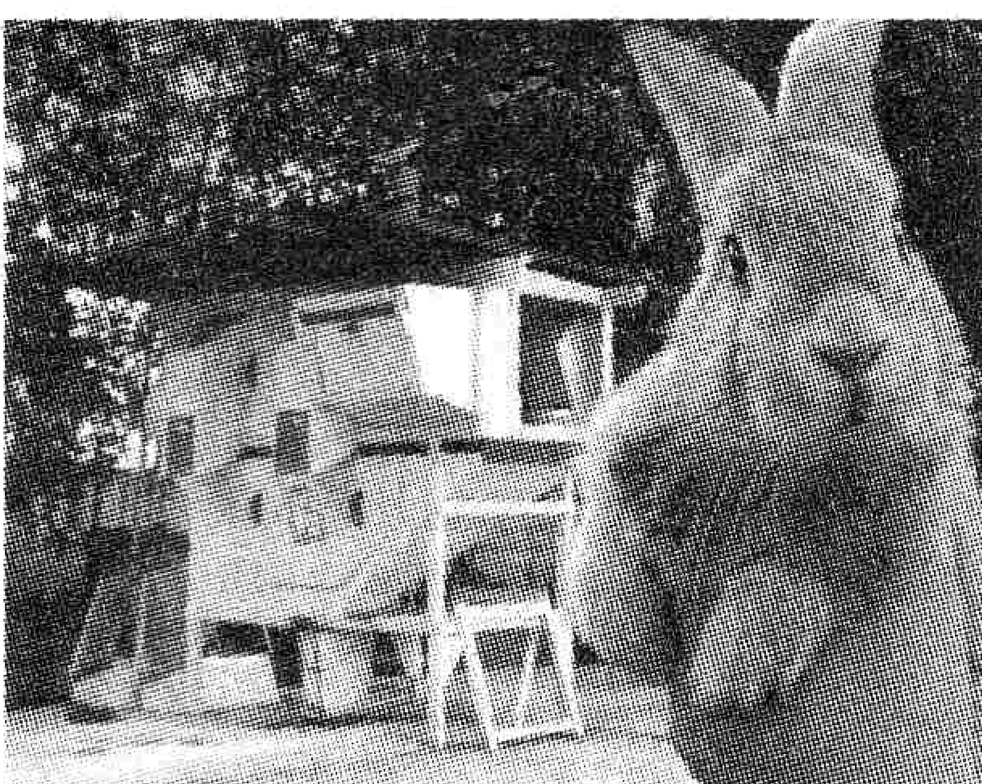
Пташиний послід заливають водою, дотримуючись співвідношення 1:15:20 і також тиждень настоюють. Для підживлення окремі садівники використовують і настої перепрілого сіна чи трави. Всі настої в ємкостях накривають поліетиленовою плівкою чи старою клейонкою, аби зменшити втрати азоту. Поливають ґрунт з розрахунку 10 л настою на 1 м^2, після чого його розпушують. Підживлення закінчують за 2–3 тижні до достигання ягід.



Стрілець 27 (15.25) – 30 (1.06)

Якщо відбувається активне обпадання вишні й сливи, то ефективними будуть позакореневі підживлення 0,5%-ним розчином карбаміду (50 г на 10 л води) та інтенсивні поливи, щоб ґрунт промок на 30 см. У цей час також вирізують жирові пагони, прищипують пагінці, що інтенсивно ростуть, а проти шкідників застосовують відлякувальні розчини полину, лаванди, тютюну. До речі, під час бутонізації малини також застосовують настій гіркого полину: 300 г полину попередньо упродовж доби настоюють у 5 л води, після чого кип'ятять 30 хвилин, охолоджують, фільтрують, розбавляють водою у співвідношенні 1:2 і обприскують у вечірній час.

НЕЗВИЧАЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДОМАШНЬОЇ МІНІ - ФЕРМИ



Про методику Михайлівського акселераційного кролівництва в Україні вже відомо чимало. До цієї теми спостерігається також значний інтерес з боку різних газет і журналів. Адже така незвична методика мало кого залишає байдужим. Вона щоразу викликає безліч питань, запальних коментарів і прямо протилежних оцінок - від захоплення до повного неприйняття. Хоча нічого дивного - акселераційний метод є настільки революційним, що всі звичні стандарти традиційного кролівництва він просто перевертає з ніг на голову...

Напевно, багато хто з читачів так чи інакше знайомий із загальноприйнятим способом розведення кроликів. Зазвичай тварини утримуються в простих клітках, встановлених, як правило, в сараї. Час від часу вони бідують від різних хвороб-епідемій, які викошують мало не все поголів'я. Не допомагають навіть регулярні щеплення. Такий плачевний стан справ до болю знайомий багатьом господарям практично в кожному регіоні країни. Причина цих бід полягає в сукупності негативних для кролика чинників: порушена екологія, негігієнічні умови утримання, годівля, що не відповідає природним потребам організму, різноманітні стреси призводять до масової загибелі, вагомих збитків і гірких розчарувань. За рік від тих тварин, що дивом залишилися живими, вдається все-таки одержати кілька кілограмів не дуже якісного м'яса і копійчаної вартості шкурки. Щоб отримати з такої, здавалося б, ризикованої справи істотну віддачу - подібна можливість для звичайного кролівника видається просто фантастичною. Але, як виявляється, в акселераційному кролівництві все може бути зовсім навіть навпаки...

Нагадаємо, що акселераційну методику кролівництва винайшов академік І.М. Михайлов, відомий російський учений. Ігор Миколайович здійснив своє відкриття на основі серйозних біологічних і фізіологічних досліджень. Михайлов довів на прикладі кролика, що тварина, яка не отруює себе власними відходами і яка годується молоком матері до тримісячного віку, а також одержує досхочу тепла і кормів, може набагато швидше рости і продуктивніше розмножуватися без будь-яких ліків і щеплень. А заодно набуває особливих якостей м'яса і хутра, та ще й надзвичайно сильного імунітету до всіх хвороб! Технологія заснована на поглибленому вивченні потреб кролика і їх повному забезпеченні. Завдяки чому усуваються причини, що викликають в звичайному кролівництві поголовну захворюваність тварин, уповільнення росту молодняку, перевитрату кормів, низьку якість м'яса і хутра. На сьогодні акселераційне кролівництво в світі вже широко замінює звичайне. Про значимість відкриття багато що скаже такий факт: в Китаї цей метод включений в державну (!) програму розвитку сільського господарства...

Основа акселераційної методики - в застосуванні специфічної конструкції агрегату для утримання кроликів. Він представляє собою оригінальну ярусну споруду - МІНіферму (саме МІНіферму, а не клітку) з відповідними секціями для різних вікових груп. Працює така МІНіферма в напівавтоматичному режимі і вимагає для обслуговування тільки півгодини вільного часу раз на 7 днів. Адже годівниці і напувалки в ній сконструйовані таким чином, що якщо їх заповнити, то запасу корму і води вистачає на цілий тиждень і вони цілодобово доступні для тварин. Мало хто знає про головну особливість кролячого шлунку: вона така, що кролик повинен постійно щось жувати. Спеціальні спостереження показали, що дорослі особини приймають їжу до 80 разів на добу. При звичайному 2-3-разовому годуванні забезпечити природні потреби тварини неможливо. Крім того, організм кролика потребує значної кількості води. В МІНіфермі акселерат може пити її досхочу, а не тоді, коли наливає недбалий господар. Взимку вода підігрівається, а влітку - прохолодна. Вона ще й самоочищається завдяки особливій конструкції вакуумної напувалки. В результаті такого безперервного і повноцінного режиму харчування, як це не дивно, кормів кролик почав споживати в 4 рази менше. В МІНіфермі кролячі послід і сеча поступають в спеціальний піддон, який також замінюється раз на тиждень. Агрегат обладнаний спеціальною системою природно-примусової вентиляції повітря, внаслідок чого він не має неприємного запаху і не приваблює мух, а акселерат дихає тільки чистим повітрям. Експлуатація МІНіферми передбачає також електропідігрів маточників. В результаті застосування такого нововведення отримали подвійний ефект: зекономлена енергія кормів тепер спрямовується на бурхливий ріст, тобто - акселерацію; а ще стало можливим одержувати стабільні круглорічні окроли (кожен - по 8-15 кроленят) незважаючи на холоди і морози.

Завдяки акселераційній методиці молодняк кроликів харчується материнським молоком на протязі перших 3-х місяців життя, а далі вже переходить на звичайний корм. Оскільки на підсосі тварини знаходяться набагато довше, ніж звичайно, то їх організм одержує найбільш цінні речовини, тим самим набуваючи особливо сильного імунітету. Внаслідок цього, а також інших названих раніше чинників акселерат не хворіє взагалі. Росте він в 3 рази швидше від звичайного кроля: товарної ваги (4-6 кг) набирає всього за 4 місяці. Його молочне м'ясо винятково смачне, не містить холестерину, пестицидів, запаху власних випорожнень, будь-яких інших хімікалій. Як запевняють лікарі, воно навіть здатне виводити з організму людини радіацію, лікувати виразку шлунку і значно підвищувати імунітет. При вмілому господарюванні м'ясо одержують майже безкоштовно, тому що все повністю окуплює і приносить прибуток вже сама шкурка, а точніше хутро акселерата. Так-так, це не описка - саме хутро, яке називається «мікраксель». Адже у акселерата воно теж особливе: високоноске (гарантія на випадання ворсин - до 20 років) і надзвичайно гарне. За експертними оцінками спеціалістів за якістю і красою «мікраксель» прирівнюється до хутра песця, норки і навіть шиншили. З нього зазвичай шиють вишукані жіночі шуби, а також м'які і міцні ковдри з яскраво вираженим лікувальним ефектом.

Використання такої незвичайної ферми-агрегату в домашньому господарстві відкриває для її господаря нові, невідомі раніше можливості. Адже виготовити МІНіферму можна самостійно, площі вона займає всього 1,4 кв.м, а встановлюється в будь-якому зручному місці - навіть під вікном житлового будинку. Служить МІНіферма довго - 10-15 років. Один раз побудувавши, господар кожного наступного року отримує від неї (підходячи тільки раз в тиждень) не менше 100 кг чудового м'яса і 35-40 шкурок з красивим і особливо міцним хутром на одну повнорозмірну шубу. Виходить такий собі домашній «міні-цех», який сім'ю і нагодує, і одягне. При цьому істотно економляться корми, відсутні проблеми з кролячими хворобами, загибеллю і, відповідно, з ліками та щепленнями. А яке тут поле діяльності для ініціативних і заповзятливих! Бо ж можна і не однією МІНіфермою обзавестися, а, наприклад, кількома десятками. Адже клопотів з ними небагато - впорається одна людина. А вкладені кошти в акселераційному кролівництві подвоюються з дивовижною швидкістю. Наприклад, вкладений господарем на початку року умовний капітал у розмірі 1000 гривень подвоюється вже через 4 місяці. Далі через кожні 4 місяці сума знову подвоюється, і в кінці року вже маємо 8000 гривень. В якій ще галузі відшукається такий вражаючий обіг коштів?

Безумовно, на перший погляд в акселераційній методиці розведення кроликів присутні багато незрозумілих і навіть «фантастичних» моментів. Причина - в недостатку інформації по цій темі. Той матеріал, що інколи трапляється, в більшості розрізнений, а іноді - навіть суперечливий. Але можемо порадувати читачів: по даній темі зовсім недавно видана спеціальна брошура під назвою «Необычайные возможности домашней МИНифермы». Поданий в ній систематизований матеріал допоможе вам повною мірою зрозуміти сутність революційного винаходу, побачити його переваги і перспективи, розповість про успішний практичний досвід. Видання буде цікавим і корисним кожному, хто цікавиться цією по-справжньому новою галуззю тваринництва.

Читачі журналу «Дім, сад, город» мають виняткову нагоду безкоштовно замовити брошуру «Необычайные возможности домашней МИНифермы» поштою. Для цього потрібно РОЗБІРЛИВО заповнити купон-замовлення (або ж просто написати заявку), разом з ним вкласти в конверт поштові марки на 1 грн. (для пересилки) і відправити його за адресою:

П/с 20 «Заявка-ДСГ», вул. Незалежності, 54,
смт Стара Вижівка, Волинська обл., 44400

Шановні читачі! Акселераційна методика кролівництва, безумовно, варта належної уваги. Тому покваптесь ознайомитися з новими можливостями для успішного і прибуткового господарювання, що відкриваються з незвичайною домашньою помічницею - МІНіфермою!

лінія відрізу

КУПОН-ЗАМОВЛЕННЯ **ДСГ**

(заповнити розбірливо)

Прошу **безкоштовно** вислати за вказаною адресою брошуру "Необычайные возможности домашней МИНифермы". *Поштові марки на 1 грн. додаю.*

Ваші П.І.П.: ______________________

(прізвище)

____

(ім'я, по батькові)

Ваша адреса : ______________________

____

____

(вулиця, номер будинку, квартири, населений пункт, район, область)

Індекс: ☐☐☐☐☐ *Підпис:* ______________

лінія відрізу

ВСЕ ДЛЯ НАЙКРАЩИХ ВРОЖАЇВ.
ПОРАДИ ВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ «ВАССМА»

*З приходом весни, крім довгоочікуваного тепла, дачники, городники та фермери отримали ще одну приємну новину – відкрилась та почала працювати найбільша в Україні національна мережа спеціалізованих магазинів «Вассма». Девіз, під яким працюють зазначені магазини – **«Все для найкращих врожаїв»**, відповідає дійсності, тому що саме в цих магазинах насправді можна придбати все потрібне для отримання найкращих врожаїв.*

*Звичайно, найактуальнішою проблемою в боротьбі за найкращі врожаї є, в першу чергу, надійний захист культурних рослин від шкідливих комах. На сьогоднішній день, за результатами минулого року, одним з найбільш популярних препаратів проти шкідників в межах цілої України є інсектицид **Бомбардир.** Завдяки чому зазначений препарат отримав таку популярність серед населення?*



Бомбардир – це ефективний та швидкодіючий препарат, перші ознаки ураження шкідників спостерігаються через 15 – 30 хв. після його внесення. Так, наприклад, колорадський жук чи його личинки через 15 хв. після внесення препарату перестають харчуватися, а вже через 30 хв. – декілька годин повністю гинуть.

Препарат досить швидко проникає в середину рослини через листову поверхню і поширюється по всій вегетативній масі рослини (листі та стеблах), що дозволяє надійно захищати всю рослину від шкідників. Дощ, який пройде через 1 годину після внесення препарату, на поверхні листя його уже не застане.

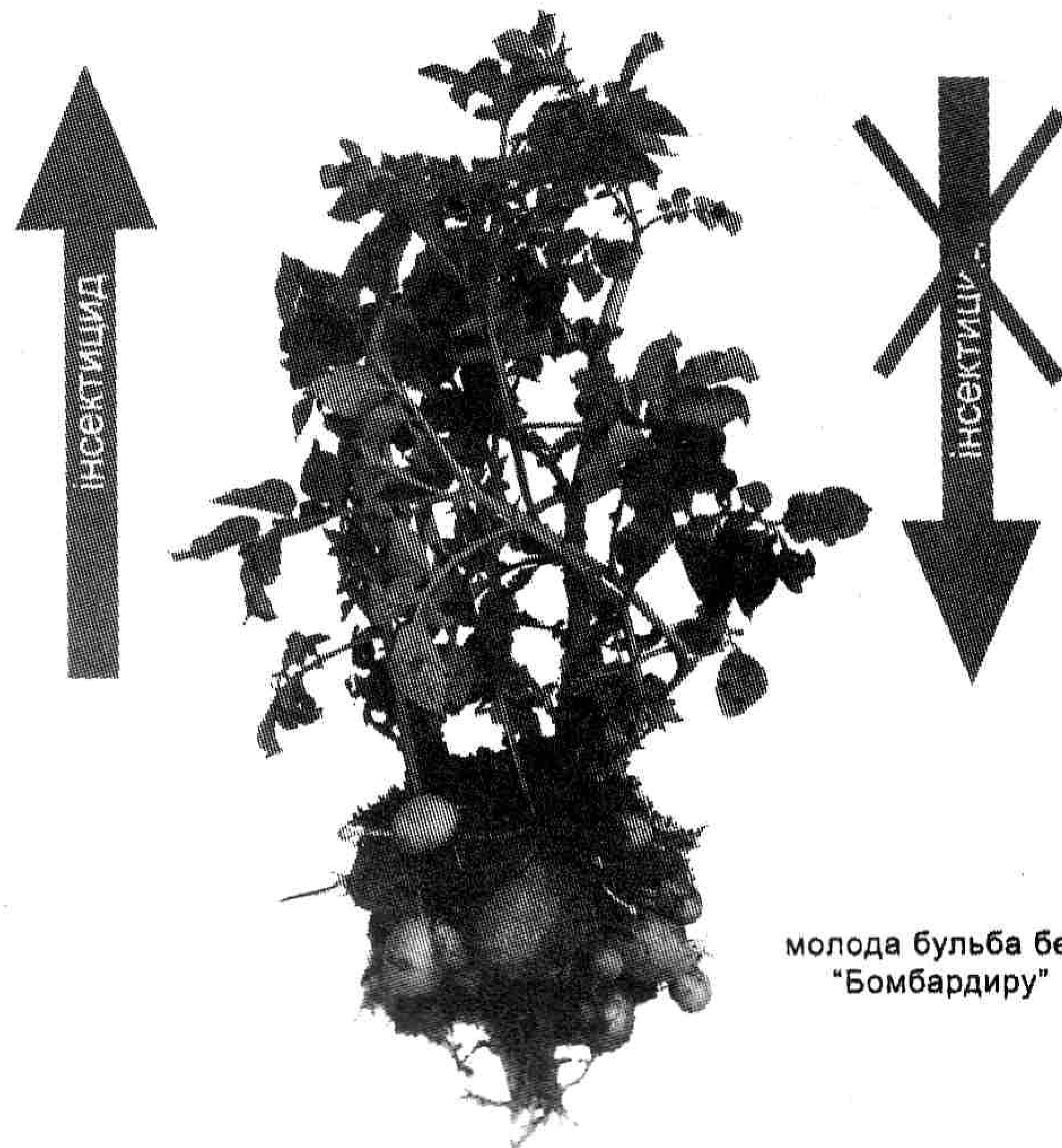
Але навіть, якщо дощ пройде і раніше, для ***Бомбардиру*** це не страшно, тому що та кількість препарату, яка змиється з листової поверхні, обов'язково надійде в вашу рослину через кореневу систему. Тобто препарат має гарну системну дію через коріння, стебло та листя.



В рослині ***Бомбардир*** рухається виключно знизу – вверх, переважно по ксилемі, тобто лише висхідними потоками від кореневої системи по стеблам до зеленого листя (або тільки по зеленому листю після наземного обприскування). Відтоку препарату від листя до генеративних органів (по флоемі) практично не відбувається, тобто ***Бомбардир*** не накопичується в плодах та бульбах. Крім того, ***Бомбардир*** високоефективний проти широкого спектру шкідників саду та городу, має тривалий період захисту (до 28 днів). В світі препарати з діючою речовиною подібною до ***Бомбардиру*** використовуються для захисту картоплі, томатів, баклажанів, перцю, яблуні, сливи, груші, персику, виноградників, цукрових буряків, зернових та декоративних культур, а також в закритому ґрунті. Саме завдяки цим властивостям препарат і набув такої популярності, яка постійно зростає.

Перелічені вище властивості, дають можливість використовувати ***Бомбардир*** різними методами, а саме: шляхом замочування розсади чи для обробки бульб картоплі перед посадкою, для внесення при краплинному або звичайному поливі, а також шляхом наземного обприскування.

Протруювання бульб проводять для захисту посадок картоплі від колорадського жука, попелиць, трипсів та ґрунтових шкідників – личинок травневого хруща, дротяників, капустянки. Термін захисної дії становить до 90 днів (практично до кінця цвітіння картоплі). Перед протруюванням спочатку виготовляють робочий розчин: 5 г препарату ***Бомбардир*** розчиняють у 300 - 500 мл води, що достатньо для протруювання 30 кг картоплі. Робочий розчин рівномірно розбризкують на бульби картоплі, бульби ретельно переміщують, просушують і висаджують в день протруєння.



молода бульба без "Бомбардиру"

Розсаду (томатів, перцю, баклажанів, капусти) замочують в 0,1 – 0,2% розчині препарату (1 – 2 г Бомбардиру на 1 л води), шляхом занурення в розчин кореневої системи. Час замочування розсади від 1,5 – 2 год до 8 – 10 год (чим більше експозиція, тим триваліший захисний період проти шкідників). В 1 л розчину можна замочити до 250 рослин. Розчин, який залишиться після замочування розсади розводять до 10 л звичайною водою і поливають висаджену в грунт розсаду.

Полив рослин проводять 0,2% розчином Бомбардиру (на 1 сотку до 3 г препарату). Норма витрати: при поливі розсади овочевих 20 – 30 мл розчину під одну рослину; при поливі плодових – до 1,5 – 2 л на одне дерево (перед цим необхідно ретельно промочити грунт навколо дерева); при поливі ягідних – 250 – 300 мл під один кущ.

При звичайному наземному обприскуванні норма витрати препарату ***Бомбардир*** на овочевих культурах та картоплі становить 1 г (на 2 сотки на 10 л води). На плодових культурах 1 г препарату розчиняють в 7 – 10 л води, що достатньо для обробки 4 – 10 дерев.



Також досить добре зарекомендував себе препарат ***Протижук,*** який зареєстрований для захисту посівів картоплі від колорадського жука. Препарат має системну та гостру контактну і кишкову дію. Перед застосуванням препарату ***Протижук*** бажано спочатку приготовляти маточний розчин:

вміст пакету розчинити у 0,5 - 1 л води (кімнатної температури), готовий розчин довести до необхідної кількості води. Норма витрати: 1 г (на 2 сотки на 10 л води). Обприскування ***Протижуком*** слід проводити на початку масового заселення картоплі (5 – 10% кущів) личинками колорадського жука. При правильному застосуванні достатньо однієї обробки за сезон.

Зараз досить широко поширена помилкова думка про те, що ніби деякі засоби захисту рослин стимулюють ріст і розвиток тієї чи іншої культури. Але науці вже давно відомо, що засоби захисту рослин, особливо їх суміші, не стимулюють, а навпаки на перших порах пригнічують культурні рослини. Будь-яка пестицидна обробка для рослини це завжди стрес. Тому, бажано разом з інсектицидом чи фунгіцидом вносити також і стимулятор росту рослин.



Одним з таких високоефективних стимуляторів є препарат ***Вимпел***. Це комплексний синтетичний препарат, що має в своєму складі поліетиленоксиди – речовини, які використовуються в медицині (посилюють витривалість людського організму), а також солі гумінових кислот (які входять до складу гумусу грунту), мікро- та макроелементи.

Вимпел покращує ріст і розвиток рослин, сприяє активному розвитку кореневої системи і нарощуванню вегетативної маси, збільшує врожай на 10 – 30%; підвищує адаптивні властивості рослин до виживання в екстремальних умовах навколишнього середовища, в т.ч. пом'якшує стрес після обробки пестицидами. Завдяки оптимізації вмісту води в клітинах та підвищенню концентрації клітинного соку – підвищує морозо- та зимостійкість рослин. Крім того, ***Вимпел*** має властивості прилипача, тому його застосування разом з засобами захисту рослин дає просто чудові результати.



В торгівельній мережі Вассма можна придбати один з найкращих гербіцидів суцільної дії для знищення бур'янів – ***Напалм.*** Препарат повністю знищує всі види пророслих бур`янів, в тому числі злісні багаторічні (як надземну, так і підземну частини проникаючи в середину рослини), за період від 5 – 7 днів до 2 – 3 тижнів (в залежності від погодних умов).

Напалм не має ґрунтової активності, не залишається в ґрунті, тому практично будь - яку культуру можна висівати вже через 5 - 7 днів після його внесення. ***Напалм*** необхідно вносити виключно по зеленому листю бур'янів: навесні за 1,5 – 2 тижні до висаджування картоплі або посіву інших культурних рослин; за 3 – 5 днів до появи сходів картоплі; протягом усього сезону в садах, вздовж стежок, парканів, на господарських подвір'ях, а також восени після збирання врожаю для знищення багаторічних бур'янів. На ділянках призначених під посів овочевих культур ***Напалм*** краще вносити з осені (при температурі не нижче 12^0 С) для знищення багаторічних бур'янів (осот, пирій повзучий, берізка польова).

При застосуванні ***Напалму*** в садах, потрібно уникнути попадання препарату на кору дерев (особливо це стосується молодого саду), а також до внесення препарату провести зріз підгону (зелених пагонів, що відростають від кореневої системи) плодоносних дерев.



Норми внесення препарату ***Напалм*** для знищення однорічних бур'янів становлять 30 – 40 мл на 5 л води (на 1 сотку), багаторічних бур'янів – 40 – 60 мл на 5 л води (на 1 сотку).

Обприскування краще проводити при висоті бур'янів не вище 15 – 20 см. Для знищення небажаної кущової рослинності норма витрати препарату повинна становити 60 – 80 мл на 5 л води (на 1 сотку).



Для захисту посівів столових, цукрових та кормових буряків від дводольних (широколистяних) бур'янів рекомендуємо застосовувати новий препарат ***Бетагард.*** Це системний післясходовий гербіцид, що містить три діючих речовини, завдяки чому досить ефективно контролює однорічні широколистяні та деякі злакові бур'яни. Найчутливішими до дії ***Бетагарду*** бур'янами є – амброзія полинолиста, вероніка, волошка синя, галінсога дрібноквіткова, гірчак звичайний, гірчиця польова, кропива глуха, грицики звичайні, дурман звичайний, жабрій звичайний, жовтозілля звичайне, зірочник середній, кропива жалка, курай руський, курячі очка польові, лутига розлога, мак дикий, незабудка польова, паслін чорний, підмаренник чіпкий, портулак городній, редька дика, талабан польовий, фіалка польова, різні види лободи і щириць. Саме ці види бур'янів препарат ефективно і надійно контролює (знищує). У стадії шилець ***Бетагард*** також добре знищує і такі злакові бур'яни, як куряче просо та мишій. Решту бур'янів, в т.ч. багаторічні закові та широколисті – препарат пригнічує. ***Бетагард*** найкраще знищує перелічені вище бур'яни тоді, коли вони знаходяться в стадії сім`ядолей. Тому для визначення оптимального строку внесення препарату необхідно орієнтуватися на фазу розвитку бур'янів, особливо таких найбільш шкодочинних, як гірчаки, щириця та лобода. Оптимальна фаза розвитку бур'янів – поява сім`ядолей (у столових, кормових чи цукрових буряків повинні бути добре розвинуті сім'ядолі або 2 справжніх листка). Норма витрати ***Бетагарду*** становить 10 мл на 5 л води на 1 сотку (20 мл на 10 л води – на 2 сотки). Друге обприскування проводять через 7 – 10 днів, в міру відростання бур'янів, і проводять його також в фазу сім`ядолей останніх. За сезон проводять до трьох обробок ***Бетагардом.***

З метою уникнення пошкодження посівів внесення препарату необхідно проводити при температурі не вище + 25^0 С. ***Бетагард*** не застосовують при загрозі нічних заморозків, на ослаблених посівах, а також при сильному сонячному випромінюванні. Найкраще застосовувати препарат в суху безвітряну погоду, у вечірні або ранкові години. Для досягнення високої ефективності, внесення препарату повинно відбуватися не менше ніж за 5 – 6 годин до дощу.

Крім того, в ***торгівельній мережі «Вассма»*** можна придбати широкий асортимент пакетованого насіння овочевих, пряних та квіткових культур, а також вагове насіння кормових культур (люцерна, кормовий буряк) та газонних трав.

Багатих Вам врожаїв та сприятливої погоди.

Завжди до ваших послуг та з найкращими побажаннями, Торгівельна мережа «Вассма»

За довідками звертайтесь до консультаційного центру "Вассма" 8 800 50 175 40



Центр послуг "Дім, сад, город" пропонує післяплатою:

трави, овочі, квіти. Виробники – Україна, Голландія, Італія, Франція, Японія

Газонні трави: "Королівський сад" – суміш низькорослих високоякісних холодо- та посухостійких трав, які повільно ростуть, 100 г – 7 грн.; "Смеркаток" – трава для затінку, 100 г – 6 грн.; "Спортивне змагання" – зносостійка трава, 100 г – 7 грн.; "Спортклуб" – трава для спорту, 100 г – 7 грн.; "Англійський газон" – травосуміш для саду, 100 г – 7 грн.; мітлиця повзуча, 100 г – 23 грн.; конюшина повзуча Ліфлекс, 100 г – 15 грн.

Можливе формування в більших упаковках.

Набори насіння: квітів та овочів (10 овочів + 10 квітів) – 15 грн.; набір городника – 10 грн.; айстр на зріз (10 сортів) – 8 грн.; голчастих айстр (10 шт.) – 8 грн.; півонієподібних та трубчастих айстр на зріз (10 шт.) – 8 грн.; дворічників та багаторічників (15 шт.) – 15 грн.; "Альпійська гірка" – 10 грн.; декоративних трав (10 шт.) – 15 грн.; квітів для балконів, вікон, терас (10 шт.) – 8 грн.; квітів для рабаток (10 шт.) – 8 грн.; однорічників для букетів та на зріз (10 шт.) – 8 грн.

Добрива для підживлення кімнатних квітів та рослин (15 г) – 2 грн.

Насіння кімнатних рослин: альстремерія "Перуанська красуня", суміш (0,3 г) – 6 грн.; **гербера** – 13 грн.; **аспарагус** пірчастий та Шпренгера (0,5 г) – по 6 грн.; **бальзамін кімнатний**, махровий "Хлопчик-мізинчик" (0,5 г) – 6 грн.; **бальзамін F_1** серія "Баланс", рожевий пікоте, червона зірка та суміш (10 шт.) – 6 грн.; **пасифлора** (0,4 г) – 6 грн.; **пальма** (5 нас.) – 8 грн.; **стреліція** "Райський птах" – 9 грн.; колеус (0,25 г) – 6 грн.; **цинерарія** "Сенеціо", суміш (0,1 г) – 6 грн.; Ексцелсіор (0,12 г) – 13 грн.; **абутилон** (кімнатний клен), 0,25 г – 6 грн.; **банан оксамитовий** (3 шт.) – 6 грн.; **банан кімнатний** (4 г) – 8 грн.; **глоксинія великоквіткова** (24 шт.) – 6 грн.; **пасльон кімнатний** "Червоний гігант" (0,1 г) – 6 грн.; **цикламен** перський великоквітковий (0,05 г) – 7 грн.; **кальцеолярія** гібридна (40 шт.) – 6 грн.; **перець** декоративний "Аладін" (0,1 г) – 6 грн.; **бегонія** махрова, коралова (45 шт.) – 7 грн.; **пеларгонія** зональна, кольори червоний, рожевий з білою серединою – 6 грн.; **примула** гібридна, серія "Піонер", блакитна, суміш (10 шт.) – 6 грн.; **жакаранда** мімозолиста (0,8 г) – 6 грн.; **кавове дерево** "Арабка" (1 г) – 7 грн.; **куфея** "Коан", червона (0,1 г) – 6 грн.; **мімоза** сором'язлива (0,23 г) – 6 грн.; **очерет** пониклий "Клаб Раш" (10 шт.) – 6 грн.; **циперус** (0,01 г) – 6 грн.; **кактуси,** суміш – 6 грн.

Насіння квітів: гвоздика Шабо, кольори червона, рожева, біла, смугаста, жовта та суміш – 6 грн.; гвоздика китайська, серія "Діана" F_1 (10 шт.), суміш – 6 грн.; гвоздика садова Гренадін "Харді тріумф" (0,2 г) – 6 грн.; гвоздика периста карликова багаторічна "Солодощі", суміш (0,02 г) – 5 грн.; **гомфрена,** сухоцвіт "Полуничне поле" (0,1 г) – 5 грн.; **кермек** виїмчастий, кольори червоний, голубий, жовтий, рожевий, оранжевий, синій та суміш (0,2 г) – 6 грн.; лобелія їжакоподібна "Кришталевий палац" (0,02 г) – 5 грн.; **лобулярія** "Королівський килим", рожева (0,25 г) – 5 грн.; **настурція** витка, великоквіткова "Коштовність" (2 г) – 5 грн.; **настурція** махрова, великоквіткова "Везувій" (2 г) – 5 грн.; **петунія** гібридна бахромчаста, суміш 13 грн.; багатоквіткова, серія "Ламбада" (20 шт), яскраво-рожева – 6 грн.; "Танго" F_1, фіолетова (20 шт.) – 6 грн.; ампельна махрова "Лідер" F_1 (0,02 г) – 6 грн,; карликова мультифлора, червона (0,08 г), Небесна троянда (0,2 г), "Стеларіс", зірка (0,08 г) – 6 грн.; **соняшник** махровий "Ведмежатко" (1 г) – 5 грн.; сальпіглосис виїмчастий "Імператор" (0,05 г) – 5 грн.; **алісум** Гмеліна "Гірське золото", жовтий, багаторічний (0,2 г) – 5 грн.; **арабіс** кавказький "Шнеєхаубе", багаторічний (0,1 г) – 5 грн.; **дельфініум** багаторічний "Пасифік гігант" (0,2 г) – 6 грн.; **дзвоники** карпатські "Ізабелль" багаторічні (0,2 г) – 5 грн.; дзвоники махрові, суміш – 6 грн.; **жоржини** "Помпон", суміш (0,2 г) – 5 грн.; **пенстемон** "Червона королева" (0,1 г) – 5 грн.; **фізостегія** віргінська, рожева (0,1 г) – 5 грн.; **канна** індійська великоквіткова (5 шт.) – 6 грн.; **стокротка** помпонна, суміш (0,25 г) – 6 грн.; **братки** великоквіткові, кольори білий, жовтий, червоний, рожевий, синій, фіолетовий, суміш (0,25 г) – 6 грн.; **фіалка** духмяна багаторічна (0, 6 г) – 6 грн.; **хризантема** Каріната (1,5 г) – 6 грн.; **чорнобривці** карликові (1 г), жовті, оранжеві – 5 грн.; чорнобривці високі (1 г) – 5 грн.; **незабудка** (0,4 г) – 5 грн.; **лаванда** (0,5 г) – 6 грн.; **левкой** Гігант Ніцци (0,5 г) – 6 грн.; **колеус,** суміш (2 г) – 6 грн.; **іпомея** блакитна великоквіткова (1,5 г) – 6 грн.; **годеція** махрова (0,6 г) – 6 грн.; **декоративна капуста** – 6 грн.; **вербена** великоквіткова витка (0,1 г) – 5 грн.; **льон** голубий багаторічний (2 г) – 5 грн.; **мак** східний садовий багаторічний "Піцикато" – 5 грн.; **лакфіоль** садова "Черрі" F_1 (0,5 г) – 5 грн.; **космодіум** "Брюнет", жовто-коричневий (0,1 г) – 5 грн.; **едельвейс** альпійський (0,1 г) – 6 грн.; **ешольція** махрова "Балярина" (0,1 г) – 5 грн.; **ромашка** гігантська – 6 грн.; **айстри** групи Принцеса, кольори червоний, жовтий, білий, фіолетовий, рожевий та суміш – 6 грн.; **люпин**, суміш – 6 грн.; **наперстянка,** суміш – 6 грн.; **кохія** (1 г) – 6 грн.; **майори** великоквіткові "Квітка Даліди", кольори червоний, жовтий, білий, суміш (1 г) – 6 грн.; **суміш лугових квітів** "Японський луг" (1 г) – 6 грн.; **флокс** великоквітковий, суміш (0,6 г) – 6 грн.; **целозія** гребінчаста (0,8 г) – 6 грн.; целозія пір'їста (0,8 г) – 6 грн.; **геліхризум** (0,5 г) – 6 грн.; **шавлія** розкішна карликова (0,3 г) – 6 грн.

Виткі рослини: тунбергія крилата (0,25 г) – 5 грн.; **квамокліт** лопатевий (0,2 г) – 5 грн.; **вислоплідник** (0,05 г) – 5 грн.; **іпомея** голуба (1,5 г) – 6 грн.; **настурція** витка (2 г) – 5 грн.;

Овочі: **перець** солодкий: Альваро F_1, надранній, помаранчевий, товстостінний (8 шт.) – 4 грн.; Квадрат Асті, червоний (1,5 г) – 6 грн.; Ріг Бика, ранній, суміш кольорів та червоний (1,5 г) – 6 грн.; Бел Гой F_1, червоний великий (0,23 г) – 13 грн.; Голда F_1, жовтий, великий (0,23 г) – 13 грн.; Фламінго F_1 ранній, жовтий (10 шт.) – 4 грн.; перець гіркий Каїн (1,5 г) – 6 грн.; **перець** Ротунда, червоний, товстостінний (1,5 г) – 6 грн.; **помідори**: Тропік Джалло VF, плоди золотисто-жовті, солодкі, мають високу товарну якість, універсальні (0,23 г) – 9 грн.; Експрес F_1, надранні, круглі (0,5 г) – 4 грн.; Толстой F_1 ранні, індетермінантного типу, округлі, дуже смачні (0,05 г) – 4 грн.; Річі F_1, ранні, плоди округлі, 110–120 г, універсального призначення, чудові смакові якості (0,05 г) – 4 грн.; низькорослі Сан-Марцано, сливка, ранні (1,5 г) – 5 грн.; високорослі Сан-Марцано, довга сливка (1 г) – 5 грн.; великі круглі для їжі та переробки Сан Пьєтро (1,5 г) – 5 грн.; Рома V/F, велика сливка для консервації (2 г) – 5 грн.; Волове Серце (1,2 г) – 5 грн.; Кемпбел 30 – низькорослі, для переробки (2 г) – 5 грн.; Кемпбел 31, низькорослі, для продажу (2 г) – 5 грн.; **огірки**: Паризький корнішон (3,5 г) – 6 грн.; Білий салатний, колір плоду білий (3 г) – 6 грн.; Амур F_1, надранній партенокарпік, плоди однорідні

зелені з тоненькою шкіркою, без гіркоти, для споживання та переробки (10 шт.) – 4 грн.; Атлантіс F_1 ранній, високоурожайний для споживання, засолки та консервування (1 г) – 4 грн.; **диня**: Амаріло Оро, рання, яскраво-жовтого кольору, солодка (4 г) – 6 грн.; Супер Стар, середньорання (4 г) – 6 грн.; Кампалупо, рання, м'якуш помаранчевий (4 г) – 6 грн.; Ананас (0,5 г) – 4 грн.; Супермаркет F_1, надрання (0,4 г) – 13 грн.; **капуста**: Копенгаген Маркет 2, середньорання (5 г) – 6 грн.; Парель F_1, надрання, 50–55 днів, високі смакові якості (20 шт.) – 4 грн.; Бригадир F_1, середня, 120–130 дн., універсальна для переробки та зберігання (20 шт.) – 4 грн.; Леннокс F_1, пізня, для зберігання (20 шт.) – 4 грн.; **капуста цвітна**: Тардіво ді Фано, середня (2 г) – 6 грн.; Снігова Куля, середня (2 г) – 6 грн.; Гудмен, рання (20 шт.) – 4 грн.; **капуста червоноголова** Ауторо F_1, високоурожайний гібрид для переробки та зберігання (20 шт.) – 4 грн.; **квасоля** Спаржева (20 г) – 6 грн.; **лагенарія** Сицилійська (3,5 г) – 6 грн.; **баклажани**: Флорентійський, округлий (2,2 г) – 6 грн.; Римський, довгий (2,2 г) – 6 грн.; Сфумата ді Роса, округлий, світло-фіолетовий, середньоранній (2,2 г) – 6 грн.; Боніка F_1, ранній, овальний (0,25 г) – 4 грн.; Фрама F_1, ранній, довгий (0,25 г) – 4 грн.; **буряки** столові: Циліндра, довгий (10 г) – 6 грн.; Регала, ранній, круглий (3 г) – 4 грн.; Рокет, циліндричний, солодкий, для переробки та зберігання (3 г) – 4 грн.; **цибуля** ріпчаста: Біла травнева, надрання, соковита (4 г) – 6 грн.; Біла червнева, середня, салатна (4 г) – 6 грн.; Денсіті 4, золотиста, середня, універсальна (4 г) – 6 грн.; Пармська золотиста, велика, кругла, пізня (4 г) – 6 грн.; Техас Грано 502, золотиста, рання (3 г) – 6 грн.; Росса ді Тоскана, червона, для зберігання (3,5 г) – 6 грн.; Ред Барон, середньорання, округла, червона, високі смакові якості (1 г) – 4 грн.; Тамара F_1, золотиста, для зберігання (1 г) – 4 грн.; **морква**: Берлікумер 2, пізня, довга, для зберігання (7 г) – 6 грн.; Нантес 2, рання, дуже соковита (7 г) – 6 грн.; Флакко 2, пізня, для споживання та зберігання (7 г) – 6 грн.; Світхарт, рання (2 г) – 4 грн.; Скарла супер, пізня, для тривалого зберігання, урожайна, має високі смакові та товарні якості (3 г) – 4 грн.; **кабачки**: Діамант F_1, ранній гібрид, темно-зелений, універсальний, високотоварний (4,5 г) – 12 грн.; Генуезький, кущовий, яскраво-зеленого кольору, високотоварний (7 г) – 6 грн.; Смугастий італійський (7 г) – 6 грн.; Мері Голд F_1, дуже ранній, кущовий, жовтий, для споживання та переробки, має прекрасний товарний вигляд (5 шт.) – 4 грн.; Алія F_1, ранній, плоди циліндричні, рівненькі, світло-зелені (5 шт.) – 4 грн.; **кавуни**: Крімсон Світ, середньоранній, висока смакова та товарна якість, відмінна транспортабельність (1 г) – 4 грн.; Солодкий Малюк, ранній (1 г) – 4 грн.; **селера** коренева Діамант, середньостигла, великий коренеплід округлої форми 1–1,5 кг, для переробки та зберігання (100 шт.) – 4 грн.; **редиска**: Фламбоянт 3, рання, дуже соковита (14 г) – 6 грн.; Французький сніданок, рання, коренеплоди видовжені, соковиті, сорт всесезонний (3 г) – 4 грн.; **полуниця** садова (0,18 г) – 8 грн.; **салати**: Рукола (15 г) – 6 грн.; Ромен (6 г) – 6 грн.; головчастий Бразіліана (4,5 г) – 6 грн.; **пряно-ароматичні** трави: **базилік** зелений, дуже духмяний (4,5 г) – 6 грн.; базилік фіолетовий, ароматний (2,8 г) – 6 грн.; **тим'ян** (0,5 г) – 5 грн.; **гарбуз** Центнер, солодкий (3,5 г) – 6 грн.; **кукурудза цукрова**: Дольче, рання, дуже солодка (3, 5 г) – 6 грн.; Голден Бантам, середня, дуже смачна (3,5 г) – 6 грн.

КНИГИ. Із серії "Бібліотека квітникаря": "Троянди", "Паркові троянди", "Іриси", "Магнолії", "Клематиси", "Однорічні рослини", "Водойма в саду", "Ліани в саду", "Сукулентні рослини" (2 книги), "Квітник без шкідників та хвороб", "Нарциси", "Кімнатні рослини", "Рододендрони", "Вічнозелені рододендрони", "Бузок", "Дрібноцибулинні рослини", "Хризантеми", "Айстри", "Лілії", "Старовинні парки Київщини", "Старовинні парки Чернігівщини", "Тюльпани", "Хвойні дерева та кущі", "Розмноження хвойних рослин", "Дельфініум", "Пасифлора", "Жоржини", "Гемерокаліси". Ціна одного примірника – 2 грн. 80 коп; "Глоксинії", "Сенполії" – 3,50 грн.; "Живоплоти, лабіринти, боскети" – 3 грн.; "Листопадні дерева, кущі та ліани" – 5 грн.

Із серії виноградарства та виноробства: "Ода вину", "Поради майстра-виноградаря початківцям", "Операції на виноградному кущі", "Сорти винограду", "Виноград, вино. На здоровье!", "Виноград на дачі", "Виноград на шатровій шпалері", "Виноград на присадибній і дачній ділянці". Ціна одного примірника – 2 грн. 50 коп.; "Образцовый виноградник" (2 книги) – по 3 грн.

З питань здоров'я: О. Світко "Рецепти здоров'я для кожної родини" – 3 грн. 50 коп.; "800 років рецептам здоров'я" – 2,50 грн.; О. Світко "Рецепти здоров'я від Олени Світко" – 3 грн.; "Здоров'я з вулика" – 2,50 грн.; "Календар травника" – 2,50 грн.; "Травы в вашем доме" – 2,50 грн.; "Виноград, вино. На здоровье!" – 2,50 грн.; "Малюки від народження до року" – 2,50 грн.; "Не бійтеся дієти. Протисклеротична", "Не бійтеся дієти. Діабет" – по 2,50 грн.

Із серії "Домашня ферма": "Кури", "Гуси", "Качки", "Індики", "Перепелиці", "Цесарки", "Кролі", "Вівці", "Нутрії". Ціна однієї книги – 2,50 грн.

Книги: "Лимонник та актинідія", "Лимон у квартирі", "Малина", "Смородина, порічки", "Персик біля дому", "Суниця", "Кизил", "Айва", "Яблуня", "Черешня", "Пряно-лікарські рослини", "Біодинамічний календар", "Обліпиха", "Дичина під чарку", "Знай наших", "Три врожаї на рік", "Новосели на городі та в саду", "Захист саду", "Кухоль меду", "Прибуткова пасіка". Ціна однієї книги – 2,50 грн.; "100 пісень Вадима Крищенка" – 3 грн.; "Сонник" – 1 грн.; "Ремонтуємо самі" – 1 грн.; "Календар рибалки" – 1 грн.; "Груша", "Груша. Агротехніка" – 3 грн.; "Живоплоти, лабіринти, боскети" – 3 грн.; "Листопадні магнолії" – 20 грн.; "Власна оселя" – 15 грн.

Добірки журналів:

"Квіти України" – 2001–2003 рр., 10 прим. – 18 грн.; **"Квіти України"** – 2004 р., 5 прим. – 25 грн.; **"Квіти України"** – 2005 р., 6 прим. – 30 грн.; **"Квіти України"**, 2006 р., 6 прим., у № 5 – повнокольоровий календар на 2007 р. – 35 грн.; **"Дім, сад, город"**, 10 прим. – 18 грн.; **"Чумацький шлях"** та **"Туризм сільський зелений"** (каталоги), 10 прим. – 18 грн.; **"Будьмо здорові"**, 10 прим. – 15 грн.; **"Пасіка"**, 10 прим. – 15 грн.; **"Яблунька"**, 10 прим. – 18 грн.; **"Розмальовки "Чарівна казка"**, 5 прим. – 5 грн.; **Спеціальна пропозиція!** Для бажаючих детальніше ознайомитись з журналами видавництва "Дім, сад, город" пропонуємо комплект з 10 різних видань. Комплект допоможе вам вибрати журнали для передплати. В кожному комплекті – подарунок. Ціна – 15 грн.

Книги: Хессайон "Все об аранжировке цветов" – 30 грн.; Н. Табунщиков "Цветы и творчество. Руководство по флористике" – 55 грн.; Каталог І. Хороша "Іриси" – 10 грн.; каталог Л. Лихошви "Екзотика геснериевых", "Любимые фиалки" – по 10 грн.; "Парники и теплицы", 220 стр. – 30 грн.; Хессайон "Все о комнатных растениях" – 35 грн.; "Все для сада своими руками" – 30 грн.; "Все о розах" – 35 грн.; Е. Константинова "Флоксы" – 30 грн.; Д. Семенов "Кактусы и другие суккуленты" – 30 грн.; В. Воронцов "Луковичные цветы" – 50 грн.; "Все о розах", 318 стр., полнокольорова – 60 грн.;

А. Гревцова, Н. Казанская "Кизильники в Украине" – 25 грн.; Календар "Квіти України" на 2007 р. (14 стор., повнокольоровий) – 4 грн.

Фурнітура для квіткового бізнесу та флористики:

стрічка декоративна шириною **2 см/100 м,** кольори різні – 10 грн.; блискуча (лазер), із золотими смужками різних кольорів – 12 грн.; у бобінах **1см/100 м,** кольори різні з золотою смужкою – 12 грн.;

банти для декорування букетів та подарунків, 1 упаковка – 25 шт., кольори різні – 12 грн.;

пакети конусоподібні для упаковки квітів (метал + малюнок), 1 упаковка –100 шт. – 30 грн.;

листи для обгортання квітів, букетів, 80х60 см з малюнком, 50 шт. – 30 грн.;

рулони 25 м, тоновані з каймою або малюнком – 30 грн.; лазер (10 м) – 28 грн.;

серветки для декорування букетів, діаметр 20 см, блискучі, 1 упаковка – 100 шт. – 12 грн.; діаметр 50 см, 100 шт., прозорі та блискучі – 30 грн.;

пакети для подарунків – 100 шт., 25 х 40 см – 30 грн.

***Нове!* Сітка для декорування букетів, подарунків** (9 м), різних кольорів – 30 грн.

Флізілін (9 м), кольори різні – 30 грн.

Блискуча **декоративна присипка**, кольори різні, 1 упаковка – 10 грн.

Оаза для квіткових композицій – 6 грн.

Школа вишивання

Набори схем вишивок ікон (5 шт.)

1. Спас Нерукотворний, Микола Чудотворець, Божої Матері "Поклич на примирення", Божої Матері Почаївської, Образ Преподобної Богородиці "Знамення".
2. Спаситель у терновому вінку, Божої Матері Семистрільної, Божої Матері Скоропослушниці, Богородиці Казанської, Образ Преподобної Богородиці "Замилування".
3. Богородиці Тіверської, Божої Матері "Духмяний цвіт", Богородиці Козельщанської, Божої Матері "Неупиваемая чаша", Божої Матері "Справлення за загиблими".
4. Богородиці Скоропослушниці (варіант 2), Божої Матері Володимирської, Богородиці Донської, Святих Апостолів Петра та Павла, Святої мучениці Тетяни, Святої Анастасії (допомагає у шлюбі).

Набори схем рушників (по 5 шт.)

5. Весільних.
6. Подарункових.
7. Святкових.
8. **5 схем:** скатертин, серветок до Великодня, доріжка на стіл, чоловіча (хлоп'яча) сорочка з викройкою.
9. **5 схем картин з квітами:** троянди, соняшники, незабудки, маки, ромашки.
10. **5 схем натюрмортів** з фруктами та квітами (дуже красиві).
11. **5 схем красивих пейзажних картин.**

Ціна наборів – 25 грн.

Для тих, хто замовляє 3 набори, одна схема в подарунок.

Умови пересилки. Для оформлення замовлення необхідно написати потрібні вам набори та перелік. Витрати за пересилку фіксовані залежно від вартості замовлення. Розрахунки зроблені згідно з державними поштовими розцінками. Якщо вартість замовлення становить від 5 до 10 грн., то вартість пересилки + 6 грн.; 11–15 грн. + 6,50 грн.; 16–20 грн. + 7 грн.; 21–30 грн. + 8 грн.; 30–35 грн. + 9 грн.; 35–50 грн. + 12 грн.; 51–60 грн. + 15 грн.; 61–80 грн. + 20 грн., 80–100 грн. + 25 грн.

Гроші наперед і в конвертах не висилайте. Чітко пишіть повну адресу з новим індексом, прізвище, ім'я, по батькові.

Замовлення надсилайте за адресою: п/с 208, ЦП "ДСГ", м. Київ – 2, 02002

Пропоную...

...дам поради, як розташувати трояндовий сад. Пропоную необхідні ландшафтні троянди та інші декоративні кущі.

М.Б. Рязанов,
вул. Високогірна, 14, м. Дніпропетровськ, 49048,
моб. тел. 8 (096) 54-61-896

...саджанці промислових троянд кращих сортів. Можливі гуртові знижки і доставка.

М.Б. Рязанов,
вул. Високогірна, 14, м. Дніпропетровськ, 49048,
моб. тел. 8 (096) 54-61-896,
дом. 8 (056) 791-34-82, 8 (056) 753-15-84

...високозимостійкі саджанці троянд нової ботанічної групи "фарнієнте" (для ледачих).

Г.Д. Андреєв,
вул. Леніна, 20, с. Сурсько-Литовське,
Дніпропетровський р-н, Дніпропетровська обл., 52064,
моб. 8 (067) 959-37-76, дом. 8 (056) 711-22-46

...саджанці самшиту та ялівцю козацького.

Тел. 8 (066) 488-15-72

...каліфорнійський черв'як, чайний, кефірний гриб, морський рис, садові гриби на будь-який смак, сухі лікарські трави, кімнатні та садові рослини: банан, кавове дерево, апельсин, мандарин, лимон, фейхоа, араукарія, наранхіла, мурайя, папороть гігантська, садивна картопля, плоскоріз Фокіна сталь 65-Г, обприскувачі садові, препарат Престиж, Байкал, Марс, книги.

Борис Олександрович Карпич,
а/с 32, м. Харків, 61052

...шиншили дорослі і молодняк.

смт Голованівськ,
тел. 8 (050) 98-205-90

...гіацинти, крокуси, тюльпани, нарциси, іриси, лілійники. Конверт – каталог.

В.В. Литвин,
вул. Щорса, 7/9, кв. 53, м. Київ, 03150

...рослини для оздоблення житла, офісів, балконів, лоджій, внутрішніх двориків, квітників. Декоративні, якісні, за доступною ціною.

Ірина Ярославівна Буряк,
вул. Шкільна, 21-а, м. Жидачів, Львівська обл., 81700

...тюльпани 300 сортів (60 бахромчастих), нарциси, гіацинти, дрібноцибулинні. Іриси, лілійники. Ціни низькі.

Анастасія Іванівна Базильчук,
а/с 100, м. Київ, 04074

...іриси бородаті 250 сортів, півонії – 50 сортів.

Микола Іванович Музичук,
с. Юльївка, Запорізький р-н, Запорізька обл., 70434

...троянди, тюльпани, нарциси. Конверт – кольоровий каталог.

Поліна Олександрівна Козлова,
вул. Свідерського, 45, м. Бахчисарай, Крим, 98403,
тел. 8 (06554) 4-22-77, 4-43-98

...агроном-виноградар пропонує саджанці, чубуки комплексностійких сортів винограду. Чубуки оптом зі знижкою. Каталог.

Е.М. Олефір,
вул. Авраменка, 18-84, м. Запоріжжя, 69120,
тел. 8 (0612) 67-49-53, моб. 8 (066) 772-58-89

...ефективну, екологічно чисту пастку для плодожерок.
а/с 1702, м. Хмельницький, 29015,
тел. 8 (096) 250-95-48

...посухо- та морозостійкі сорти садової суниці. Технології одержання високих урожаїв.

Олександр Сергійович Смирнов,
вул. Канатна, 48, м. Теплогорськ,
Луганська обл., 94092

...бджоли.

Ірпінь,
тел. 8 (04497) 92-9-31

...чистопородних поросят породи мангал та корейських.

Сидоренко,
м. Кіровоград,
тел. 8 (0522) 56-12-02, 8 (096) 930-44-26

... корейські поросята, молодняк, поросні свиноматки.
Володарськ-Волинський р-н, Житомирська обл.,
тел. 8 (245) 7-22-84

...гідромлин – кормоприготувач (зерно + вода = теплий кисіль). Документація, креслення, агрегат. Саджанці винограду.

Тел. 8 (06165) 7-75-25, 8 (096) 491-19-48

...поросята в'єтнамські, мангали (кучеряві), німецькі скороспілі петрени.

Любов Рибак,
с. Гармаки, Барський р-н, Вінницька обл.,
тел. 8 (04341) 33-2-44, 8 (097) 235-35-84

...дім, сад, город 1,1 га, пасіку 26 сімей під лісом.
м. Ананьїв, Одеська обл.,
тел. 8 (097) 69-44-315

...корейські поросята.
Дніпропетровська обл.,
тел. 8 (067) 963-30-51

...корейські поросята, свиноматки, кнурці.
Вінницька обл.,
тел. 8 (097) 297-53-23

...фізостегію "Літній сніг", багаторічна, зимує без укриття.

Н.В. Довженко,
вул. Хоменко, 10, с. Геронимівка,
Черкаський р-н, Черкаська обл., 19601

...постійно чистопородних поросят породи мангал.

Білоус,
Луганська обл.,
тел. 8 (066) 180-00-74

...корейські свині – молодняк та поросні свиноматки.
м. Ставище, Київська обл.,
тел. 8 (0264) 5-42-26, 8 (096) 314-64-96

...корейські свині, молодняк та поросні свиноматки. Великий вибір.

м. Васильків, Київська обл.,
тел. 8 (271) 2-14-81, 8 (066) 753-21-19

...молодняк корейських поросят.

Микола Олександрович Прімов,
м. Біла Церква, Київська обл.,
тел. 8 (050) 230-56-28

...найкращі сорти суниці: Ольвія, Берегиня, Факел, Королева Єлизавета, Перемога та інші. Опт, роздріб. Смородина, малина, ожина.

Юлія Володимирівна Коміренко,
вул. Леніна, 399, с. Мошни, Черкаський р-н,
Черкаська обл., 19615,
тел. 8 (0472) 30-29-28

...недорого тюльпани (60). Початківцям передбачені знижки, замовляйте спецкаталог. Малину великоплідну (12), ожину (2). Конверт – каталог.

Г.М. Караваєв,
вул. Батюка, 62-80, м. Слов'янськ,
Донецька обл., 84116

...накладною платою тюльпани, гіацинти, нарциси. Конверт – каталог.

В.В. Трепачко,
вул. Нагірна, 29, смт Талалаївка,
Чернігівська обл., 17200

...сортові сенполії (фіалки). Конверт – фотокаталог.

С.А. Рябова,
а/с 50, м. Українка, Київська обл., 08720

...саджанці великоплідних ягідних культур (понад 150 сортів): малина (Геракл, Недосяжна, Крепиш...), смородина чорна, червона, біла (Екзотика, Краса Львова, Селеченська 2...), аґрус (безколючковий). Суниці (Ольвія, Присвята...). Фундук (10).

А.Д. Драганов,
вул. К. Маркса, 34, смт Вільшанка,
Кіровоградська обл., 26600,
тел. 8 (066) 354-01-54

...досвідчений агроном-садівник перешле поштою високопродуктивні, морозостійкі саджанці горіха "Фундук", винограду, айви, маю каталог.

Микола Юхимович Пічний,
вул. Горіхова, 45, м. Кіровоград, 25019

Талон
для участі в лотереї (передплата-2007)

Поштова адреса ....

....

П.І.П. ....

Телефон ....

Номер передплатної квитанції або її ксерокопія на II півріччя 2007 р. ....

....

Увага! Ксерокопія талона не дійсна.

"Дім, сад, город"

50 виграшів

...тюльпани на вигонку (цибулини і дітки).

Тел. 8 (05632) 4-38-50, 4-78-13,
моб. 8 (050) 204-29-90

...корейські свині.

Олег,
тел. 568-27-21, 8 (066) 785-12-05

...міні-піги до 15 кг, в'єтнамські травоїдні м'ясні свині трьох різних ліній.

Києво-Святошинський р-н,
тел. 8 (050) 380-96-57, 8 (050) 442-98-57

...саджанці дуже великоплідної малини.

М.Н. Макаренко,
с. Любомирка, Олександрівський р-н,
Кіровоградська обл., 27316

...методика, креслення, відеофільм, адреси, зоотехнічний бізнес план, інформація на 3 дисках з екселераційного кролівництва.

Тел. 8 (03848) 4-14-88, 8 (096) 911-65-85

...кролівникам: креслення міні-ферми Михайлова, методика вирощування кролів-акселератів на комп'ютерному диску.

Ціна – 60 грн. Одержання – післяплатою.

Володимир Іванович Пашко,
вул. Леніна, 22, кв. 24, смт Куйбишеве,
Запорізька обл., 71000

...іриси сучасних сортів зарубіжної селекції. Конверт – каталог.

а/с 127, м. Київ, 03035

...корейські поросята.

Чернігівська обл.,
тел. 8 (097) 658-63-19

...реалізуємо чистопородних поросят мангалицької породи (мангали) і угорських велеканів.

І.І. Попов,
тел. 8 (04849) 6-19-81, тел. моб. 8 (097) 271-91-12

...чистопородних поросят породи мангал та корейських.

Сидоренко,
м. Кіровоград,
тел. (0522) 56-12-02, 8 (096) 930-44-26

...однорічні саджанці троянд: двокольорові, смугасті, блакитні, зелені, вирощені в середній смузі України для всіх кліматичних регіонів. Дворічні саджанці троянд пропонуємо дешевше. Шипшина для щеплення троянд. Конверт – кольоровий каталог.

А.Я. Береза,
м. Красноармійськ-7, а/с 238, 85307,
тел. 8 (066) 345-69-72

...поросята в'єтнамської, корейської травоїдної породи, поросні свиноматки.

Переяславський р-н, Київська обл.
Тел: 8 (067) 501-56-81; 8 (067) 509-57-80

...курчата: брама, кохінхін, орпінгтон; кролі шиншила.

О.Л. Літун,
вул. Желюка, 20, м. Тульчин, Вінницька обл., 23600,
тел. 8 (04335) 216-20

...саджанці Полісся і Лісостепу. В асортименті – яблуні, груші, сливи, персики, абрикоси, смородина, виноград 30 видів, троянда 70 видів, вічнозелені екзоти. Великий вибір. Гарантія.

Борис Петрович Середович,
м. Кременець, Тернопільська обл., 43002,
тел. 8 (03546) 24-905, 8 (067) 255-09-57

...пасіку 18 вуликів.

М.С. Колосюк,
с. Ярешки, Андрушівський р-н,
Житомирська обл., 13445,
тел. 8 (050) 511-22-56

...тюльпани. Недорого. Вигонка.

С.Л. Васильєв,
с. Лозанівка, Приморський р-н,
Запорізька обл., 72151

...корейські, в'єтнамські травоїдні поросята, поросні свиноматки.

Бородянський р-н, Київська обл.,
тел. 8 (066) 296-93-25, 8 (066) 428-72-78,
8 (063) 82-159-75

Шановні читачі журналу "Дім, сад, город"! Оголошення на сторінках нашого журналу платні. Якщо ви бажаєте розмістити свої оголошення, вам потрібно переказати на розрахунковий рахунок № 26006026435831 у Печерському відділенні Київської міської філії АКБ "Укрсоцбанк", МФО 322012, код 25662848 по 2,50 грн. за кожне слово, враховуючи адресу, прізвище і телефони та рекомендованим листом надіслати текст оголошення і квитанцію про оплату на адресу редакції. Коли ви самостійно рахуєте свій текст, будь-ласка, враховуйте всі слова і знаки більше двох; номер телефону – як три слова.

До чергового номера включаються ті оголошення, що надійшли за місяць до випуску журналу. Всі тексти оголошень здаються до друку до 1-го числа кожного місяця.

Адреса редакції:
вул. Заболотного, 19, м. Київ-680, 03680, МСП-680.

Смородина: мої улюблені сорти

(Початок на стор. 16)

сорт, ягоди якого за повної стиглості зелені, має справді незвичайний та екзотичний вигляд. Перший урожай я отримав три роки тому і до цього часу він мене дивує. Крім своєрідного світло-зеленого кольору стиглих ягід, сорт Львівський зеленоплідний має ще й незвичний смак ягід: солодкі, з невеликою кількістю кислоти, вони ідеально підходять для дитячого дієтичного харчування (в країнах Заходу такі сорти у великій пошані). За розміром ягоди дещо менші, ніж у чорноплідних сортів, а врожайність висока. Але важливо, що їх дуже полюбляють діти.

Розмножують смородину звичайними традиційними методами, яких існує дуже багато. Найпростіше – живцями. Висаджувати їх у ґрунт можна восени (що краще) або рано навесні вертикально чи й горизонтально. Зазвичай для реалізації, а то й для себе, у великій кількості живці краще висаджувати вертикально. А ось, якщо садивного матеріалу потрібно небагато, то можна висаджувати горизонтально. За такого способу саджанці формуються більшими, з великою кореневою системою. Крім того, під час садіння такого саджанця на постійне місце утворюється могутній кущ, котрий буде давати багато нульових пагонів. Щоправда, можна висадити похило саджанець, вирощений за вертикального садіння (бажано в північний бік), що також буде значно краще. Саджанці, вирощені за горизонтального садіння живців, значно обганяють звичайні.


Венера


Осипівська


Добриня

А ще хочу розповісти про доволі цікавий мічурінський спосіб укорінення. Цим способом я користуюся вже три роки, і можу сказати, що він дуже надійний, коли потрібно щось укорінити, особливо культуру, яка майже не укорінюється, або коли неможливо прикопати гілку. Для цього на початку літа на вибраній гілці я зрізую по кругу смужку кори завширшки 1 см та прорізую ножем 2–3 борозенки догори від видаленої смужки на 3–5 см. Потім нижче знятої кори на 3–5 см капроновими товстими нитками зав'язую поліетиленовий пакет (попередньо в пакеті прорізую дно і надягаю на гілку). В поліетиленовий пакет насипаю 200–300 г перегною, перемішаного з прілою тирсою. Суміш повинна бути вологою. Потім зверху пакет перев'язую його ж ручками, на 3–5 см вище борозенок. Середину наповненого пакета я перев'язую ниткою, щоб він тримав форму. Зверху пакет потрібно замотати газетою від перегрівання сонячними променями. Щоб вона не злетіла, її можна заклеїти скотчем, але завчасно змочую її і обмотую вологою. Коли газета висохне, то вона буде довго триматися. Восени секатором відрізую гілку і висаджую на постійне місце, попередньо обрізавши її.

Чим цікавий цей доволі трудомісткий спосіб? Цим методом можна укорінювати будь-яку плодову культуру, зокрема і ягідні (навіть малину та яблуню, хоча малину вкорінював тільки заради експерименту). Особливо гарні результати дає чорна смородина. Повітряне укорінення доцільно застосовувати на дефіцитних сортах. Було в мене п'ять дворічних кущів нових сортів. На кожному кущі я прив'язав до десятка пакетів, і вже восени я отримав стільки ж повноцінних саджанців, які й висадив. А те, що виглядало із землі вище 10 см, я використав на живці. Наступного року саджанці з живців та вкорінені в пакеті дуже різнилися, немов однорічні та дворічні.

О.І. Іллющенко,
а/с 61, м. Прилуки, Чернігівська обл., 17500


Кермек однорічний


Сухоцвітник однорічний


Кермек багаторічний

Перевагу віддаю сухоцвітам

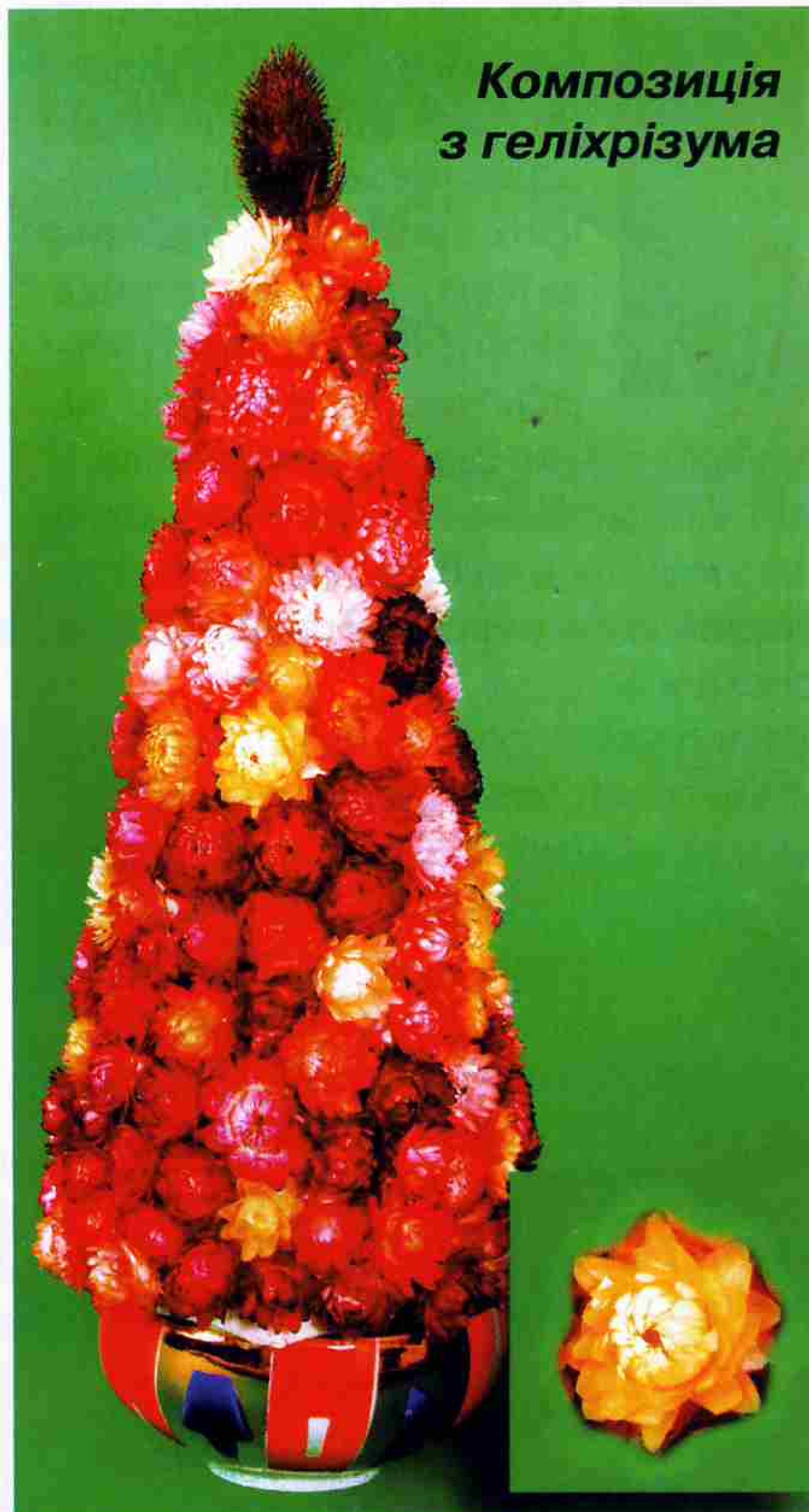
Ніхто не знає, коли люди вперше звернули увагу на квіти, які зберігають свою привабливість і красу навіть тоді, коли вони цілком засохли. Але ця їхня особливість не менше цікава, ніж розкішна, граціозна, хвилююча, але недовговічна чарівність живих квітів.


Мордовник круглоголовий

Історія аранжування починається з глибокої давнини. Підтвердженням цьому є знахідка вінка з польових квітів на грудях мумії Тутанхамона (близько 1400–1392 р. до н.е.). Історія квітів, котрі пізніше були виокремлені в групу сухоцвітів, нерозривно пов'язана з історією квіткового аранжування взагалі.

Десь у XIX столітті виникли букети, котрі ввійшли в історію під назвою макартівських. Усе почалося з композиції, сформованої віденським художником Гансом Макартом.

Цей великий за розмірами букет було складено з пальмового листя, павичевого пір'я, кортадерії (пампасної трави), живих і сухих квітів, екзотичних плодів. Він покоївся в красивій вазі на підлозі. Макартівські букети дожили і до наших днів, але через величезні розміри та велику кількість дорогих матеріалів у побуті трапляються зрідка. Вони більше придатні для виставок і громадських приміщень з відповідним інтер'єром.


Композиція з геліхрізума

Люблю і вирощую різні квіти, але перевагу віддаю сухоцвітам. Так, так, саме їм, цим милим "простачкам", котрі тішать наш погляд у літніх квітниках, рабатках. А коли за вікном зима, то в зимових букетах і композиціях вносять у наш дім особливий, піднесений настрій, згадку про різнобарвні, ніби ситець, сонячні дні літа.

Кожна рослина з групи сухоцвітів у себе на батьківщині росте в дикому вигляді. Вони не вибагливі до ґрунту, витривалі до природних стресів, посухостійкі.

Ось, наприклад, **сухоцвітник однорічний** (Xeranthemum annum). Це гість із Південної Європи. Світлолюбний і холодостійкий. Невибагливий, але краще росте на родючих ґрунтах. Чудова рослина як у квітнику, так і в сухих букетах. Щоб надати рослині яскравого кармінового кольору, її занурюють на 2–3 сек. у водяний розчин соляної кислоти (1:10), потім підвішують і висушують у гарно вентильованому приміщенні, зв'язуючи у пучки по 25–30 шт. Після такої обробки сухоцвітник декілька років зберігає колір і форму за умови, що пряме сонячне проміння на нього не буде падати.

Для створення класичних корзин, об'ємних букетів ідеально підходить **сафлор** (Carthamus). У природі зустрічається декілька видів цієї рослини, але у мене росте лише сафлор красильний. Гола рослина, листки, на відміну від інших видів, майже цільнокраї. Жовто-помаранчеві квітки зібрані в кошички до 2,5 см у діаметрі. Розмножується насінням, яке висівають рано навесні. Гарно росте на сонячних ділянках з важким суглинковим ґрунтом. Рослина лікарська. Насіння використовують від облисіння. А для флористів – прекрасний і стійкий матеріал: під час висушування зберігається колір і форма, а листя не обпадає.

Особливої уваги заслуговують **кермеки**. Коли до всіх сухоцвітів я підходжу просто так, то до них – з поклоном. І кермеки багаторічні (Limonium latifolium) і однорічні (Statice sinuata) – це чудові рослини і як прикраса квітника, і як багатий матеріал для зимових композицій.

Переважно кермеки – це корінцеві трав'янисті багаторічники, рідше – напівчагарники і дворічники, які в нашому регіоні вирощують як однорічники. Стебла розгалужені, круглі або ребристі. Квітки дрібні, рожеві, фіолетові, пурпурові, білі, зібрані в густі або нещільні колоски, які часто утворюють кулеподібні суцвіття. Світлолюбні, посухостійкі, як правило морозовитривалі. Віддають перевагу легким, з гарним дренажем піщаним або суглинковим ґрунтам. Розмножуються насінням, багаторічні види – поділом кореневищ.


Композиція із геліптерума і злаків

Як у ґрупових насадженнях, так і в зимових букетах красивим є **мордовник круглоголовий** (Echinops spaerocepbalus).

Багаторічна, рідше одно- або дворічна рослина з прямим колючим стеблом 0,5–1,5 м заввишки, з розрізанолопатевими шкірястими, колючими, з нижнього боку білуватими листками і головчастими

синіми, сизо-голубими або білуватими суцвіттями. Невибагливий до ґрунту, посухостійкий, але не витримує перезволоження, віддає перевагу відкритим місцям. Розмножується поділом куща і насінням, яке висівають під зиму або рано навесні. Дає самосів.

Суцвіття, зібрані до розпускання квіток або на самому його початку й висушені "донизу головою" на повітрі, мають дуже привабливий вигляд і можуть навіть "солірувати" у букеті. Легко фарбуються харчовими барвниками.

І особлива любов – це **ворсянка посівна** (Vipsacus sativus) – жорстка і колюча дворічна рослина. Гарно росте на відкритих сонячних місцях на родючому і дренованому ґрунті. Та будучи бур'яном, не занадто розбірлива і може рости навіть за поганих умов. Виростає ворсянка до двох метрів заввишки. Стеблове листя зростається попарно, утворюючи чашу, яка обгортає стебло. Голівки циліндричні, завдовжки до 12 см, дуже гарні, міцні.

Прекрасний і стійкий флористичний матеріал, який легко відбілюється і фарбується. В композиціях перш за все впадає в очі колір. З ворсянкою можна експериментувати, пробуючи різні методи гармонійної комбінації кольорів.

Особливим благородством вирізняється фіолетова палітра в усіх її проявах – від ніжно-бузкового до всіляких лілових нюансів. Та найбільш вдалими вважаються композиції, коли відтінок у відтінок.

Фізаліс звичайний (китайські ліхтарики) – Physalis franchetii – багаторічник з довгим повзучим кореневищем часто неохоче вирощують, бо ця рослина по праву вважається "агресором". Але при бажанні кожного агресора можна поставити на місце, відвівши йому певну ділянку і обгородивши старими шматками шиферу, які вкопують у землю на 30–40 см. Звичайно, це певна затрата і енергії, і часу, але від такого чуда аж ніяк відмовлятися не варто. Тим більш, що це один із давніх традиційних сухоцвітів.


Композиція з сухоцвітів у кошику

Декоративні фізаліси сушать в плодах, можна і в стоячому положенні. "Ліхтарики" легко відламуються, і ліпше сушити їх, відразу відірвавши від стебла з ніжкою, а потім закріплювати клеєм на тому ж стеблі або на гілочці орнаментальної форми. Цікавий ефект дає виварювання "ліхтариків" у соді: вони стають ажурно-сітчастими і можуть бути пофарбовані в різні кольори. Такі "ліхтарики" можна перетворювати на цілком пристойні і доволі таки декоративні "квіти".

Група сухоцвітів має ще цілий ряд красивих рослин: гомфрена Глоба, гомфрена Хааге, лонас однорічна, целозії, амобіум крилатий та є ще одна рослина, про яку хотілось би сказати: "Акроклінум Мангльса – це подарунок матінки-Природи, щедрий і багатий у своїй красі".

Акроклінум (геліптерум) – Helipterum roseum – однорічна рослина. Стебла прямостоячі, заввишки 40–50 см. Квітки напівмахрові, діаметром 4–5 см, із сухими пелюстками рожевого або білого кольору, схожі на квіточки маргариток. Висівають насіння у квітні – на розсаду або у травні у відкритий ґрунт. Цвіте з червня по вересень. Рослина теплолюбна, віддає перевагу сонячним ділянкам. Це, без перебільшення, прекрасна рослина і в зрізі, і для сухих букетів.


Композиція із злаків і сухоцвітника однорічного

Ну, і поза всяких там конкурсів, звичайно, усім відомий і улюблений – **геліхрізум** (Helichrysum). Лише мізерна частина цього великого прекрасного виду, який дає чудовий першокласний сухоцвіт, може рости в наших квітниках, зокрема у відкритому ґрунті.


Композиція з фізалісу, вивареного в розчині соди

Нам відомий **геліхрізум прицвітниковий** (H.bracteatum).

Це один із найкрасивіших сухоцвітів. Багаторічник у себе на батьківщині, у нас у відкритому ґрунті вирощується як однорічник. Батьківщина цієї рослини Австралія. Це найпоширеніший у нас сухоцвіт. Рослина має пряме, густо обсипане листям стебло заввишки до 90 см, гіллясте у верхній частині. Кошики масивні, до 5 см у діаметрі, поодинокі або по 2–3 на кінцях гілочок, мають яскраве забарвлення різних кольорів, окрім синього. Вирощується з насіння, яке висівають навесні. Слід зауважити, що коли рослина виросте до 10–15 см, для ліпшого кущіння слід відщипнути верхівку.

Але якими б привабливими і красивими рослини із групи сухоцвітів не були, так само як і коштовний камінь без огранки або оркестр без другої скрипки не викличуть у нас того захоплення, того заряду емоцій, на які претендує краса, так в квітнику чи зимовій композиції не відчувається завершеності, від якої перехоплює подих, коли в них відсутні **декоративні злаки**. Злаки – це обов'язковий атрибут зимових творінь, в яких вони відіграють роль не лише наповнювачів, а й часом прекрасно справляються з сольною партією, несучи смислове навантаження.

Та про них буде окрема розмова. Можливо, хтось заперечить і скаже, що, мовляв, сухі квіти нецікаві й безрадісні. Таке упереджене ставлення виникає від того, що матеріал, який часто пропонують у магазинах, і домашні композиції зроблені з нього ніби по шаблону: в жовтих, коричневих, кремових відтінках.

А коли застосувати нові методи висушування рослин, розширити їх асортимент, підключити свою фантазію, то, повірте мені, можна створити яскраве й ефектне аранжування і, дивлячись на нього, в глибині душі радіти, що це створено власними руками і відчуття свята ще довго буде залишатися з вами.

Близько десяти років я захоплююсь вирощуванням сухоцвітів. Коли створюю букет чи флористичну картину, то робота з цим матеріалом для мене – справжнє свято для душі і банкет для очей. Я завжди пам'ятаю, що в своєму творінні відображаю природу.

Валентина Турчина,
вул. Тирнівська, 8, кв. 23,
м. Полтава, 36028



Які індики кращі?

Порід індиків, що їх вирощують у своїх господарствах українці, багато. Тут і європейські, і кавказькі, і молдавські, і московські, а на Поділлі – ще місцеві породи, скажімо, кукавські чорні та старі серебрійські, бурі шпиківські тощо.

Словом, вибір порід великий. А ось, яка порода найкраща? Тут слід поміркувати й зважити. А птиця варта уваги.

Вирощують індиків здебільшого на м'ясо, хоч і несучість індичок за певних умов теж непогана. А ось приріст живої ваги молодняку до 4–5-місячного віку може зрівнятися хіба що з гусячим стадом. До того ж, індиче м'ясо дієтичніше, ніж гусяче чи качаче.

Продуктивна птиця

Щоб скласти ціну індикам, власне, породам, варто порівняти дані живої маси, приросту, несучості, залежно від породи птиці. Хоч певну роль тут відіграє спосіб утримання, годування та догляду, якість кормів, стан пташника, вигулу тощо. Але за рівних умов утримання порода породі – різниця.

Дані таблиці взяті з різних джерел і вони можуть не співпадати з довідниками. Але для господарської оцінки, думаю, ними можна цілком скористатися.

Характеристика господарської оцінки

Порода індиків	Жива маса (кг)		Кладка яєць за рік (шт.)
	самці	самки	
Бронзова широкогруда	16–19	14–15	90
Бура шпиківська*	10–12	6–7	100
Кукавська чорна*	12–15	7–8	85–90
Молдавська чорна	14–16	12–14	95
Московська біла	10–12	6–6,5	85–100
Московська бронзова	12–15	6,5–7	90
Північнокавказька	10–12	6–8	80–110
Серебрійська сіра*	10–14	6–7	85
Тихорецька чорна	12–14	8–10	90
Чорна норфелькська	9–10	5–8	90

*) *Місцеві подольські породи індиків*

Дані таблиці свідчать, як кажуть, самі за себе. За кількістю виходу м'яса найкращою буде Бронзова Широкогруда та Молдавська чорна порода. А за несучістю – Московська біла та Північнокавказька. Однак, є породи, скажімо, Московська бронзова, Тихорецька чорна та й деякі місцеві, які мають гарні та цілком задовільні показники продуктивності.

Особливу увагу, на мій погляд, слід звернути на приріст живої маси молодняку до 4–6-місячного віку. 250–300 г приросту живої маси на добу, – такого приросту не дає жодна птиця, крім гусей та лебедів. А індики – так.

Ще одним важливим показником є несучість. 85–110 яєць на рік не дасть жодна гуска. Та й індичі яйця досить великі, хоч дієтична цінність їх, порівняно з курячими, дещо нижча.

Вирощування молодняку

Якщо господар надумав розводити індиків, то насамперед слід подбати про приміщення для птиці. Воно може бути й пристосованим. Усе ж краще спорудити нове, кам'яне чи з цегли, добре вкрите, мати огорожі – вигули для молодняку і дорослої птиці.

Розрахунок має бути такий, щоб на 1 м^2 приміщення припадало не більше 1,5–2 голови дорослої птиці та 4–5 голів молодняку. Пташник слід обладнати сідалами, годівницями, водопоєм, гніздами для кладки яєць та насиджування. Дощану чи глинобитну підлогу слід встелити тирсою, солом'яною січкою, лушпинням соняшнику, гречки тощо. Цементної підлоги слід уникати, а підстилку міняти через кожних 2–3 місяці.

Особливо ретельно слід готувати приміщення та вигул для молодняку. Молоді індичата досить вразливі, бояться холоду та вологи, вибагливі до корму і тільки з часом уже не завдають великого клопоту.

Краще, коли яйця насиджує індичка. Молодняк виходить обігрітий, рухливий, міцний і витривалий, хоч інкубаційні індичата теж виживають.

Індичка, яка заквоктала, може висидіти 15–20 індичат. Тривалість насиджування 22 діб. Молодняк вибагливий до тепла та кормів. Дзьобати індичата починають наступного дня, а на 3–4-й уже навіть пасуться. Підгодовують індичат крупами, заминкою, круто звареними яйцями, зеленими кормами. Для раціону необхідно додавати кропиву, листя кульбаби, кінського щавлю тощо.

Ростуть індичата досить швидко. У місячному віці вже вбираються у пір'я і їх легко відрізнити, де самець, а де самка. Тоді вже можна формувати стадо.

Індики на м'ясо та розплід

За рік індичка може вивести 50–60 індичат, а це, вважаймо, до 200 кг цінного дієтичного м'яса. Однак, садовити індичку на насиджування яєць більше двох разів за теплий період року не варто. Вона надто втрачає у масі, а відтак може загинути.

А ось стадо молодняку слід формувати так, щоб один самець припадав на 3–4 індички. Решту самців краще відокремити на відгодовування.

Статевої зрілості індики досягають у 8–10-місячному віці. Тоді їх слід готувати до спаровування: зменшити в раціоні кількість зернових та білкових кормів, давати картоплю, буряки, моркву (краще вареними), капусту, топінамбур тощо.

Власне, перевести птицю на рослинні корми, щоб не допустити ожиріння, за якого яйця погано запліднюються і стають не придатними для інкубації чи насиджування.

Відгодівельну групу чи й окремих індиків навпаки посилено годують білковими кормами. Птиця у цей час досить інтенсивно набирає масу. Добовий приріст сягає нерідко 250–300 г. Забійна маса річного індика сягає 16–18 кг. Довелося бачити двох індиків-самців чорної північнокавказької породи, жива маса яких була по 24 кг кожного.

Утримувати индиче стадо старше річного віку практично невигідно: витрати кормів, особливо в холодний період, не покривають приріст живої маси. Тим-то, господарі, зазвичай, переробляють птицю на м'ясо. Ріжуть, тушкують, консервують тощо. Вигідно також продати частину птиці на базарі, а за виручені гроші купувати свіжозарізану.

На розведення залишають одного-двох кращих індиків-плідників та 2–3 індички на індюка. Таку племінну групу легко прогодувати взимку, а навесні вона цілком відновить стадо і цикл повториться.

Словом, індики – найвигідніша птиця у господарстві: спокійна, не завдає шкоди в городі, швидко росте і швидко набирає масу, має порівняно непогану несучість, дає дієтичне м'ясо, яке високо цінується. Власне кажучи, рентабельнішої птиці, крім гусей, на пташиному дворі немає.

Отож, шановні господарі, розводьте індюків – не пошкодуєте.

Г.А. Скоряк,
м. Вінниця



Диво-перепілка

Ці прудкі пташки забезпечують власника смачними та винятково корисними продуктами – яйцями і м'ясом. Перепелів можна утримувати у звичайній квартирі. Вони доволі швидко розмножуються, відносно невибагливі і їм потрібно небагато кормів. Перепелиці несуться майже щодня протягом року, кожна з них дає до 300 яєць. А це найцінніший продукт. Про їхні лікувальні властивості ходять легенди. Перепели стійкі до заражень, тому їх не потрібно вакцинувати, відтак їхня продукція екологічно чиста. Вітебські медики встановили, що перепелячі яйця допомагають поліпшувати стан здоров`я опромінених людей. Білоруські діти, які потерпіли від Чорнобильської аварії, за півтора місяця стали почуватися краще – у них припинилися носові кровотечі, перестала паморочитися голова, зникли болі в серці та животі. Збільшилася їхня вага, підвищився вміст гемоглобіну в крові.

Від курячих яєць у дітей іноді буває алергія. У цьому разі теж виручають перепелячі яйця – від них алергії бути не може. Люди похилого віку, які вживають перепелячі яйця, почуваються значно бадьоріше і здоровіше. А в Японії яйця перепелів – обов'язкова складова у харчуванні школярів: вони краще вчаться, легше витримують стреси.

Отже, якщо ви захотіли завести перепелів, треба знати деякі особливості їхнього утримання.

По-перше, вони не витримують протягів, простуджуються, хворіють, зменшується їхня несучість. Температурний режим має бути постійним – плюс 18–22°С. Якщо температура нижча, то вони перестають нестися, якщо вища – випадає пір'я.

По-друге, перепели чутливі до зміни кормів. До будь-якого нового корму їх варто привчати поступово, інакше у них розладнується кишківник. Якщо все-таки це трапилося, рекомендується додавати до питної води левоміцетин – 0,5 г плюс трохи цукру на 10 голів. Воду з ліками випоюють протягом трьох днів.

Допомогти зміцнити здоров'я пташок може випоювання слабо-рожевого розчину марганцівки упродовж 3–5 днів. Для відновлення кишкової флори рекомендується також двічі на тиждень давати трохи кисляку (кефіру, біфівіту, ацидолакту). Занадто яскраве освітлення також не подобається перепелам – у них починається роздзьобування. Причиною роздзьобування та випадання пір'я може бути нестача білкових кормів та сірки – тут допоможе додавання до їжі капусти, а також вітамінів і білкових кормів. Не витримують вони і вологості.



Як утримувати перепілок? Найкраще розмістити їх сім'ями – 3 самочки і 1 самець – у спеціальних клітках розміром 30×20×20 см, із ґратчастою підлогою (вічка 10×10 мм) і піддоном для збирання посліду. Такі клітки не займають багато місця, їх можна ставити ярусами одна на одну. Можна пристосовувати й клітки від інших птахів або виготовити їх власноруч із підручного матеріалу. Якщо птахів більше, то і клітка потрібна просторіша.

Так, для 15 птахів рекомендують такі розміри клітки: 50×45×20. Клітка має бути зручною для догляду, з дверцятами з довгого боку. Годівниці і напувалки встановлюють поза кліткою. Відстань між прутиками в зоні годівниці – 25–30 мм. Підстилка в клітці – тирса, сінна потерть, пісок, якщо підлога сітчаста і є піддон для збирання посліду, на піддон можна стелити папір. Послід обов'язково збирати щодня.

Якщо не передбачаєте розводити перепелів, можна тримати одних самок.

Чим і як годувати? На кожного перепела за рік витрачається 8–9 кг кормів, на добу – в середньому 35 г. Основа – пташиний комбікорм або подрібнене зерно з можливо ширшого набору зернових (пшениця, овес, горох, ячмінь, гречка).

Усі корми мають бути подрібненими, їх згодовують як у сухому, так і у вологому (мішанки) вигляді. Дорослу птицю годують 2–3 рази на день. Вони одержують 15 г зернової суміші, 10 г білкового корму (сир, свіжа нежирна риба, м'ясний фарш, сухе молоко) і 10 г соковитих кормів (морква, гарбуз, турнепс, капуста, топінамбур). До корму необхідно додавати премікси за інструкцією ("Рябушка" та ін.), а також тривітамін (A, D_3, E) по 1 краплі на кожного птаха двічі на тиждень.

Двічі на тиждень додають до корму і варену печінку або кров. Улітку досхочу дають різану зелень. В окремій годівниці постійно тримають великозернистий пісок.

Перепели багато п'ють, тому в напувалках постійно має бути свіжа вода. Якщо до води потрапив послід, її треба негайно замінити. І взагалі свіжу воду варто наливати 2–3 рази на добу (під час роздавання кормів).

Пам'ятайте й про те, що самочки несуться протягом 10–12 місяців, після чого несучість їхня різко знижується або припиняється. Поголів'я доводиться обновляти, тобто заводити молодих птахів, а старих забивати.

З лікувальною метою дітям рекомендують щодня з'їдати 4 сирі яйця, а дорослим – 6. Яєчня з перепелиних яєць надзвичайно смачна! А тушки птахів можна приготувати, обсмаживши їх у фритюрі, запекти у фользі або протушкувати в молоці.

Успіху!

Підготувала ***Галина Коваленко***

Дякую за слушну пораду

Добрий день!

Шановна редакціє, хочу на сторінках нашого журналу "Дім, сад, город" подякувати Тетяні Микитівні Шаповал з с. Остер Козелецького району Чернігівської області, вул. Леніна, 80 за її статтю "Як лікувати кролів", поміщену в журналі № 6 за 1999 рік на стор. 42.

У вересні 2006 року в мене почали здихати кролі, в яких були розпухлі очі, ніздрі, вуха, статеві органи. Із "Справочника по кролеводству" (видавництво "Промінь" за 1987 рік, м. Дніпропетровськ) довідався, що це вірусна хвороба "Міксоматоз" (комарина хвороба). Кролі, що захворіли на таку недугу, мають дуже великий відсоток падежу. Згідно з рекомендаціями довідника, я своїх кролів позабивав, внутрішні органи закопав, а м'ясо після відповідної термічної обробки вживаю.

На великий ризик залишив 10 штук. Пригадав собі, що я колись, читаючи ваш журнал, а я його передплачую та підшиваю щороку до окремої книги, зустрічав ряд статей з кролівництва. Тож, переглядаючи журнали, знайшов статтю Тетяни Микитівни, у якій вона описує невідому хворобу своїх кролів і як вона їх лікувала. Я тут же нарвав жменю трави чистотілу, залив звечора 1 літрою води, ніч настоював, вранці довів до кипіння у закритій посудині, дав охолонути до теплого й щодня змащував хворі місця у кролів двічі на день протягом тижня. Слава Богу, всі кролі позбулися цих пухирів і тепер здорові. Про цей метод лікування довідалися мої знайомі та сусіди, які також вилікували своїх кролів.

За статтю Тетяні Микитівні хочу сердечно подякувати! Читачі журналу, в кого виникне така біда з кролями, можуть цим методом скористатися.

Буду вам щиро вдячний, якщо надрукуєте мій лист-подяку!

Петро Іванович Тивонюк,
с. Лагодів, Перемишлянський р-н, Львівська обл.

Що ми маємо від в'єтнамських


Антоніна Кулик з в'єтнамським поросям

І знову про "в'єтнамців" та "корейців". Дедалі більше лунає запитань про сало та м'ясо в'єтнамських свиней. Хотілося б поділитися тим досвідом, який ми вже здобули і, можливо, комусь він стане у пригоді. Свині в нас середньої маси (бачили і чули про більших, ніж у нас, але не набагато). Так, свиноматки у 2–2,5 роки досягають маси 100–130 кг. У США є свині тієї ж породи,які досягають більше ніж 150 кг. Але свині, яких ми утримуємо, нас повністю задовольняють.





Залишаючи з кожного виводка одного-двох кабанчиків(яких каструємо), ми повністю забезпечуємо сім'ю в салі та м'ясі. Так, за 2006 рік ми залишили 14 кабанчиків середньою масою приблизно 80 кг кожний. З цих кабанчиків найменший був 60 кг у віці 7 місяців, у 13 місяців найбільший важив 130 кг.

Спостерігаючи за приростом маси тіла у свиней, починаючи з шести місяців, ми дійшли висновку: доцільніше тримати свиней на відгодовуванні 6–9 місяців і нарощувати живу масу 60–80 кг. Тоді досягається оптимальний баланс співвідношення між кількістю м'яса та сала, та й корму вони з'їдають набагато менше, хоча їдять свині небагато.

Треба враховувати й те, що корм для цих свиней може бути менш калорійний. У раціоні "в'єтнамців" обов'язково має бути сіно, яке вони з задоволенням поїдають, навіть, якщо наїлися досхочу калорійнішої поживи. Ми пробували подрібнювати сіно і запарювати разом із складовими корму й давати в окремому кориті, але найкраще, на нашу думку, давати невеликими порціями просто в клітки під час годування.

Було підраховано: 8 кабанчиків віком 5 місяців за 5 днів з'їдали 40 кг корму: висівки ячмінні та пшеничні – 70%, кукурудза, ячмінь, пшениця – 30%. До цієї суміші обов'язково треба додавати сіль та крейду або комплексні добавки (наприклад, "Аматор").

Якщо підрахувати, то виходить, що на одну особину ми витрачаємо приблизно 1 кг корму за добу.

Тепер підрахуємо вартість 1 кг корму. Тонна висівок у середньому коштує 400 грн., тонна ячменю – 700 грн., а відтак – 1 кг суміші вартує 0,50 грн. У середньому на відгодовування однієї особини ми витрачаємо 100–150 кг такого корму. Плюс зелена маса: сіно, буряки, гарбузи (залежно від сезону). Далі кожен може рахувати по-своєму і зважувати, наскільки вигідно утримувати цих свиней.

Ми взяли одного кабанчика масою приблизно 70 кг і перевірили вихід м'яса та сала. Так, сала вийшло 14 кг, голова із щоками важила 6 кг, стегно разом із ніжкою приблизно 4 кг, лопатка із ніжкою – 2,5 кг, ребра, хребет і биткова частина – приблизно 9 кг. Звичайно, це дуже низькі показники порівняно з великою білою чи з іншою породою.

Але в цьому є й свої плюси. І перший плюс полягає в тому, що тієї кількості корму, якої потрібно для відгодовування однієї свині традиційних порід, вистачить на відгодовування щонайменше десяти в'єтнамських. Як би ви не годували звичайну свиню, десяток в'єтнамських однак будуть мати набагато більшу живу масу, навіть, якщо брати до розрахунків середню масу 60 кг.

Усім відома „свіжина". Велика кількість м'яса та сала потребує негайної переробки. І починається процес. Сало солять та складають до банок, м'ясо переробляють на тушонку, складають до морозильної камери холодильника. Все це робиться для того, щоб якнайдовше розтягнути час споживання свинини. Не таємниця, що поповкле сало має не той уже смак, а викинути його шкода.

Це буде другий плюс на користь в'єтнамських. Маючи одну пару свиней, можна отримувати приблизно 25 поросят на рік. Тобто, по двоє на місяць. Кожних півмісяця ви отримуєте до свого столу свіже та смачне сало й м'ясо. За своїми смаковими якостями сало в'єтнамських нічим не відрізняється від звичайного. Утримуючи на відгодовуванні поросят до 6–8 місяців, ми отримуємо сало товщиною 1,5–4 см (найбільша товщина була 6 см). Але це залежить уже від господаря, до якої кондиції він буде доводити своє порося – м'ясо-сальної чи сальної. Також на розсуд господаря залишається питання: заводити чи ні в'єтнамських свиней.

З питаннями можна звертатися за тел.:
80667601949, 80667503886

Антоніна Кулик,
с. Юшки, Кагарлицький р-н, Київська обл.,
e-mail:kulik@bigmir.net



Як зберігати сало?

Така вже природа українця, що сало з хлібом та часником, то найперша їжа. А домогосподарка не промине, щоб підтвердити: як є сало, то є й розум. Ще б пак!

А ось, як зберегти сало на тривалий час, думаю, не кожен знає. Народних способів зберігання сала їстівним є багато. Вони випробувані часом, поколіннями наших пращурів і залишаються у дії й по сьогоднішній день.

Не будемо говорити про сучасні холодильники, де сало може зберігатися доволі тривалий час. Бо, якщо у містах холодильник є у кожній квартирі, то в селах люди обходяться погребами, прохолодними коморами, горищами. До речі, зберігати сало в погребі чи льосі поруч з картоплею та овочами, а тим паче квашеними, не тільки не рекомендовано, а й узагалі не слід.

Деякі особливості продукту

Скажімо, насамперед, про зрілість сала. Як й інші складові забою свині: м'ясо, внутрішній жир, відрубані частини туші – підшкірне сало теж має три періоди вистою, під час яких відбуваються певні фізіологічні зміни, які істотно впливають на якість продукту.

Перший період, або фаза вистою – це післязабійне закоценіння. Воно триває 15–20 годин. У народі кажуть: сало застигає. До речі, споживати в їжу незастигле сало, як і м'ясо, не рекомендується, хоч трапляються любителі, які їдять, коли з сала ще пара йде.

Другий період – дозрівання сала. Злегка посолене і розстелене сало має вистояти до переробки чи продажу не менше 3–4 днів. Повністю дозріває сало лише на 5–6-й день. Тепер його можна розфасовувати за призначенням і безпечного споживання.

Нарешті, **третій період** чи фаза – це глибокий автоліз, власне, весь період зберігання. У салі відбуваються певні фізіологічні процеси, які впливають на якість та смак сала як позитивно, так і негативно. Скажімо, старіння сала, коли воно жовкне, набуває певного присмаку аж до розкладання продукту.

Ще однією особливістю сала є насичення його сіллю. З цього приводу пригадую такий випадок.

Жінка – районний керівник варила картоплю в "мундирах". А щоб здивувати присутніх, всипала в каструлю кілограмову пачку солі. Подумав: "посада висока, а розуму бракує!". Та виявилося, що картопля цілком їстівна: розсипчаста, смачна. Солі бульби вбрали в міру.

Так само й сало, якщо його засипати сіллю навіть сповна, воно вбере сіль помірно. Щоб переконатися, варто зіскребти або змити верхню сіль. Цю особливість сала люди використовують з давніх-давен, пересипаючи сало сіллю або замочуючи в солі під гнітом.

Добре зберігається також копчене сало, хоч менш тривалий період і за певних умов.

Способи підготовки і зберігання

Розфасовують сало після його дозрівання. А вибирати спосіб зберігання слід відповідно до наявних умов, тобто приміщення: у коморі, прохолодній кімнаті, на веранді, горищі. А найпоширеніші і перевірені такі способи:

Сухе соління

Витримане дозріле сало ріжуть на смуги і шматки, обкачують у сіль і складають впритул шкіркою донизу в нещільний ящик, застелений нефарбованою тканиною. Зверху застелюють і накривають ящик кришкою. Після цього виносять ящик до прохолодної комори (+2–4°С, але не більше).

Зберігається таке сало 2–3 місяці досить добре, якщо комора провітрюється.

Майже у такий же спосіб сало солили і складали в кропив'яні мішки і підвішували на горищі. В прохолодну пору року сало зберігалося 3–4 місяці.

Сало в ропі

Для цього використовують чисту нову дубову або букову діжку (клепка з хвойних порід дерева не годиться). Нарізане сало, злегка посолене сіллю, щільно пошарово складають у діжку, пересипаючи сіллю та спеціями, і так – догори. (Замість діжки можна використовувати емальовану або глиняну посудину, тільки не скляну).

Розсіл готують в емальованому чи скляному посуді з розрахунку 600–700 г солі на відро кип'яченої води, власне, щоб плавало куряче яйце. Додають кілька горошин гіркого і духмяного перцю, лаврове листя, корицю і, довівши до кімнатної температури, заливають сало. Зверху кладуть кружок і гніт.

Щоб таке сало добре зберігалося і було за смаком, так би мовити, першого сорту, через 2–4 дні розсіл слід злити, шматки поворушити чи перемістити і залити новим розсолом, приготовленим за тією ж технологією.

Зберігається сало в ропі до року, а то й більше.

Обварене і посолене

Таке сало зберігається теж непогано. Для цього нарізані шматки занурюють у киплячий розсіл на 5–10 хв., залежно від товщини сала. Затим сало виймають, обсушують, солять, додають спеції і складають в емальовану чи глиняну (полив'яну) посудину або навіть на застелений (не плівкою) ящик і зберігають у прохолодній коморі.

Міцність розсолу для проварювання 60–70 г солі на 1 кг сала. Спеції – за смаком.

Запечене сало

Його ріжуть на рівні за товщиною шматочки, злегка обпудрюють сіллю і чорним молотим перцем, складають у трилітрові банки, накривають кришками і ставлять у нагріту духовку. Далі нагрівання дещо знижують і витримують кілька годин, поки сало зарум'яниться. А коли банки дещо охолонуть, – закатують.

У прохолодному місці таке сало зберігається 5–6 місяців.

Сало копчене

Для коптіння придатне сало, яке вистояло просоленим не менше 20 днів. Його очищають від солі, промивають холодною водою, підвішують і коптять так званим холодним способом 4–5 днів. Дим має тільки обдавати сало, а не нагрівати його.

Для утворення диму використовують дрова вишні, черешні, сливи, але не дуба, граба, осики і особливо хвойних порід. (Березові дрова віддають дьогтем).

За гарячого коптіння сало зберігається порівняно менше часу.

Топлене сало-смалець

Попередньо скажу, що не все топлене сало – смалець. Якщо перетопити підшкірне сало, – смальцю з нього не буде. Смалець готують із внутрішнього сала. Але, щоб продукт був якісним, смачним і лежким, треба дотримуватися певних технологічних умов виготовлення смальцю.

У житті склалося так, що довелося бачити, як виготовляють, власне, варять смалець в армійських умовах.

Здертий і промитий жир складають у чани, заливають на третину підсоленою водою, додають спеції, закривають кришками і на помірному вогні варять протягом 8–10 годин. Коли жир спливе, його збирають у підготовлений посуд (діжки, контейнери тощо). Пару відводять через випускні клапани у кришках.

Після того, як смалець захолоне, він стає крупчастим, власне, горошкоподібним. Його розливають до тари, закубрюють і зберігають у холодильниках, повітря в яких переганяють потужні вентилятори. (Фріонових чи інших холодильників тоді не було).

У домашніх умовах процес можна повторити, якщо не в герметичній посудині з відведенням пари, то хоча б під кришкою. Спеції додають під кінець варіння.

Щоб бути з салом

Для цього, зрозуміло, треба, насамперед, відгодувати свиню. Зарізати її і розумно розпорядитися тушою. Краще, коли все те зробить кваліфікований різник.

З описаних вище способів зберігання сала можна, думаю, вибрати такий, що найбільше підходить до наявних умов зберігання, кількості, тривалості тощо. Але в кожному окремому випадку до справи слід підходити вдумливо і виважено, щоб не допустити помилки, яку нерідко вже не можна виправити.

На мою думку, певну помилку роблять ті, хто злегка посолене і невизріле сало, складає до трилітрової банки, додає ще лавровий лист і перець і закатує кришками. Сало зберігається. Але воно придатне хіба що на засмажку або щось підсмажити. Їсти таке сире сало неприємно навіть після чарки. Без доступу повітря в салі відбуваються певні процеси, які відчутно впливають на смак.

Так само, на мою думку, не слід додавати до сала, яке закладають на зберігання, часник. У закритій посудині він швидко псується, а розтертий і поготів. Тим-то краще скористатися перцем, лавровим листям, коріандром (коляндрою), які також мають фітонцидні властивості, але не впливають на якість і смак сала. А часник за потреби можна додати під час споживання сала.

Є й інші особливості, які слід враховувати. Скажімо, не використовувати для соління сала, особливо в процесі підготовки до зберігання, йодовану сіль, фруктовий оцет, хімічні спеції та приправи. Вода, навіть для промивання сала, має бути криничною, джерельною, не хлорованою, хоча здавалось би навпаки. Тим-то, воду слід перекип'ятити, охолодити, а тоді вже використовувати.

Під час минулої війни, коли був в Угорщині, доводилося куштувати сало, яке зберігалося в дерев'яних ящиках 3–4 роки. А смак його – наче свинка вчора зарізана. На жаль, технологію підготовки сала до такого тривалого зберігання збагнути не вдалося. А шкода.

Г.А. Скоряк,
м. Вінниця

Болить спина – що робити?

Не кожна спина витримає екстремальні фізичні навантаження, які «обрушуються» навесні на людину під час дачних робіт. І якщо незабаром Вам не уникнути активних «бойових дій» на своїй присадибній ділянці, слід запам'ятати і по можливості дотримуватися деяких правил.

✓ Час від часу розгинайтеся та відпочивайте. Але якщо вже так трапилося і біль у спині з'явився – не варто далі «героїчно» закінчувати розпочаті польові роботи. Не потрібно намагатися вигрівати хворе місце, розтирати його, або бігти до мануальщиків.

✓ На цей випадок в дачній аптечці повинен бути місцевий знеболюючий, протизапальний та венотонізуючий засіб **ІНДОВАЗИН® гель.** Який легкими масуючими рухами потрібно буде втирати у хворе місце 3-4 рази на добу.

✓ Терапевтичну ефективність **ІНДОВАЗИНУ** забезпечує оптимально підібрана комбінація діючих речовин: індометацину, який чинить швидку знеболюючу і протизапальну дію та троксерутину, який зміцнює судинну стінку та покращує кровообіг.

✓ Завдяки формі гелю, діючи речовини **ІНДОВАЗИНУ** працюють саме там, де треба знеболити та зняти запалення. Вони не потрапляють в системний кровоток і не викликають небажаних побічних ефектів з боку шлунково-кишкового тракту. Що особливо важливо людям, страждаючим на різні захворювання шлунково-кишкового тракту.

✓ До того ж **ІНДОВАЗИН® гель** в дачній аптечці – це ще й раціональне економічне рішення, для позбавлення больових наслідків активної праці. Коштує **ІНДОВАЗИН® гель** близько 8-9 грн, а великої туби (45 г) вистачає надовго.

✓ Завдяки тому що **ІНДОВАЗИН® гель** поєднав властивості знеболюючого та лікуючого засобу, спеціалісти широко рекомендують його не тільки від болю в спині, а й при таких захворюваннях та симптомах, як:

- ✓ **Біль в суглобах, артрити**
- ✓ **Радикуліт, остеохондроз, люмбаго, ішіас**
- ✓ **Невралгії, міозити**
- ✓ **Забиття, розтяги, вивихи**
- ✓ **Синці, набряки, гематоми**



Реєстраційне посвідчення: №UA/0400/01/01 від 10.01.2004 МОЗ України.
Виробник: "БАЛКАНФАРМА-ТРОЯН" АД, яка входить до складу ісландської корпорації АТ "АКТАВИС".
Перед застосуванням ознайомтеся з інструкцією та проконсультуйтеся з лікарем. Зберігати в недоступному для дітей місці.

ЗА ДОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 8 800 500 2430
(ДЗВІНКИ ЗІ СТАЦІОНАРНИХ ТЕЛЕФОНІВ В МЕЖАХ УКРАЇНИ БЕЗКОШТОВНО)

actavis
creating value in pharmaceuticals

ХЕЛАТНІ МІКРОДОБРИВА РЕАКОМ®



ЗРОБЛЕНО В УКРАЇНІ



г. Днепропетровск
ТД "Реаком" - (0562) 30-24-66
"Зелений Світ" Озерка - (0562) 31-80-97
"Агровита" - (0562) 34-80-27
"Ботаник" - (056) 373-87-57
ЧП "Погребняк" - (056) 775-63-18

г. Харьков
Сеть магазинов "Агромаг" - (050) 607-07-97
"Зелений світ" - (057) 712-40-53
"Наш сад" - (057) 731-32-14
"Голланские семена" - (057)-757-99-13
Сеть магазинов "ВАССМА"

г. Черкассы
"Микрохимсинтез" - (0472) 65-32-06

г. Киев
"НК Элит" - (044) 599-61-79
"Квит Агро" - (044) 566-97-29
"Перша зернова" - (044) 241-92-70
"Аналит-Сервис" (044) 490-35-73

г. Чернигов
"Добрий Господар" - (067) 507-45-24

г. Кировоград
"Агросвіт" - (0522) 36-11-29

г. Кривой Рог
ЧП "Сидорова" - (066) 932-49-93
"Калина" - (0564) 66-41-51
"Каштан" (ЧП "Одинцов") - (097) 210-00-90

г. Павлоград
"Квадро" - (0563) 24-31-86

г. Запорожье
ЧП "Прокопчено" - (050) 322-24-35
ЧП "Назаренко" - (097) 392-76-69
КП "Варасад" - (097) 785-98-20

г. Мелитополь
"Simenis" - (0619)41-34-09

г. Донецк
"Энергосистема" - (062) 345-22-12
"Сортсемовощ" - (062) 304-21-58
"Імперія насіння" - (062) 348-16-28

г. Херсон
ЧП "Карпова" - (0552) 34-21-77
ЧП "Доброштан" (050) 621-59-22

г. Симферополь
ЧП "Мартынова" - (0652) 44-55-36

г. Луганск
ЧП "ВостокХимАгро" - (098) 33-88-962

г.Кременчуг
ЧП "Власко" - (067) 760-01-71

г. Сумы
"Агроресурсы" - (066) 317-39-98

г. Житомир
"Світ насіння" (ЧП Лисовская) - (0412) 47-00-38
ЧП "Згурский" - (0412) 41-88-83

г.Винница
ЧП "Бахрамова" - (067) 430-03-27

г.Луцк
"Антария" - (0332) 78-09-60
"Агропанхім" - (050) 438-39-07

г. Львов
"Галнафтохім" - (067) 705-45-27
"Світязь" - (067) 924-75-28
"Вомір-Україна" - (0322) 44-64-41
"Еліт Флора" - (050) 952-03-67

г. Черновцы
Держ. станція захисту рослин - (0372) 57-50-68

г.Одесса
Агроцентр - (0482) 39-47-32
"Мир Семян" (ЧП "Белоус") - (066) 736-29-01

г. Белгород-Днестровский
КП "Зеленхоз" - (050) 182-32-48

г. Николаев
"Лан-Експорт" - (0512) 42-49-28
"Ниса" - (0512) 58-17-51
"Мир Семян" - (095) 630-53-84
"Зелений світ" - (0512) 35-42-82

Весняні вітамінні страви



Дорога редакціє улюбленого журналу „Дім, сад, город"!

Наша сім'я частенько користується рецептами, надрукованими в журналі, за що ми вдячні редакції та всім дописувачам.

Надсилаю на суд читачів рецепти своїх страв.

Щиро бажаю всім здоров'я, добра та успіхів у веденні господарства.

Тамара Яворівська,
м. Біла Церква

Весняний суп з кропивою жалкою



Треба мати: 300 г кропиви, 2 цибулини, 2 ложки топленого масла, 3–4 картоплини, 2–3 столові ложки рису, пучечок петрушки. Сіль перець за смаком.

У каструлю наливаємо 1,5 л м'ясного бульйону, додаємо дрібно посічену та обсмажену цибулю, перебраний та промитий рис. Солимо. Коли закипить, додаємо нарізану шматочками картоплю. А тим часом готуємо кропиву. Бажано робити це у рукавичках. Обриваємо листя на стеблинах знизу і нижню частину стеблини викидаємо, а верхню ніжнішу частину залишаємо.

Кропиву миємо і дрібно січемо. Додаємо до супу, щоб прокипіла. Через п'ять хвилин додаємо посічену зелень петрушки. Через 1–2 хв. суп знімаємо з вогню, накриваємо каструлю рушником і даємо настоятися перед подачею до столу.

Салат вітамінний



Треба мати: 1 відварений червоний буряк, 2 жмені або 1 склянку чорносливу, 0,5 склянки грецьких горіхів, пучечок зеленого часнику, пучечок щавлю, 0,5 склянки сметани, сіль за смаком.

Чорнослив без кісточок промити холодною водою, а потім залити окропом. Через 3–4 години воду злити, а чорнослив нарізати шматочками. Буряк натерти на тертушку, горіхи подрібнити, щавель та зелений часник промити і дрібно посікти. Усе заправити сметаною або майонезом і перемішати.

Спаржа запечена

Треба мати: 1–2 пучечки прикореневих паростків спаржі (народна назва „заячий холодок"), пучечок зеленої цибулі, пучечок зеленої петрушки, ложку вершкового масла та ложку настоянки шафрану. Сіль, перець – за смаком.

Зрізати верхівки паростків спаржі (або купити пучечок на базарі), почистити, промити і відварити у підсоленій воді, а потім відкинути на сито. Тим часом січемо зелену цибулю, обсмажуємо її на маслі, додаємо посічену петрушку, солимо, перчимо, поливаємо настоянкою шафрану, перекладаємо на сковороду зі спаржею, а потім все викладаємо на змащене маслом деко. Заливаємо одним або двома збитими яйцями і запікаємо в духовці.

Запечену спаржу ділимо на порції і в кожну тарілку кладемо шматочок лимона. Якщо спаржі немає, її можна замінити печерицями.

Молоді кабачки запечені

Треба мати: 3–4 молодих кабачки, 2–3 ложки борошна, 2 ложки топленого масла, шматочок твердого сиру, 2–3 зубки часнику.

Очищені і нарізані кружальцями та підсолені кабачки обкачати в борошні, обсмажити з обох боків на сковороді, перекласти в каструлю або сковороду з високими бортиками, залити збитими яйцями, присипати тертим сиром. Перед подачею до столу посипати зеленню петрушки та подрібненим часником.

Салат із редиски з холодцем

Треба мати: одну курячу грудинку без кісток, 200 г курячого бульйону, одне яйце, 10 г желатину, 125 мл білого вина, 4 пучечки редиски, 1 цибулину, 2 столові ложки олії, 1 чайну ложечку гірчиці. Сіль, чорний мелений перець і цукор кладемо за смаком.

Філе грудинки миємо, обсушуємо і варимо у курячому бульйоні 10–15 хв. М'ясо виймаємо і охолоджуємо. А тим часом білок відділяємо від жовтка. Жовток відкладаємо, а білок повільно вливаємо у бульйон і доводимо до кипіння.

Знімаємо піну або фільтруємо над іншою каструлею. У цьому ж бульйоні замочуємо желатин. Коли він розтане, додаємо вино, заправляємо сіллю, перцем та цукром. М'ясо розкладаємо на чотири порційні глибокі тарілочки і заливаємо підготовленим бульйоном, охолоджуємо 3–4 години.

Редиску чисто миємо і нарізуємо. Чистимо цибулю і нарізуємо тонкими кільцями. Цибулю, перець заправляємо олією, гірчицею та жовтком. Розкладаємо на чотири порції, збоку на тарілку біля салату кладемо по шматку холодцю. До кожної порції додаємо скибку гарячого хліба, запеченого в тостері або на сковороді.

Пюре із молодих кабачків

Треба мати: 1 кг молодих кабачків, вершкове масло, молоко, сіль, цукор, зелень петрушки та кропу, 3–5 яєць.

Очищені кабачки нарізати, протушкувати або відварити в підсоленій воді. Воду злити, кабачки розім'яти, додавши трохи киплячого молока та масла. Пюре із кабачків розкласти на порції, кожну посипати подрібненою зеленню. До такого пюре смакуватиме яйце, зварене „у мішечку". В підсолений окріп вбити яйце, так щоб жовток був цілим. Через 3 хв. вийняти його шумівкою і викласти зверху на пюре із кабачків.

Фарширована куряча шийка

Це дешева, але дуже смачна страва.

Треба мати: 1 кг курячих (або іншої птиці) шийок у шкірочці, 2–3 цибулини, 3 яйця, булку, 0,5 л молока, сіль, перець.

Шийки треба вийняти і поставити варитися у підсоленій воді. Шкірку відповідним чином обробляємо – обсмалюємо, вибираємо залишки пір'я, вивертаємо і гострим ножем з середини зчищаємо частину жиру. Цей жир, пару цибулин разом з розмоченою у молоці булкою пропускаємо через м'ясорубку. Додаємо вимиті та посічені печериці, сіль, перець, мускатний горіх, 2–3 сирих яйця. Додаємо шматочки м'яса, зняті з відварених шийок, усе вимішуємо і цим фаршем начиняємо шийку, попередньо зашиту з одного боку ниткою. Коли шийку начинили (не туго, щоб не лопнула під час варіння), треба зашити і з іншого боку. Всі шийки кілька разів проколоти циганською голкою, скласти в бульйон і поставити варитися на 1 год. Потім шийки треба розкласти на дощечку і пригнітити зверху іншою, щоб стекла рідина і ...ни охололи.

Перед подачею до столу потрібно видалити нитки і нарізати шийки як ковбасу.

Січеники рибні

Треба мати: щуку або судака, 1 склянку сухарів, яйця, сало, олію, вершкове масло або маргарин для поливання готових січеників, цибулю ріпчасту, червоний столовий буряк, сіль, перець за смаком.

З риби готуємо філе, тобто звільняємо її від кісток. М'ясо та всі складові (їх кількість залежить від смаків), пропускаємо через м'ясорубку. Цибулю бажано заздалегідь посікти і обсмажити на олії, але це не обов'язково. Фарш ретельно вимішати, сформувати кульки із розрахунку 2–3 на порцію і вкинути в окріп, у якому варяться рибні кістки, зав'язані у марлю. У цей окріп можна додати і шматочки червоного буряка. Січеники, коли виринуть із окропу, мають варитися 10 хв., потім їх виловити шумівкою і викласти на блюдо, зверху полити розтопленим вершковим маслом.

До таких січеників смакуватиме картопляне пюре.

Хочу дати господиням кілька порад:

– рибу легко чистити, якщо злегка натерти її оцтом і залишити на 30 хв.;

– щоб під час чищення риба не ковзала, треба пальці занурити у сіль;

– якщо ви патрали рибу і розлилася риб'яча жовч, треба натерти сіллю ті місця, на які вона потрапила, і ретельно промити холодною водою. І все ж не ризикуйте – таку рибу краще варити, ніж смажити;

– рибний фарш буде значно смачнішим, якщо до нього додати вершкове масло або пропущене через м'ясорубку свиняче сало із розрахунку 50 г сала та 100 г масла на 1 кг риби.

Риба в томатному соусі



Треба мати: 1 кг будь-якої риби, 0,5 склянки борошна, склянку олії, 0,75 л томатного соку, 3 цибулини та 3 моркви, сіль, перець, лавровий лист – за смаком.

Будь-яку рибу паніруємо у борошні та підсмажуємо на олії до напівготовності. Перекласти у товстостінну каструлю або сковорідку. Підготувати ріпчасту цибулю та моркву. Цибулю ріжемо півкільцями та смажимо на олії до золотистого кольору. До неї додаємо потерту на середню тертушку моркву, тушкуємо 5–7 хв., цибулю та моркву викладаємо зверху на рибу. Додаємо лавровий лист, сіль, перець. Зверху заливаємо киплячим томатним соком так, щоб він покрив рибу. Як тільки риба закипить, треба зменшити вогонь, аби ледь кипіло. Коли сік википить, риба готова. Подають до столу теплу або холодну.

Бісквіт із манної каші

Треба мати: 3 курячих яйця, 80 г цукру, 100 г манної крупи, ванілін за смаком, 1 склянку молока, 30 г вершкового масла, щоб змастити форму і столову ложку товчених сухарів.

Жовтки розтираємо з цукром так, щоб вийшла пишна маса. Окремо збиваємо у піну білки. З'єднуємо їх з жовтками. Зверху пересипаємо манною крупою. Злегка перемішуємо. Викладаємо все у невелику форму, попередньо змащену маслом і посипану товченими сухарями. Випікаємо у духовці 30 хв. при середній температурі. Готовий бісквіт заливаємо молоком і ставимо на кілька хвилин у духовку. Потім виймаємо і викладаємо на блюдо. Нарізуємо на порції. Кожну порцію поливаємо ложкою варення.

Смачного всім!

У номері:

„ДІМ, САД, ГОРОД"
виробничо-практичний журнал
№5, травень, 2007 р.
Головний редактор
М.І. Халимоненко
Головний художник
Т.П. Колодницька
Заступники головного редактора
Б.К. Донгаш, І.Ф. Куштенко
Зав.відділами
А.М. Капітульська, О.В. Кисленко
Літературний редактор
М.П. Чернецька
Дизайн, верстка **Н.Х. Дець**
Комерційний директор
Г.А. Донець,
Реклама **В.В. Пацера,**
тел.: (044) 223-38-17
Оголошення **О.К. Шевченко**
E-mail:reclama@dimsadgorod.com
Розповсюдження, маркетинг
Т.І. Лазебник
тел.: 223-22-58
E-mail: lazebnik@dimsadgorod.com
www.dimsadgorod.com

Видання зареєстровано, серія КВ, №3536 від 3.10.98
Підписано до друку 19.03.2007 р.
Загальний тираж 141 030 прим.
Ціна договірна.
Адреса редакції та видавця:
вул. Академіка Заболотного, 19, Київ, 03680, МСП–680.
Тел.: (044) 223-22-58, (044) 223-69-12, факс/автомат: 223-22-59
E-mail: dsg@dimsadgorod.com
*При передруку та використанні тексту й ілюстрацій посилання на **„Дім, сад, город"** обов'язкове.*
Думки авторів і редакції не завжди збігаються.
Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень.
Листування з читачами лише на сторінках журналу.
Комп'ютерний набір, верстку зроблено у редакції журналу «Дім, сад, город».
Надруковано у друкарні ТОВ «Новий друк».
м., Київ, вул. Магнітогорська, 1.
Тел.: (044) 559-73-19;
тел./факс: (044) 292-80-50.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

З 1 грудня 2006 р. редакція журналу знаходиться за новою адресою:
вул. Академіка Заболотного, 19, Київ, 03680, МСП–680,
тел.: (044) 223-22-58, 223-69-12,
факс/автомат (044) 223-22-59.

Передплатні індекси комплектів журналів у складі:

«Дім, сад, город» + «Виноград. Вино» — **22430**.
«Дім, сад, город» + «Квіти України» — **22431**.
«Дім, сад, город» + «Яблунька» — **22432**.
«Дім, сад, город» + «Будьмо здорові» — **22433**.
«Дім, сад, город» + «Пасіка» — **22434**.
«Дім, сад, город» + «Бібліотека «Дім, сад, город» — **21869**.
«Дім, сад, город» + «Календар садівника і городника» — **90245**.

Індекс 74142

ISSN 1814-4357 Дім, сад, город №5, 2007, 1–48 с. Ціна договірна